

- Potkonjak dr Milan, redovni profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta, 1956/57.-1957/58.²⁶⁸

Za koordinaciju i organizovanje nastave i naučnog rada na fakultetima postoje katedre. Univerzitet i fakulteti staraju se da se rezultati naučnog rada objavljuju u stručnim časopisima ili u posebnim edicijama Univerziteta i fakulteta. Sredstva za organizovanje, izvođenje naučnog rada i objavljivanje rezultata naučnog rada su obezbijeđena predračunom Univerziteta odnosno fakulteta i dotacijama i prihodima univerzitetskih i fakultetskih ustanova koji se ostvaruju za usluge učinjene privrednim i drugim organizacijama koje imaju interesa za naučno rješavanje pojedinih problema.

Za ostvarenje zadataka postavljenih ovim zakonom u pogledu nastavnog, naučnog i stručnog rada Univerzitet i fakulteti mogu imati ustanove kao što su: instituti, zavodi, naučni seminari, katedre, klinike, laboratorije, ogledna dobra, ogledne i eksperimentalne stanice, biblioteke i dr. Ove ustanove su univerzitetske ili fakultetske.

Zvanja univerzitetskih nastavnika su: redovni profesor, vanredni profesor i docent. Na fakultetu, u fakultetskim i univerzitetskim ustanovama biraju su se fakultetski odnosno univerzitetski saradnici: asistenti, naučni i stručni saradnici, lektori, rukovodioci vježbi i praktičnih radova i nastavnici vještina i drugi.

Kada je osnovan Univerzitet, postojala su samo četiri fakulteta sa 109 nastavnika i saradnika i 1.181 studentom.²⁶⁹ U decembru 1949. godine na Univerzitetu su 102 nastavnika i asistenata, od čega 14 redovnih profesora, 32 vanredna, 13 docenata, šest predavača, 29 starijih asistenata, tri asistenta i pet honorarnih predavača. Godinu dana kasnije taj broj je 211, od toga 17 redovnih profesora, 55 vanrednih, 38 docenata, 14 predavača, 31 stariji asistent, 52 asistenta i četiri stažista. U 1950. godini na fakultetima rade 33 honorarna nastavnika i asistenta, a tri profesora iz

²⁶⁸ Univerzitet u Sarajevu 1949-1979., Sarajevo, 1979., 64.

²⁶⁹ Dr Milivoje Erić-dr Vlaho Bubica, *Problemi naučne politike*, Sarajevo, 1976., 76.

Beograda i Zagreba gostuju na Tehničkom fakultetu. Honorarni nastavnici su angažovani uglavnom iz privrede i raznih ustanova, a nekoliko nastavnika honorarno predaju na drugim fakultetima. Na Medicinskom fakultetu su 64 nastavnika i asistenta, na Poljoprivredno-šumarskom 57, na Pravnom 27, na Tehničkom 19, na Filozofskom 21 i 19 na Veterinarskom. Na Tehničkom i Poljoprivrednom fakultetu su još po dva stažista.

U institutima i zavodima (Orijentalni institut, Institut za proučavanje folkloru, Biološki institut, Zemaljski muzej, Muzej narodne revolucije i Zavod za zaštitu spomenika) je devet naučnih saradnika i 11 asistenata. Na Poljoprivredno-šumarskom, Medicinskom i Pravnom fakultetu u toku 1950. godine postavlja se relativno dovoljan broj nastavnika i asistenata. Na Veterinarskom fakultetu takođe se bez većih teškoća angažuje potrebni nastavni kadar. Poteškoća ima Tehnički fakultet koji ne može obebijediti potrebne stručnjake iz BiH i drugih republika za nastavnike i asistente. Nastavni kadar Filozofskog fakulteta uglavnom se angažuje iz redova profesora VPS i gimnazija iz BiH.

Naučnoistraživačkim radom se 1953. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu bavi 25 profesora, 11 docenata, dva predavača, 24 asistenta i oni se u svom radu orijentišu na potrebe privrednog i društvenog života. Na Medicinskom fakultetu 19 naučnih i 23 stručna radnika bave se naučnoistraživačkim radom, na Veterinarskom 27 naučnih i 31 stručni, na Pravnom 35 naučnih, na Filozofskom 22 naučna i na Tehničkom četiri naučna radnika. Univerzitet na kraju školske 1952/53. godine ima 167 nastavnika, 137 asistenata i 82 honorarna nastavnika.²⁷⁰ Na kraju 1953. godine Univerzitet ima sedam fakulteta, 393 profesora, docenta i asistenta, te 102 fakultetske institucije (instituti, zavodi).²⁷¹ Nastavnici Univerziteta objavljuju 1952. godine 277 naučnih radova, a taj broj je krajem 1953. dostigao 744 naučna rada.²⁷² Na Univerzitetu u Sarajevu je 1954. godine 130 asistenata i 167 stalnih nastavnika. Od toga

²⁷⁰ Oslobođenje, 28. VI 1953.

²⁷¹ Isto, 15. XI 1953.

²⁷² Isto, 28. XII 1953.

76% su muškarci i 24% žene. Najviše asistenata je na Medicinskom, Poljoprivredno-šumarskom, Tehničkom, Veterinarskom, Filozofskom, Pravnom, Ekonomskom fakultetu. Prosjek starosti je 34 godine.²⁷³

Sarajevski univerzitet polovinom 1956. godine ima preko 5.000 studenata, te oko 200 stalnih nastavnika i 175 asistenata. Od osnivanja 1949. godine pa do polovine 1956. Univerzitet dobija 12 doktora nauka.²⁷⁴ Krajem oktobra 1957. otvara se prvi postdiplomski kurs na Sarajevskom univerzitetu. Kurs preventivne medicine pohađa 15 ljekara.²⁷⁵

Opšti zakon o univerzitetima donosi se u Jugoslaviji 1954. godine da bi se udovoljilo zahtjevu za sređivanje prilika na univerzitetima. Njime se određuju jasni zadaci fakultetima i univerzitetima i utvrđuju takvi organizacijski oblici u stručnim i naučnim poduhvatima kojima bi se uticalo na opšti pravac rada naučnih i najviših nastavnih institucija u zemlji. Zakonom se formulišu tri osnovna zadatka univerziteta. Prvi rezultira iz prirodnog svojstva svih institucija kao najviših mjesta s nastavnom funkcijom. Drugi zadatak je čisto vaspitnog karaktera. Treći proističe iz naučne funkcije univerziteta i fakulteta, a sastoji se u organizovanju naučnog rada i saradnji univerziteta i fakulteta, kao i njihovih institucija sa privrednim, kulturnim i ostalim društvenim organizacijama u zemlji i van zemlje, a sve u cilju unapređenja nauke i pomaganja privrednog, kulturnog i opštedruštvenog razvitka.

Novi Opšti zakon o univerzitetu stupa na snagu 15. VII 1954. godine. Školska godina 1954/55. je na Sarajevskom univerzitetu prva u kojoj se primjenjuje Opšti zakon o Univerzitetu. Prave se novi nastavni planovi i programi, a metodi izvođenja nastave su raznovrsniji. Aktivnost fakulteta je usmjerena potrebama i problemima zajednice. Prilazi se izradi statuta fakulteta u kojima je velika pažnja poklonjena nastavnim planovima i programima kao i tipu stručnjaka koje fakulteti treba da obrazuju. To su godine kada fakulteti i naučne institucije dobivaju više profesora i asistenata, više radnog prostora i nastavnih sredstava.

²⁷³ Pregled 1/1954., 68-72.

²⁷⁴ Oslobođenje, 1. VII 1956.

²⁷⁵ Isto, 2. XI 1957.

Novi docenti, vanredni i redovni profesori biraju se na sjednicama Univerzitetskog savjeta Sarajevskog univerziteta. Narodna skupština BiH donosi 1954. godine odluku o broju članova koje Narodna skupština bira iz reda naučnih, stručnih i drugih javnih radnika u Univerzitetski savjet i fakultetske savjete pojedinih fakulteta Univerziteta u Sarajevu. U Univerzitetski savjet bira se 10 članova, a u fakultetske savjete Medicinskog, Filozofskog, Pravnog, Tehničkog, Poljoprivredno-šumarskog, Veterinarskog i Ekonomskog fakulteta po sedam članova.²⁷⁶

U Univerzitetski savjet Univerziteta u Sarajevu biraju se za članove: Butozan dr Vaso, profesor Univerziteta u Sarajevu; Čaldarević Mladen, urednik časopisa *Pregled*; Čamo dr Edhem, profesor Univerziteta u Sarajevu; Čavka dr Vladimir, predsjednik Naučnog društva u Sarajevu; Dračo ing. Džemal, savjetnik Zavoda za privredno planiranje NR BiH; Đuričić ing. Blažo, narodni poslanik; Kovačević Dušanka, narodni poslanik; Krndija Drago, profesor Univerziteta u Sarajevu; Novaković Grujo, narodni poslanik i Trumić ing. Aleksandar, profesor Univerziteta u Sarajevu.

Članovi Fakultetskog savjeta Medicinskog fakulteta su: Branislavljević dr Mića, šef Stanice za profesionalne bolesti; Čović Jovanka, narodni poslanik; Grin dr Ernest, direktor Zemaljskog kožno-veneričnog dispanzera; Kapetanović Hajro, narodni poslanik; Teofanović dr Sveto, direktor Antituberkuloznog dispanzera; Zec dr Nedo, profesor Univerziteta u Sarajevu i Zimonjić Bogdan, profesor Univerziteta u Sarajevu.

U Fakultetski savjet Filozofskog fakulteta biraju se sljedeći članovi: Babić Anto, profesor Univerziteta u Sarajevu; Dizdarević Nijaz, narodni poslanik; Đurđev dr Branislav, direktor Orijentalnog instituta u Sarajevu; Kulišić Špiro, direktor Zavoda za unapređenje školstva; Marjanović Joco, narodni poslanik; Redžić Enver, narodni poslanik i Šnajder Vera, profesor Univerziteta u Sarajevu.

Članovi Fakultetskog savjeta Pravnog fakulteta su: Cikota Božo, predsjednik Vrhovnog suda NR BiH; Kamhi dr Samuel, profesor Univer-

²⁷⁶ Službeni list NR BiH 24/1954.

ziteta u Sarajevu; Konforti dr Salamon, sekretar za zakonodavstvo i organizaciju; Marjanović Slobodan, Državni sekretar za pravosudnu upravu NR BiH; Muidović Zehra, narodni poslanik; Salčić Ahmet, advokat i Sekerez Tomo, republički inspektor rada.

U Fakultetski savjet Tehničkog fakulteta biraju se: Babić ing. Simo, direktor Uprave za investicionu izgradnju NR BiH; Blum ing. Emerik, direktor preduzeća *Elektroprojekt*; Hahamović ing. dr Julije, profesor Univerziteta u Sarajevu; Kovačević ing. Zdravko, direktor Urbanističkog zavoda NOG-a Sarajevo; Jerkić Ivo, Državni sekretar za poslove narodne privrede NR BiH; Protić ing. Danilo, direktor preduzeća *Hidrogradnja* u Jablanici i Zec ing. Milan, direktor preduzeća *Graditelj*.

Članovi Fakultetskog savjeta Poljoprivredno-šumarskog fakulteta su: Bajalica Dimitrije, predsjednik Glavnog zadružnog saveza; Hakirević ing. Avdo, direktor Zavoda za unapređenje poljoprivrede; Kurtović Todo, narodni poslanik; Potkonjak ing. Milan, profesor Univerziteta u Sarajevu; Stanišić ing. Radoslav, direktor preduzeća *Jahorina*; Sučević ing. Mirko, narodni poslanik i Šiljak ing. Žarko, sekretar Poljoprivredne komore u Sarajevu.

U Fakultetski savjet Veterinarskog fakulteta ulaze sljedeći članovi: Bevandić dr Milan, profesor Univerziteta u Sarajevu; Gajić Vaso, narodni poslanik; Horvatić dr Ivan, direktor Veterinarskog zavoda u Mostaru; Kamhi Samuel, predsjednik Udruženja veterinara BiH; Kutleša dr Ivan, direktor Veterinarskog zavoda NR BiH; Talić Alija, direktor, direktor Uprave za veterinarstvo NR BiH i Vukić ing. Milan, narodni poslanik.

U Fakultetski savjet Ekonomskog fakulteta biraju se: Babić Ljubo, narodni poslanik; Drljača Aleksandar, zamjenik generalnog direktora Centralne narodne banke za NR BiH; Latifić Ibro, direktor Zavoda za statistiku NR BiH; Pantić Milan, narodni poslanik; Rakić Vojo, profesor Univerziteta u Sarajevu; Spužević Mladen, direktor preduzeća *Šipad* i Zubović Izet, direktor Zavoda za privredno planiranje NR BiH.²⁷⁷

²⁷⁷ *Isto*, 24/1954.

Do donošenja Statuta Univerziteta u Sarajevu i statuta pojedinih fakulteta Univerziteta u Sarajevu Izvršno vijeće BiH propisuje način izbora i broj članova organa upravljanja Univerzitetom i pojedinim fakultetima Univerziteta u Sarajevu koje biraju fakultetske uprave, fakultetski saradnici i studenti, kao i uslove za izbor fakultetskih saradnika i saradnika univerzitetskih ustanova.

Zakon o Univerzitetu u Sarajevu donosi se 1956. godine.²⁷⁸ Zakon Univerzitet u Sarajevu definiše kao zajednicu fakultetā koji su naučne i najviše nastavne ustanove za određene struke, odnosno grupe struka. Univerzitet se stara o unapređenju i usklađivanju nastave i naučnog rada i vrši poslove od zajedničkog interesa za fakultete. Fakulteti se osnivaju i ukidaju zakonom, a svaki od njih pripada Univerzitetu. U sastavu Univerziteta u Sarajevu 1956. godine nalaze se: Pravni fakultet, Medicinski fakultet, Poljoprivredno-šumarski fakultet, Tehnički fakultet, Veterinarski fakultet, Filozofski fakultet, Ekonomski fakultet i Rudarsko-metalurški fakultet. Na fakultetima se statutom fakulteta obrazuju grupe i odsjeci, a pitanja izvođenja nastave i naučnog rada su u isključivom djelokrugu nastavno-naučnih kolektiva.

Zadatak Univerziteta i fakultetā je da spremaju visokokvalifikovane stručnjake, pružaju studentima teoretska i praktična znanja i da ih uvode u metode naučnog rada, da se staraju o podizanju naučnog i nastavnog podmlatka i o daljem usavršavanju stručnjaka, organizuju i unapređuju nastavu i naučni rad te pomažu privredni, kulturni i uopšte društveni razvitak FNRJ, a posebno NR BiH.²⁷⁹

Univerzitet i fakulteti ostvaruju svoj zadatak nastavom na fakultetima, naučnim radom univerzitetskih nastavnika i naučnih i stručnih radnika, saradnjom sa drugim univerzitetima i fakultetima i međunarodnom naučnom i stručnom saradnjom.

Univerzitet i fakulteti staraju se o organizovanju i usklađivanju naučnog i naučnoistaraživačkog rada na fakultetima, univerzitetskim i

²⁷⁸ *Isto*, 11/1956.

²⁷⁹ Službeni list NR BiH 11/1956.

fakultetskim ustanovama, kao i o podizanju i obrazovanju naučnih kadrova i naučnog podmlatka. Sloboda nastavnog i naučnog rada na Univerzitetu je zagarantovana.

U prvoj fazi procesa institucionalizacije nauke osnivaju se “stariji” fakulteti (Medicinski, Poljoprivredno-šumarski i Pravni), a u drugoj “mlađi” (Veterinarski, Tehnički, Filozofski). Petogodišnjim planom postavlja se niz zadataka iz oblasti školstva svim ustanovama koje rade na podizanju kadrova. Jedan od tih zadataka je podizanje visokokvalifikovanih kadrova, kao jedan od uslova za rekonstrukciju privrede i podizanje obrazovnog i kulturnog nivoa stanovnika Bosne i Hercegovine.

Garant ispunjenja postavljenih zadataka je Sarajevski univerzitet. Na kraju prve razvojne faze Sarajevski univerzitet ima 1950/51. školske godine šest fakulteta i 2.362 studenta. Na Medicinskom fakultetu je 791 student, a njih 456 su stipendisti.

MEDICINSKI FAKULTET						
Školska godina	godina studija					SVEGA
	I	II	III	IV	V	
1946/47	291	-	-	-	-	291
1947/48	206	227	-	-	-	433
1948/49	237	187	168	-	-	592
1949/50	216	211	196	92	-	715
1950/51	297	154	183	65	92	791

Tabela 1.²⁸⁰

Analiza priliva i opadanja broja studenata na ovom fakultetu onda, s obzirom na gore navedene podatke pokazuje da je školske 1946/47. godine na prvoj godini 291 student, a 1950/51. na petoj godini 92, što znači da ih u toku studija otpada 199. Školske 1947/48. godine je na prvoj godini 206 studenata, od kojih do četvrte godine dolazi 65, otpada 141. Školske 1948/49. godine na prvoj godini je 237 studenata, a na treću dolazi

²⁸⁰ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu pri Vladi NR BiH, k. 18, dok. 77/50.

183, otpadaju 54. U 1949/50. je na prvoj godini 216 studenata, na drugu se upisuje 154, a otpadaju 62 studenta.

Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu je 1950/51. školske godine 521 student, od čega 405 stipendista.

POLJOPRIVREDNO-ŠUMARSKI FAKULTET					
Školska godina	godina studija				SVEGA
	I	II	III	IV	
1947/48	156	-	-	-	156
1948/49	242	-	-	-	242
1949/50	247	-	-	-	247
1950/51	202	146	102	71	521

Tabela 2.

Iz ovih podataka vidi se da je od 156 studenata koliko je upisano školske 1947/48. godine do četvrte godine došao 71 student, dok otpada njih 85. Od 242 studenta na prvoj godini, koliko ih je upisano školske 1948/49., na treću se upisuju 102, što znači da ih otpada 140. Od 217 studenata koliko ih je upisano 1949/50. školske godine, na drugu se upisuje 146, a otpada 71. Od 615 studenata, koliko je upisano na prvim godinama u toku tri školske godine, u školskoj 1950/51. ima svega 319 studenata, dakle nešto više od polovine upisanih.

Na Pravnom fakultetu od 316 studenata 131 su stipendisti.

PRAVNI FAKULTET					
Školska godina	godina studija				SVEGA
	I	II	III	IV	
1946/47	328	-	-	-	328
1947/48	128	259	-	-	387
1948/49	127	111	202	-	440
1949/50	140	119	92	56	407
1950/51	125	89	55	47	316

Tabela 3.

Analiza ovih podataka pokazuje da je od školske godine 1948/49. broj studenata na ovom fakultetu u stalnom porastu. Međutim, od školske 1949/50. godine broj studenata je u opadanju, jer u školskoj 1948/49. ima 440, u 1949/50. godini 407, a u školskoj 1950/51. je 316 studenata. Od 328 studenata na prvoj godini, koliko ih ima 1946/47., četvrtu godinu upisuje 1949/50. svega 56 studenata, od toga broja diplomira njih 25. U toku studija otpadaju 272 studenata, jer od 128 studenata na prvoj godini 1947/48. dolazi do četvrte godine svega 47 studenata, a otpada ih 81; od 127 studenata prve godine 1948/49. na treću se upisuje 55, otpada ih 72; od 140 studenata prve godine u 1949/50. na drugoj je 89 studenata, a otpada ih 51. Ukupno od 848 studenata upisanih na Fakultet od njegovog osnivanja, otpada 532.

Na Tehničkom fakultetu 1950/51. su dva godišta sa 218 studenata, od čega 141 stipendista.

TEHNIČKI FAKULTET			
Školska godina	godina studija		SVEGA
	I	II	
1949/50	114	-	114
1950/51	118	100	218

Tabela 4.

Od 114 studenata koliko ih je na prvoj godini u školskoj 1949/50., na drugu se upisuje 100, dok ih 14 otpada. U odnosu na ostale fakultete otpada vrlo mali broj.

Školske 1950/51. godine na Filozofskom fakultetu je jedno godište sa 436 studenata (233 redovnih i 206 vanrednih), od toga 141 stipendista. Na Veterinarskom fakultetu je takođe jedno godište sa 73 studenta, od čega 28 stipendista. Na Višoj pedagoškoj školi je 168 studenata. Na Višoj zubarskoj školi je 86 đaka.

Odlučujuću ulogu u nastavi imaju kadrovi, tj. nastavno osoblje. Međutim pitanje kadrova školske 1950/51. godine još uvijek nije uspješno riješeno. Naime, znatan broj predmeta na fakultetima predaje se honorarno, a za neke predmete nedostaju i nastavnici i asistenti. Na Pravnom fakultetu

10 predmeta predaje se honorarno, na Poljoprivredno-šumarskom je 5 honorarnih nastavnika, a nedostaje 15 asistenata. Na Medicinskom fakultetu za dva predmeta nema nastavnika, tri predmeta se predaju honorarno, a potrebno je oko 50 asistenata. Na Filozofskom fakultetu honorarno se predaju tri predmeta, na Veterinarskom šest, a na Višoj pedagoškoj školi četiri, za četiri predmeta nema uopšte nastavnika, a na Višoj zubarskoj školi je 13 honorarnih nastavnika, od čega tri stalna.

Na osnovu člana 6. Zakona o Univerzitetu u Sarajevu, Vlada BiH na prijedlog ministra za nauku i kulturu donosi 1950. godine Uredbu o fakultetima i katedrama na Sarajevskom Univerzitetu.²⁸¹ Univerzitet u Sarajevu sačinjavaju fakulteti, a na katedrama se proučavaju grupe srodnih grana nauke. Univerzitet u Sarajevu sačinjavaju sljedeći fakulteti: Pravni fakultet, Medicinski fakultet, Poljoprivredno-šumarski fakultet, Tehnički fakultet, Filozofski fakultet i Veterinarski fakultet.

Osnovni zadaci Univerziteta bili su: da izgrađuje visokokvalifikovane stručnjake u raznim granama nauke i tehnike; da radi naučnoistraživački i da učestvuje u naučnom rješavanju zadataka kulturne, privredne i tehničke izgradnje zemlje; da izgrađuje i razvija napredne naučne misli i naučnost u nastavi i teoretskom radu; da vaspitava i obrazuje studente na osnovama nauke marksizma-lenjinizma i da razvija ljubav i odanost prema socijalističkoj otadžbini Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji kao i prema djelu socijalizma uopšte te da radi na popularizaciji naučnih i tehničkih znanja.

Osnovna nastavna i naučna jedinica na fakultetima je katedra. Ona obuhvata jedan ili više srodnih predmeta iste naučne grane. Katedrom rukovodi i odgovoran je za njen rad šef katedre, a on može biti redovni, vanredni profesor ili docent. Šefa katedre i njegovog zamjenika postavlja i razrješava ministar za nauku i kulturu na prijedlog fakultetskog savjeta. O osnivanju nove i ukidanju postojeće katedre odlučuje univerzitetski savjet na prijedlog fakultetskog savjeta. Odluku o osnivanju nove i ukidanju postojeće katedre potvrđuje ministar za nauku i kulturu. Kao

²⁸¹ *Isto*, k. 6, dok. 2911/50.

osnovne nastavne jedinice katedre imaju zadatak da rade na unapređenju nastave, da organizuju i razvijaju naučnoistraživački rad, te da podižu nastavni i naučni kadar. Katedre mogu imati pomoćne ustanove: institute, zavode, laboratorije, klinike, koje služe nastavi i naučnoistraživačkom radu.

Kadrovsko pitanje se rješavalo pšostepeno, iako se nikada nije moglo u potpunosti riješiti. Ono se rješava postepeno. U 1950/51. školskoj godini broj nastavnika i asistenata se nešto povećava, tako da je na Pravnom fakultetu 20 nastavnika i 10 asistenata, na Poljoprivredno-šumarskom 33 nastavnika i 23 asistenta, na Tehničkom 17 nastavnika i 14 asistenata, na Filozofskom 24 nastavnika i šest asistenata, na Medicinskom 26 nastavnika i 28 asistenata i na Veterinarskom 14 nastavnika i pet asistenata.²⁸² Ukupno je to 134 nastavnika i 86 asistenata. Na svakom fakultetu postoje upražnjena mjesta, pa fakultetski savjeti i univerzitetski savjet traže nove nastavnike i asistente. U tome Univerzitet ima snažnu pomoć CK KP za BiH i Vlade BiH.

²⁸² ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 7, dok. 5379/51.

VI POGLAVLJE

FINANSIRANJE NAUČNIH USTANOVA

Pitanje otvaranja fakulteta i visokih škola u Bosni i Hercegovini postavlja se odmah nakon oslobođenja. Ono proizlazi iz potrebe brzog preduzimanja mjera da se obezbijede visokokvalifikovani kadrovi koje zahtijeva ekonomsko-kulturni razvitak. Već u toku 1945. godine vrše se opsežne pripreme. Vlada NR BiH kao i Savezna vlada, posvećuju organizaciji i razvitku VPŠ, Medicinskog i Pravnog fakulteta, te Savezne visoke poljoprivredne škole za planinsko gazdovanje najveću pažnju i stavljaju im na raspolaganje velika novčana i druga sredstva da bi što prije otpočele s radom.

U tu svrhu budžetom za 1947. godinu odobrava se kredit u iznosu od oko 72 miliona dinara, a u 1948. odobrava se redovnim budžetom i investicijama oko 103 miliona, što ukupno iznosi 175 miliona dinara. Pored ovoga, iz fondova Savezne vlade odobravaju se sredstva za izgradnju i opremu Medicinskog fakulteta i Visoke poljoprivredne škole.²⁸³

Razvoju nauke, s obzirom na njen značaj u opštem razvoju, odmah po završetku Drugog svjetskog rata počinje da se posvećuje posebna pažnja. Tako se u tim prvim poslijeratnim godinama postavljaju širi temelji naučno-istraživačke djelatnosti. U to vrijeme država direktno finansira i usmjerava ovu djelatnost. Podaci do kojih se došlo kada je riječ o finansiranju naučnih ustanova usljed različitog načina utvrđivanja ne mogu se uzeti kao potpuno tačni, već više kao orijentacioni. Međutim i takvi, oni pružaju mogućnost da se na osnovu njih uoče osnovne tendencije u razvitku naučnih institucija.

Ne može se govoriti o budžetu, Vladi, fakultetima, njihovoj međusobnoj korespondenciji koja je svakako bila obimna, o planovima investicione izgradnje, utrošku odobrenih sredstava i raznim aktima koji se

²⁸³ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 10, dok. 35/49.

odnose na finansije, a da se ne kaže koje to konkretne ličnosti koje stoje iza svega ovoga. Kao predsjednik Komiteta za fakultete, visoke škole i naučne ustanove prof. Anto Babić brine se i za obezbjeđivanje neophodnih materijalnih uslova za rad i razvoj fakulteta. Finansiranje izgradnje fakultetskih zgrada, instituta, građevinske adaptacije objekata koje su vlasti dodjelile pojedinim fakultetima na korištenje, odvija se preko Komiteta za fakultete.²⁸⁴

Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove finansijska sredstva za svoje i djelovanje naučnih institucija pod njegovom nadležnošću dobiva po odobrenju budžeta od strane Vlade BiH.²⁸⁵ Sam budžet nije dovoljan za finansiranje naučnih i kulturnih ustanova, pa im Vlada BiH na ime povećanih troškova dodjeljuje određene novčane iznose i odobrava kredite.

Medicinski fakultet započinje s radom u novembru 1946. u zgradi osnovne škole u ul. Nurije Pozderca. Decembra 1947. nastavlja rad u Bolničkoj ulici. Prije rata na toj je lokaciji započela izgradnja Higijenskog zavoda, pa vlasti nakon rata koriste pomenutu zgradu i prilagođavaju je potrebama Medicinskog fakulteta. Sve troškove snosi Vlada BiH. Oprema za izvođenje nastave sve do 1951. godine nije zadovoljavajuća. Naime, nema je dovoljno, pa se profesori snalaze improvizovanjem ili pravljenjem iste u vlastitoj režiji. Dio opreme fakultet dobija od UNICEF-a. Ne izostaje ni pomoć medicinskih fakulteta iz Beograda i Zagreba, koji poklanjaju niz posebnih zbirki i preparata. Prof. Sabovljević nalazi kamion s prikolicom, novac, odlazi u Vojvodinu, kupuje za to vrijeme deficitarne namirnice, s tom hranom odlazi u Njemačku i na medicinskom fakultetu kao i kod kolega koje poznaje trampa je za literaturu, instrumente, aparate.²⁸⁶ Prof. Branko Galeb učila i aparate za eksperimente iz fizike donosi sa Više pedagoške škole.

²⁸⁴ O ovome više u: Enver Redžić, *Anto Babić-čovjek i djelo (1899-1974)*, Sarajevo, 2001.

²⁸⁵ Narodna Vlada Narodne Republike Bosne i Hercegovine 1945-1948., Zapisnici, priredila Rosa Cvijović, Sarajevo, 1985., 62.

²⁸⁶ Dr Aleksandar Fajgelj, Prvi profesori i studenti Medicinskog fakulteta u: *Sarajevo u socijalističkoj Jugoslaviji*, I, Sarajevo, 1988., 537.

Sredstva za nabavku domaće kao i devize za stranu naučnu literaturu i časopise obezbjeđuje država. Svoje godišnje potrebe institucije nauke dostavljaju u vidu jednog zahtjeva Komitetu za fakultete, visoke škole i naučne ustanove. U zahtjevu je sadržan spisak literature i naučnih časopisa kao i iznos sredstava. Ove zahtjeve dostavljaju svi fakulteti, instituti i zavodi. Ono što se da vidjeti iz ovih spiskova jeste da se radi o literaturi i časopisima iz Njemačke, Engleske, Francuske, Švajcarske, Holandije, Švedske, Čehoslovačke, SAD, Rusije i drugih zemalja. Zastupljeni su naslovi najpoznatijih svjetskih naučnih glasila, što govori o njihovom poznavanju od strane naših naučnika. Isto tako vidi se da naučni radnici BiH veoma dobro poznaju strane jezike. Komitet odobrava te spiskove i veoma rijetko se dešava da nešto što je traženo nije nabavljeno. Čak se ne umanjuju ni iznosi potrebni za nabavku, a koji su, u cjelini gledano i za ono vrijeme bili veliki. Spisak za nabavku strane naučne literature koji bosanskohercegovačke naučne ustanove dostavljaju Komitetu za fakultete, visoke škole i naučne ustanove za 1948. godinu ima 51 kucanu stranu.²⁸⁷ Dvije porudžbine naučne literature iz inostranstva za 1950. godinu otkucane su na 290 strana.²⁸⁸ Medicinski fakultet 1950. godine traži odobrenje za uvoz medicinskih knjiga iz Austrije od sljedećih izdavača: *Minerva* iz Beča-167 medicinskih knjiga; *Wilhelm Mandrich* iz Beča-387 medicinskih knjiga i *Deuticke* iz Beča-283 medicinske knjige. Ukupno je to 837 knjiga u vrijednosti od 98.189,59 austrijskih šilinga.²⁸⁹ Uvozne potrebe u 1947. godini Ministarstva prosvjete BiH za naučne institute i fakultete iznose 77.000 dinara, od čega 45.000 za instrumente i 32.000 za pribor i materijal.²⁹⁰ Oprema se nabavlja iz Austrije, SSSR-a, Francuske, Mađarske, Italije, Amerike, Čehoslovačke Njemačke, Švajcarske, Engleske i Bugarske.²⁹¹ Privredni raspored kvote

²⁸⁷ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 9, dok. 9535/48.

²⁸⁸ *Isto*, k. 21, dok. 1513/50. i dok. 1664/50.

²⁸⁹ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 4, dok. 9222/50.

²⁹⁰ AJ, 315, 24, 11-122,123.

²⁹¹ *Isto*, 11-87 (1-8).

Komiteta za škole i nauku pri Vladi FNRJ za zadovoljenje uvoznih potreba u 1947. godini (instrumenti za naučne institute i fakultete i pribori i materijali za naučne institute i fakultete) izražen u hiljadama izgleda ovako: Srbija-17.957 i 2.494; Hrvatska- % i %; Slovenija-17.416 i 4.610; Bosna i Hercegovina-45 i 32 i Makedonija-330.²⁹²

Godišnjim planovima naučno-istraživačkog rada ustanove iskazuju iznos sredstava potrebnih za normalno funkcionisanje. U početku vlasti, želeći što brže uspostavljanje naučnih institucija, izlaze u susret svim zahtjevima i pružaju punu podršku. Već na kraju prvog perioda, 1951. godine, osjeća se lagani pad te podrške. Uzrok ovome leži u vanjskim faktorima, ali i želji za racionalnijim korištenjem sredstava. U jednom dokumentu s kraja 1949. godine kaže se da treba i dalje imati uvida u naučno-istraživački rad "i u granicama mogućnosti uticati na njegovo pravilno razvijanje i ostvarenje."²⁹³

Visoku poljoprivrednu školu za planinsko gazdovanje u Sarajevu do 31. XII 1947. godine po budžetu i investicijama finansira Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva FNRJ. Školi se stavlja na raspolaganje ukupni investicioni kredit za adaptaciju i preuređenje zgrade u Zagrebačkoj ulici br. 12 u iznosu od 13.772.000 dinara. Sredstva su namijenjena za nabavku namještaja za školu, laboratorijskih i vježbaoničkih uređaja, učila. Iz Čehoslovačke se naručuju laboratorijski uređaji, a predviđene su nabavke u Austriji, Njemačkoj, Francuskoj i Švajcarskoj.²⁹⁴ Poljoprivredno-šumarski fakultet u Sarajevu svoj rad započinje u nedovršenim državnim zgradama u Zagrebačkoj ulici br. 12. Naime, odlukom Vlade BiH ove zgrade se dodjeljuju fakultetu kako bi se njegov rad odvijao nesmetano.

Ustanove koje dolaze u nadležnost Komiteta za fakultete, visoke škole i naučne ustanove ostaju do kraja 1947. godine na budžetu ministarstava: Medicinski fakultet na budžetu Ministarstva narodnog zdravlja, Pravni fakultet i Biološki institut na budžetu Ministarstva prosvjete,

²⁹² AJ, 315, 24, 11-79.

²⁹³ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 13, dok. 8920/49.

²⁹⁴ *Isto*, k. 9, dok. 82/48.

Visoka poljoprivredna škola za planinsko gazdovanje na budžetu Ministarstva poljoprivrede FNRJ. Najobimniji investicioni plan u 1947. godini ima Medicinski fakultet. Za podizanje bloka Medicinskog fakulteta odobreno je 90.660.000 dinara, od čega je 50.000.000 iz saveznog fonda. U 1947. godini Medicinski fakultet nabavlja raznih medicinskih instrumenata, laboratorijskog materijala, stručnih knjiga, aparata, hemikalija i namještaja u iznosu preko 6.500.000 dinara. Pravni fakultet u 1947. godini raspolaže sa investicijama u iznosu od 300.000 dinara koje mu odobrava Ministarstvo prosvjete za adaptaciju zgrade. Visoka poljoprivredna škola za planinsko gazdovanje ima u isto vrijeme 13.772.000 dinara investicija koje joj odobrava Ministarstvo poljoprivrede FNRJ za adaptaciju zgrade, za nabavku potrebnih laboratorijskih uređaja i namještaja. Sve potrebe Zavoda za geološka istraživanja u naučnoj literaturi i instrumentima planira i realizuje Savezna uprava za geološka istraživanja u Beogradu.

Imovina kojom su institucije nauke raspolagale u ovom periodu je ona koju im država obezbjeđuje i daje na korištenje. Imovina kojom upravlja Ekonomski institut u Sarajevu sastoji se iz montažne zgrade u Skenderiji ulici, mašina, aparata i instrumenata, kancelarijskog inventara i biblioteke. Institut za naučna šumarska istraživanja u Sarajevu upravlja sljedećim objektima: zgrada Eksperimentalne stanice Pašino brdo-Sarajevo, kuće i štale na Eksperimentalnoj stanici u Bijelom Polju kod Mostara, te oprema i drugi materijal potreban za izvršenje zadataka Instituta. Institut za rudarstvo u Sarajevu ima pravo upravljanja nad opremom tehnološko-hemijske laboratorije, opremom rudarskog laboratorija, zbirkom minerala, bibliotekom i kancelarijskim materijalom. Duhanski institut u Mostaru ima pravo upravljanja nad: zemljištem u Mostaru, Ogladnom duhanskom stanicom u Domanovićima, laboratorijskom opremom, kancelarijskim inventarom, prevoznim sredstvima, bibliotekom, poljoprivrednim spravama i alatom i stokom. Institut za ribarstvo od imovine ima laboratorijsku opremu i kancelarijski materijal. Zavod za vodoprivredu u Sarajevu ima skromnu imovinu koja se sastoji od instrumenata, stručne biblioteke i kancelarijskog inventara. Zavod za poljoprivredna istraživanja u Sarajevu upravlja imovinom koja se sastoji od: oglednog polja u selu

Butmir i oglednog voćnjaka u Slatini, upravne zgrade i gospodarskih zgrada u oglednom polju u Butmiru i u oglednom voćnjaku u Slatini, kancelarijskog inventara, poljoprivrednih mašina i alata, prevoznih sredstava, radne i proizvodne stoke na oglednom polju, laboratorijske opreme i biblioteke. Imovina Stočarskog zavoda u Sarajevu sastoji se iz laboratorijske opreme, kancelarijskog inventara i biblioteke. Poljoprivredni zavod u Mostaru ima od imovine: zemljište pod jednogodišnjim i višegodišnjim kulturama, gospodarske zgrade, poljoprivredne zgrade, mašine i alat, stoku, prevozna sredstva, biblioteku, laboratorijsku opremu i kancelarijski inventar. Veterinarski zavod u Sarajevu ima od imovine: Pokusnu stanicu sa pokusnim životinjama u Visokom, Centar za vještačko osjemenjivanje i suzbijanje neplodnosti domaćih životinja u Visokom, laboratorijsku opremu, kancelarijski inventar i biblioteku. Imovina Balneološkog zavoda u Sarajevu sastoji se iz laboratorijske opreme i namještaja, kancelarijskog inventara i biblioteke.²⁹⁵

Vlada NR BiH 1954. godine proglašava za ustanove sa samostalnim finansiranjem Ekonomski institut u Sarajevu, Institut za naučna šumarska istraživanja u Sarajevu, Institut za rudarstvo, Duhanski institut u Mostaru, Institut za ribarstvo u Sarajevu, Zavod za vodoprivredu u Sarajevu, Zavod za poljoprivredna istraživanja u Sarajevu, Stočarski zavod u Sarajevu, Poljoprivredni zavod u Mostaru, Državni veterinarski zavod u Sarajevu i Balneološki zavod u Sarajevu.²⁹⁶ Finansiranje Više pedagoške škole u Mostaru i Banja Luci te Instituta za proučavanje folkloru pada na teret predračuna prihoda i rashoda Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH. Institut za rudarstvo i Duhanski institut u Sarajevu finansira Privredni savjet Vlade NR BiH.

Glavni problemi u radu Zemaljskog muzeja u Sarajevu su prostor koji zauzimaju razni instituti i pomanjkanje sredstava za održavanje zgrade. Muzeju je potreban i automobil za obavljanje poslova na terenu. U jednom izvještaju o radu za 1955. godinu stoji da "u kadrovskej politici ustanova

²⁹⁵ Službeni list NR BiH 27/1954.

²⁹⁶ *Isto*, 27/1954.

je priličito uspjela i tu se ne pojavljuje problem osim finansiski.”²⁹⁷ Naime, plate su redovne, ali prilično skromne. Kako je glavni zadatak muzeja rad na terenu, za ovo ima dovoljno sredstava, s tim što su stručnjake na terenu pomažu i Narodni odbori.

Institut za proučavanje folkloru dvije godine (1948. i 1949.) pokušava nabaviti iz inostranstva magnetofon koji je neophodan u radu na terenu. Predsjedništvo Vlade BiH odbija da odobri isplatu u stranim devizama jer Ministarstvo prosvjete nije ta sredstva predvidjelo u svom planu. Radi se o iznosu od 500 do 600 dolara. Sekretar Instituta putuje u Beograd, Zagreb i Ljubljani radi nabavke ostalih pomoćnih radnih sredstava koja se u to vrijeme mogu nabaviti samo u komisionim radnjama u ovim gradovima. Kako ove radnje drže privatna lica, ured za cijene gradskih narodnih odbora ne odobrava prodajne cijene aparata. Stoga Institut od Ministarstva prosvjete traži odobrenje da bez saglasnosti ureda za cijene može nabaviti potrebne aparate u slobodnoj prodaji.²⁹⁸

Savjet za kulturu 1957. godine odobrava devizna sredstva u svrhu studijskog putovanja u inostranstvo sljedećim saradnicima Zemaljskog muzeja: Sergejevski Dimitriju, naučnom saradniku Muzeja, 90.000 lira i troškove putovanja za petnaestodnevni boravak u Italiji i Čović Borivoju, kustosu Muzeja, 53.000 lira i troškove putovanja za desetodnevni boravak u Italiji. Pored ovoga, Savjet odobrava dinarska sredstva za putovanje dr Irme Čremošnik, naučnog saradnika Muzeja u Karnuntum kraj Beča, u svrhu prisustvovanja arheološkim iskopavanjima u Austriji u iznosu od 55.000 dinara. Odobravaju se dinarska i devizna sredstva za putovanja Zorislave Čulić u Štokholm, dr Hajrudina Čurića u Beč i dr Irme Čremošnik u Brug kod Bazela.²⁹⁹

Budžetom Ministarstva prosvjete svake godine se predviđaju potrebne investicije za naučne institucije. Investiciona sredstva u 1950. i 1951. godini dobijaju sljedeće ustanove: Zavod za poljoprivredna istraživanja,

²⁹⁷ ABH, Sarajevo, Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine Sarajevo, k. 45, dok. 4/56.

²⁹⁸ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 20, dok. 79/50.

²⁹⁹ ABH, Sarajevo, Zemaljski muzej Sarajevo, k. 46, dok. 120/57.

Zavod za naučna šumarska istraživanja, Zavod za ispitivanje građevinskog materijala i konstrukcija, pet veterinarskih zavoda, Geološki zavod, Zavod za ispitivanje krša, Biološki institut, Hemijski institut, Institut za proučavanje folklor, Institut za jezik i Pedagoški institut. Za prva dva zavoda je predviđeno podizanje novih zgrada, a kod ostalih adaptacija, nabavka inventara, kabineta i laboratorija.³⁰⁰

Kada je riječ o finansiranju naučnih ustanova, na prvu sveobuhvatnu analizu utrošenih sredstava nailazimo u 1957. godini. Za tu godinu urađena je analiza rashoda na kulturnu djelatnost. Od 18 ustanova osam su naučne: Naučno društvo, Orijentalni institut, Institut za proučavanje folklor, Zavod za unapređenje domaćinstva, Zemaljski muzej, Muzej narodne revolucije, Zavod za zaštitu spomenika kulture i Državni arhiv. Iz izvještaja se vidi da se u toj godini postižu određeni rezultati u pogledu širenja mreže ovih ustanova, međutim ovo širenje nije praćeno stvaranjem odgovarajuće materijalne baze. U 1957. godini na kulturnu djelatnost troši se 1.849.864.000 dinara, od čega na republičke ustanove 415.993.000 dinara. Ukupni izdaci iz budžetskih sredstava na redovne rashode i investicije u oblasti kulturne djelatnosti u 1957. godini iznose svega 2,7% od ukupnih budžetskih izdataka. Iz lokalnih izvora finansiraju se arhivi i muzeji. Bosna i Hercegovina je i dalje na posljednjem mjestu po izdvajanjima po glavi stanovnika za ovu oblast, a ona iznose 315 dinara.³⁰¹ Naučno društvo BiH ima svoj budžet. Geološko-istraživački institut organizacijski i finansijski je u sastavu Ministarstva industrije i rudarstva BiH.

Američko društvo za obnovu Jugoslavije iz Nju Jorka šalje finansijsku i drugu pomoć naučnim ustanovama i školama. Dio te pomoći dobija i BiH, ali šta i koliko teško je utvrditi pošto se sve odvija preko Komiteta za škole i nauku pri Vladi FNRJ u Beogradu.³⁰²

Direktivom Savezne planske komisije za 1949. godinu smanjuju se investicije na polju nauke i kulture.³⁰³ Ova odluka je u vezi sa pril-

³⁰⁰ ABH, Sarajevo, Ministarstvo prosvjete NR BiH, k. 108. dok. 506/49.

³⁰¹ ABH, Sarajevo, Savjet za kulturu NR BiH, k. 7, dok. 102/58.

³⁰² ABH, Sarajevo, MP NR BiH, k. 35, dok. 6614/46.

³⁰³ *Isto*, k. 70, dok. 1708/48.

godavanjem petogodišnjeg plana novonastalim uslovima ekonomske blokade kojoj je zemlja bila izložena. Odlučuje se da se određena kvota za investicije na ovom polju koristi prvenstveno za one objekte koji su od temeljne važnosti za daljnji razvoj nauke i kulture u zemlji. Ovom odlukom obustavljaju se poslovi na gradnji zgrada za muzeje narodnog oslobođenja u Mostaru, Tuzli i Drvaru.³⁰⁴

Institut za savremeni jezik pri Višoj pedagoškoj školi dolazi 1948. godine do 130 knjiga neophodnih za rad tako što Ministarstvo prosvjete iste kupuje od Vlade Jokanovića, direktora Zavoda za zaštitu spomenika kulture.³⁰⁵ U isto vrijeme u ovo ministarstvo stiže nekoliko desetina zahtjeva sarajevskih Jevreja koji se iseljavaju u Izrael da im se dozvoli iznošenje privatnih biblioteka, koje imaju izuzetnu naučnu vrijednost. Uz zahtjeve su priloženi spiskovi knjiga. Ne vrši se nijedan otkup.

Zahtjevi za dotiranje izdavačke djelatnosti naučnih ustanova dostavljaju su se svake godine nadležnom ministarstvu. Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu raspolaže 1955. godine sa 30 miliona dinara za dotiranje izdavačke djelatnosti. Od 19 prispjelih zahtjeva pet su naučnih ustanova, odnosno njihovih glasila.³⁰⁶

Institut za proučavanje folkloru otkupljuje 1956. godine od Abdulaha Škaljića, stručnog saradnika Instituta, rad pod naslovom Turcizmi u narodnoj književnosti Bosne i Hercegovine, 46 tabaka po 8.000 dinara po tabaku.³⁰⁷

Izvršno vijeće NR BiH finansira investicije za održavanje i konzerviranje spomenika iz sredstava budžeta NR BiH. Tako se 1956. godine za održavanje i konzerviranje spomenika koji su bili pod zaštitom države dodjeljuje Zavodu za zaštitu spomenika kulture NR BiH 20.000.000 dinara.³⁰⁸

³⁰⁴ *Isto*, k. 73, dok. 3251/48.

³⁰⁵ *Isto*, k. 98, dok. 29128/48.

³⁰⁶ ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 58, dok. 511/55.

³⁰⁷ ABH, Savjet za kulturu NR BiH, k. 2, dok. 1057/56.

³⁰⁸ *Isto*, dok. 1100/56.

Naučne ustanove o kojima je ovdje riječ, stalno u svojim izvještajima ističu problem rješavanja stambenih potreba svojih uposlenika. Zato se one preko svog ministarstva obraćaju Vladi tražeći stanove za pojedine naučne radnike. Tako Savjet za kulturu 1957. godine od Izvršnog vijeća traži dvadesetak stanova.³⁰⁹

Budžet institucija nauke od 1952. pa do kraja perioda koji se obrađuje, do 1958. godine, stalno raste. To takođe govori o snažnom razvoju ovih ustanova i o velikoj pomoći državnih organa. Pored budžetskih sredstava ove ustanove dobivaju i kredite za nabavku knjiga i brošura, odnosno za razvoj naučnih biblioteka. Centralno mjesto među naučnim bibliotekama zauzima Narodna biblioteka. Tabela koja slijedi daje uporedni pregled kredita za nabavku literature, koje u periodu od 1952. do 1957. godine dobijaju fakulteti Sarajevskog univerziteta i Narodna biblioteka:

godina	FAKULTETI							ukupno	NARODNA BIBLIOTEKA
	MEDICINSKI	POLJOPRIVREDNO - ŠUMARSKI	PRAVNI	TEHNIČKI	VETERINARSKI	FILZOFSKI	EKONOMSKI		
1952.	800.000	800.000	760.000	1.100.000	900.000	4.275.000	-	8.635.000	4.500.000
1953.	2.500.000	2.000.000	1.600.000	1.900.000	1.000.000	3.480.000	1.800.000	14.280.000	5.200.000
1954.	5.000.000	2.800.000	1.000.000	1.800.000	5.800.000	8.500.000	1.900.000	26.800.000	5.200.000+ 1.400.000
1955.	3.000.000	3.500.000	2.500.000	3.000.000	5.300.000	7.000.000	2.500.000	26.800.000	4.000.000
1956.	8.000.000	3.000.000	2.500.000	3.000.000	3.000.000	5.500.000	2.000.000	27.000.000	6.000.000
1957.	6.700.000	2.400.000	2.400.000	3.000.000	3.000.000	5.500.000	2.000.000	25.000.000	10.000.000

Tabela 5.³¹⁰

Plate uposlenih u naučnim ustanovama regulisane su zakonskim aktima. Ako se pogleda omjer između najvišeg i najnižeg zvanja, on je jednak današnjim relacijama. Mada imamo malo podataka o visini plata naučnih radnika, može se reći da su one relativno visoke. Ministar finansija FNRJ Sreten Žujović obavještava Komitet za škole i nauku pri Vladi FNRJ 24. juna 1946. godine da od 1. juna pripada stalni

³⁰⁹ Isto, k. 3, dok. 194/57.

³¹⁰ Isto, k. 12, dok. 37/58.

mjesečni dodatak naučnim radnicima.³¹¹ Tako 1951. godine redovni profesori imaju platu oko 8.000 dinara, dok asistenti imaju oko 3600.³¹² Mustafa Kamarić se te godine bira za docenta, a Miroslav Đorđević za predavača na Pravnom fakultetu, sa mjesečnim prinadležnostima od 7.200 odnosno 7.000 dinara.

Prikupljanje materijala neophodnog za objavljivanje izvora koji su se nalazili u arhivskim ustanovama u Turskoj i nekim drugim zemljama, povezano je sa dužim boravkom u istim kao i velikim finansijskim izdacima. Saradnici Orijentalnog instituta ova istraživanja vrše uz pomoć narodnih vlasti, ali i vlade Turske, zatim Akademijskog saveta i Saveta za prosvetu, nauku i kulturu Srbije. U toku tih boravaka sakupljen je obiman materijal. Aktivnost Instituta na prikupljanju građe je intenzivna od osnivanja do 1955. godine, kada počinje da jenjava zbog pomanjkanja finansijskih sredstava. Uz obimna istraživanja Institut, baš kao i sve novoosnovane naučne ustanove ima i problem obezbjeđenja sredstava za nabavke stručnih djela i priručnika.

Dok se nalazi pod nadležnošću Ministarstva prosvjete, finansijska sredstva Biološkog instituta budžetom su u okviru sredstava koja se dodjeljuju Zemaljskom muzeju. Kada se institut 1. I 1948. godine odvaja od muzeja i postaje samostalna ustanova pod opštim rukovodstvom i nadzorom Komiteta za fakultete, visoke škole i naučne ustanove, ima vlastiti budžet u okviru ovog Komiteta.³¹³

Osnovna teškoća s kojom se suočava Tehnički fakultet je prostor za rad. Zahvaljujući Komitetu za fakultete, visoke škole i naučne ustanove

³¹¹ Redovnim i vanrednim profesorima po 2.000, docentima i honorarnim nastavnicima po 1.500, asistentima i asistentima pripravniciima po 1.500, osim toga obzirom na funkciju koju obavljaju pripada stalni mjesečni dodatak rektorima univerziteta po 1.500, prorektorima, dekanima fakulteta po 1.000 i prodekanima fakulteta po 500 dinara. AJ, 315, 53-3.

³¹² ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu pri Vladi NR BiH, k. 3, dok. 2928/51.

³¹³ 30 godina Biološkog instituta Univerziteta u Sarajevu 1946-1976., Sarajevo, 1976., 3.

BiH, te velikoj pomoći Gradskog narodnog odbora Sarajevo, početkom 1949. godine fakultetu se dodjeljuje zgrada nekadašnje Bogoslovije u ul. Vase Miskina. Zgrada se obnavlja i uz finansijsku pomoć Komiteta vrši se preuređenje. Tom prilikom dograđuje se amfiteatar i još neki sadržaji. Sve to traje od 1949. do 1952. godine, kada otpočinje dogradnja čitavog novog prednjeg dijela, koja se završava 1956. Uz velika finansijska ulaganja bitno se poboljšavaju uslovi za rad Tehničkog fakulteta i njegovih naučnoistraživačkih jedinica-zavoda. Velika finansijska sredstva daju se i za opremanje biblioteke fakulteta.

Uz finansiranje Savezne vlade i Vlade NR BiH otvara se Visoka poljoprivredna škola za planinsko gazdovanje u Sarajevu. Nabavlja se oprema i formiraju laboratoriji koji su zbog racionalnosti zajednički za poljoprivredni i šumarski odsjek. Otvaranje Poljoprivredno-šumarskog fakulteta koji nastavlja rad Visoke škole za planinsko gazdovanje veoma mnogo finansijski pomaže Ministarstvo šumarstva BiH. Kako je prostor u kom su oba odsjeka fakulteta u Zagrebačkoj ulici pretijesan, Vlada BiH 1949/50. školske godine predvđa u budžetu prva novčana sredstva za početak izgradnje posebnog krila zgrade za smještaj šumarskog odsjeka, a time i za proširenje smještajnog prostora čitavog fakulteta.³¹⁴ Ovo krilo dovršava se 1955. godine. Finansiranje naučnoistraživačkog rada vrši se manjim dijelom iz budžeta fakulteta, a najvećim dijelom iz sredstava vanrednih dotacija.

Zadatak Zavoda za zaštitu spomenika kulture je spasavanje, konzerviranje i restaurisanje spomenika na terenu. Taj zadatak se zbog pomanjkanja finansijskih sredstava svodi do kraja 1948. godine uglavnom na evidentiranje spomenika kulture na temelju literature. Za obilaske terena potrebno je terensko vozilo koje se takođe ne može ni nabaviti ni obezbijediti. Manji restauratorsko-konzervatorski radovi odvijaju se inicijativom i finansijskim sredstvima Zavoda. Građevinski materijal za restauratorske radove je pod planskom raspodjelom zbog čega se do njega

³¹⁴ 25 godina Šumarskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu 1948-1973., Sarajevo, 1974., 12.

teško dolazi.³¹⁵ Sreski i gradski narodni odbori na čijim se područjima nalazili spomenici kulture u svojim budžetima ne osiguravaju sredstva za konzervatorske i restauratorske radove.

Uz pomoć Saveznog instituta za zaštitu spomenika kulture u Beogradu, koji daje materijalna sredstva, vrši se obiman posao prikupljanja podataka o bosanskohercegovačkim srednjovjekovnim nekropolama. Savezni institut štampa publikaciju *Olovo*, rad dr Alojza Benca, za šta se troši 500.000 dinara.³¹⁶ Konzervatorski i restauratorski radovi zavise isključivo od materijalnih sredstava. Krediti Zavoda u tu svrhu su do 1952. godine gotovo simbolični. Nakon toga oni iznose od pet do devet miliona dinara godišnje.³¹⁷

U jednom izvještaju o radu iz 1948. godine konstatuje se da Zemaljski muzej raspolaže dovoljnim novčanim sredstvima, čime je materijalna osnova za njegov dalji rad obezbijeđena. U poređenju budžeta muzeja iz 1938. godine sa onim iz 1948., vidi se da je ukupna suma povećana za 114,32%. Međutim, za dalji razvoj muzeja, i pored toga što ima svoje zgrade, veliku smetnju predstavlja nedostatak prostora.³¹⁸

Glasnik Zemaljskog muzeja, koji ponovo počinje izlaziti 1946. godine, prvi je naučni časopis nakon oslobođenja. Većina njegovih saradnika je izvan Bosne i Hercegovine. *Glasnik* se finansira redovnim godišnjim budžetom Zemaljskog muzeja. Saradnicima se isplaćuje 4.000 dinara za štampani tabak teksta.³¹⁹ Zemaljski muzej u Sarajevu je pod neposrednom ingerencijom Ministarstva prosvjete BiH. Sredstva za njegovu osnovnu djelatnost do početka 60-ih godina se obezbjeđuju direktno iz republičkog budžeta.

U periodu između dva rata Zemaljski muzej se finansira iz budžeta Ministarstva prosvjete u Beogradu, i to jednokratnim godišnjim sub-

³¹⁵ ABH, Sarajevo, Ministarstvo prosvjete NR BiH, k. 108, dok. 37/49.

³¹⁶ ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu i kulturu NR BiH, k. 1, dok. 127/52.

³¹⁷ *Isto*, k. 3, dok. 1692/55.

³¹⁸ ABH, Sarajevo, MP NR BiH, k. 82, dok. 43397/48.

³¹⁹ *Isto*, k. 146, dok. 638/50.

vencijama. Nakon 1945. godine Muzej dobija iznose koji se svake godine povećavaju, pa je 1946. to 2.044.034, a 1957. godine 27.320.000 dinara.³²⁰

Prema rješenju Predsjedništva Vlade BiH, Pr. broj 4388, od 24. X 1952. godine, određuje se stalna mjesečna nagrada redovnim članovima Naučnom društvu u iznosu od 5.000 dinara.³²¹

Savjet za prosvjetu nauku i kulturu BiH dotira svake godine izdavačku djelatnost. Tako se 1955. godine za štampanje naučnih časopisa *Bijeloškog lista* i *Godišnjaka Istoriskog društva* izdvoja 800.000 i 600.000 dinara.³²²

Povremeno, savezni organi za unapređenje određenih djelatnosti izdvajaju finansijska sredstva republičkim naučnim ustanovama. U 1957. godini daju milion dinara za izradu dokumentacije za istoriju Bosne i Hercegovine i 500.000 za novu postavku i uređenje arheološke zbirke Zemaljskog muzeja u Sarajevu.³²³ U maju iste godine otpočinjū i radovi na izgradnji nove zgrade Filozofskog fakulteta u Sarajevu.³²⁴

Vlada BiH na svojim sjednicama donosi rješenja o odobrenju budžeta za fakultete, visoke škole i naučne ustanove, Ministarstva prosvjete, Ministarstva za nauku i kulturu, Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu, Savjeta za kulturu, Savjeta za nauku, dakle svih organizacionih oblika u okviru kojih se razvijaju naučne ustanove u BiH u posmatranom periodu. Vlada daje kredite ovim ustanovama i odobrava prenos kredita, a donosi i rješenja, odnosno odobrava iznose povećanih troškova pojedinih naučnih ustanova.³²⁵ Rektor Beogradskog univerziteta traži krajem 1945. godine od predsjednika Vlade BiH pomoć u uglju zbog problema sa zagrijavanjem učionica.³²⁶

³²⁰ Anali Zemaljskog muzeja u Sarajevu 1938-1962., Sarajevo, 1963., 47.

³²¹ ANU BiH, Sarajevo, Opšta arhiva.

³²² ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 82, dok. 898/55.

³²³ ABH, Sarajevo, Savjet za kulturu NR BiH, k. 9, dok. 1109/58.

³²⁴ Oslobođenje, 9. V 1957.

³²⁵ Narodna Vlada Narodne Republike Bosne i Hercegovine 1945-1948., Zapisnici, Sarajevo, 1985.

³²⁶ Bondžić, 100.

Naučni radnici osim svojih redovnih primanja dobivaju nagrade od strane Vlade za svoj doprinos razvoju institucija u kojima rade i za unapređenje nauke. Jedan takav dokument daje podatke o nagrađenim naučnim radnicima od 1945. do kraja 1951. godine. Ukupno se nagrađuje 17 najistaknutijih naučnika u sljedećim dinarskim iznosima:

- dr Miloš Bajić, Pravni fakultet, 15.000 za unapređenje rada na fakultetu,
- dr Aleksandar Solovjev, Pravni fakultet, 25.000 za naučne radove,
- Drago Krndija, rektor Univerziteta, 20.000 za naučni rad,
- dr Vladimir Čavka, 25.000 za organizaciju rada na Očnoj klinici,
- dr Blagoje Kovačević, 20.000 za organizovanje rada Hirurške klinike,
- dr Stanislav Sabo, 20.000 za organizovanje rada na Ginekološkoj klinici,
- dr Aleksandar Sobovljević, 20.000 za organizovanje rada na Medicinskom fakultetu,
- Anto Babić, redovni profesor Filozofskog fakulteta, 25.000 za udžbenik Istorija naroda Jugoslavije,
- Branislav Đurđević, direktor Orijentalnog instituta u Sarajevu, 5.000 za naučni rad i 80.000 za naučno djelo,
- Hamid Hadžibegić, Orijentalni institut, 5.000 za naučni rad,
- Tvrtko Kanaet, vanredni profesor Filozofskog fakulteta, 15.000 za organizaciju rada na VPS u Sarajevu,
- Jovan Vuković, vanredni profesor Filozofskog fakulteta, 10.000 za organizaciju Instituta za fiziku,
- dr Dragomir Čosić, redovni profesor-dekan Poljoprivrednog fakulteta, 20.000 za organizaciju i unapređenje rada na Poljoprivrednom fakultetu,
- dr Nikola Zdanovski, redovni profesor Poljoprivrednog fakulteta, 20.000 za organizaciju i unapređenje rada na istom fakultetu,

- dr Alojz Benac, Zemaljski muzej u Sarajevu, 10.000 za uspješan rad na terenskom istraživanju,

- Dimitrije Sergejevski, Zemaljski muzej u Sarajevu, 10.000 za uspješan rad na terenskom istraživanju,

- Cvjetko Rihtman, direktor Instituta za proučavanje folklora u Sarajevu, 20.000 za naučni rad.³²⁷

Vlada u nekoliko navrata interveniše i donosi naredbe o izmjeni osnovnih plata za neka zvanja iz prosvjetno-naučne struke, pa se npr. plata vanrednog profesora fakulteta, koja 1951. godine iznosi oko 7.000 dinara, povećava na 9.300.³²⁸

Materijalna oprema Sarajevskog Univerziteta je nedovoljna. Naročito je to izraženo kod eksperimentalnih, tehničkih nauka. Novootvorenim fakultetima nedostaje niz aparata, instrumenata i drugih stvari potrebnih za izvođenje nastave. Znatan dio te opreme može se nabaviti samo u inostranstvu. U novembru 1950. godine Vlada BiH odobrava Univerzitetu 3,5 miliona deviznih dinara za kupovinu neophodne opreme u inostranstvu. Pored ovoga, Univerzitetu je odobren još jedan kredit od 2,5 miliona deviznih dinara od strane savezne Vlade.³²⁹

Komitet za škole i nauku pri Vladi FNRJ odobrava 25. juna 1948. plan stipendiranja sljedećim saveznm ministarstvima:

- Ministarstvu narodne odbrane (Uprava industrije i građevina 344 stipendije, od čega iz BiH na Mašinskom odsjeku Tehničkog fakulteta: 10- tri u Ljubljani i sedam u Zagrebu; na Tehnološkom odsjeku Tehničkog fakulteta: četiri u Zagrebu; na Građevinskom odsjeku Tehničkog fakulteta: pet u Zagrebu; na Elektrotehničkom odsjeku Tehničkog fakulteta-0%; na Arhitektonskom odsjeku Tehničkog fakulteta- 0%; na Ekonomskom fakultetu: tri u Zagrebu),

³²⁷ ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 15, dok. 17983/51.

³²⁸ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu pri Vladi NR BiH, k. 3, dok. 2697/51. i 2714/51.

³²⁹ ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 7, dok. 5379/51.

- Ministarstvu narodne odbrane (Uprava brodogradnje 150 stipendija, od čega iz BiH na Odsjeku brodogradnje Tehničkog fakulteta u Beogradu-%; na Metalurškom odsjeku Tehničkog fakulteta u Ljubljani-%; na Mašinskom odsjeku Tehničkog fakulteta: pet-dvije u Ljubljani i tri u Zagrebu; na Elektrotehničkom odsjeku Tehničkog fakulteta: %; na Tehnološkom odsjeku Tehničkog fakulteta u Zagrebu: %; na Ekonomskom fakultetu: %),

- Ministarstvu saobraćaja FNRJ 329 stipendija (na Arhitektonskom odsjeku Tehničkog fakulteta: %; na Elektrotehničkom odsjeku Tehničkog fakulteta: sedam-četiri u Ljubljani i tri u Zagrebu; na Građevinskom odsjeku Tehničkog fakulteta: 10-pet u Zagrebu, pet u Beogradu),

-Ministarstvu rudarstva FNRJ 667 stipendija (na Ekonomskom fakultetu: pet za studije u Zagrebu; na Poljoprivrednom odsjeku Poljoprivredno-šumarskog fakulteta: tri za studije u Sarajevu; na Rudarskom odsjeku Tehničkog fakulteta: pet za studije u Zagrebu; na Metalurškom odsjeku Tehničkog fakulteta: %; na Mašinskom odsjeku Tehničkog fakulteta: 20- pet u Ljubljani, 15 u Zagrebu; na Elektrotehničkom odsjeku Tehničkog fakulteta: osam-sedam u Zagrebu i jedna u Ljubljani; na Tehnološkom odsjeku Tehničkog fakulteta: dvije za studije u Zagrebu; na Geodetskom odsjeku Tehničkog fakulteta: dvije za studije u Zagrebu; na Građevinskom odsjeku Tehničkog fakulteta: šest- tri u Zagrebu i tri u Beogradu; na Saveznom geološkom fakultetu u Beogradu: pet),

- Ministarstvu teške industrije FNRJ 460 stipendija (na Ekonomskom fakultetu: dvije u Zagrebu; na Mašinskom odsjeku Tehničkog fakulteta: pet za studije u Ljubljani; na Elektrotehničkom odsjeku Tehničkog fakulteta: dvije u Ljubljani; na Tehnološkom odsjeku Tehničkog fakulteta: dvije za studije u Ljubljani; na Metalurškom odsjeku Tehničkog fakulteta: pet za studije u Ljubljani; na Rudarskom odsjeku Tehničkog fakulteta: %),

- Javnom tužilaštvu FNRJ 125 stipendija (10 za studije u Sarajevu),

- Ministarstvu spoljne trgovine FNRJ 64 stipendije (na Ekonomskom fakultetu: pet za studije u Zagrebu; na Pravnom fakultetu: %; na Farmaceutskom fakultetu: %; na Prirodno-matematičkom fakultetu: %; na Tehnološkom odsjeku Tehničkog fakulteta: %),

- Ministarstvu poljoprivrede FNRJ 30 stipendija (na Farmaceutskom fakultetu: %; na Ekonomskom fakultetu: %; na Šumarskom odsjeku Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu: %; na Mašinskom odsjeku Tehničkog fakulteta: %; na Elektrotehničkom odsjeku Tehničkog fakulteta: %; na Arhitektonskom odsjeku Tehničkog fakulteta u Zagrebu: %; na Tehnološkom odsjeku Tehničkog fakulteta u Beogradu: %),

- Ministarstvu trgovine i snabdevanja FNRJ 18 stipendija (za BiH: %),

- Glavnoj geodetskoj upravi Vlade FNRJ 50 stipendija (tri u Beogradu),

- Komitetu za zaštitu narodnog zdravlja Vlade FNRJ 280 stipendija (10 za studije u Sarajevu; na Farmaceutskom fakultetu: pet za studije u Zagrebu; na Građevinskom odsjeku Tehničkog fakulteta: %; na Tehnološkom odsjeku Tehničkog fakulteta: %),

- Ministarstvu lake industrije 173 stipendije (na Ekonomskom fakultetu: pet za studije u Zagrebu; na Poljoprivrednom odsjeku Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Beogradu: %; na Mašinskom odsjeku Tehničkog fakulteta: tri za studije u Zagrebu; na Elektrotehničkom odsjeku Tehničkog fakulteta: pet za studije u Zagrebu).³³⁰

Od 2.691 stipendije, 162 su predviđene za studente iz Bosne i Hercegovine ili 5,47 %..

Vlada NR BiH stipendira studente koji studiraju u Sarajevu, Beogradu, Zagrebu i Ljubljani, kao i u inostranstvu.

Školska godina 1949/50.

³³⁰ AJ, 315, 24, 11-586/11-602.

SARAJEVO				
FAKULTET	upisano studenata		broj stipendista	mjesečni iznos stipendije
	redovnih	Vanrednih		
Medicinski	624	-	268	-
Pravni	103	142	68	-
Poljoprivredno- šumarski	323	51	225	-
Tehnički	75	30	55	-
Ukupno	1125	223	616	-

Tabela 6a.

ZAGREB				
upisano studenata		broj stipendista	mjesečni iznos stipendija	prosjek
Redovnih	vanrednih			
1.080	167	931	2.161.200	2.321

Tabela 6b.

BEOGRAD				
upisano studenata		broj stipendista	mjesečni iznos stipendija	prosjek
Redovnih	vanrednih			
419	109	420	1.031.800	2.456

Tabela 6c.

LjUBLJANA				
upisano studenata		broj stipendista	mjesečni iznos stipendija	prosjek
Redovnih	vanrednih			
127	0	83	213.200	2.568

Tabela 6d.

REKAPITULACIJA			
Grad (Univerzitet)	broj studenata		broj stipendista
	Redovnih	vanrednih	
Sarajevo	1.125	223	616
Zagreb	1.080	167	931
Beograd	419	109	420
Ljubljana	127	0	83
Ukupno	2.751	499	2.050

Tabela 7.

Odobreni budžet u 1949. godini iznosio 45.300.000 dinara.

Školska godina 1950/51.

Sarajevo:

Fakultet	upisano studenata		broj stipendista	mjesečni iznos stipendije	prosjek stipendije
	redovnih	vanrednih			
Medicinski	765	0	310	687.500	2.217
Poljoprivredno -šumarski	530	20	340	652.700	1.919
Filozofski	228	199	137	249.600	1.821
Tehnički	202	16	120	234.400	1.953
Veterinarski	69	0	23	43.500	1.891
Pravni	152	150	91	184.280	2.025
Viša zubotehnička škola	68	0	59	131.200	2.223
Ukupno	2014	385	1080	2.183.180	2.021

Tabela 8.

Broj studenata-stipendista u I semestru 1950/51. godine je u Sarajevu 427, u Zagrebu 93, u Beogradu 51 i Ljubljani 18, što ukupno iznosi 589 studenata. Pored ovih 589 stipendija odobrava se još 120 stipendija studentima starijih godišta koji do tada ne primaju stipendiju, čime je ukupan broj novih stipendija 709. Ukupan broj stipendista je 2.300. Od toga u Sarajevu 1.080, a u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani 1.220. Za studente u Sarajevu isplaćuje se mjesečno 2.183.180 i u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani 2.771.800 dinara, što ukupno iznosi 4.954.980.³³¹

Ukupan odobreni budžet za sve fakultete i rektorat u 1950. godini iznose 51.372.000 dinara, dok je za 1951. godinu predviđen budžet od oko 83.000.000 dinara. Ovo povećanje vezuje se za početak rada Veterinarskog i Filozofskog fakulteta, ali i za povećanje finansijskih sredstava za 1951. godinu za sve fakultete u Sarajevu znatno u odnosu na 1950. Ono je nužno obzirom da se svi fakulteti osnivaju nakon oslobođenja, da se nalaze u razvitku, i da se postepeno pojačavaju sa nastavnim kadrom.³³²

Do kraja 1950. godine Vlada NR BiH za fakultete, institute, fakultetska ogledna dobra i studentske domove izdvaja oko 446 miliona dinara, od čega 162 miliona na lične i materijalne rashode, a na investicije i opremu oko 274 miliona dinara.³³³

Prema Zakonu o organizaciji naučnog rada, donesenom 1957. godine, dotadašnji način finansiranja se mijenja, pa se kreće sa stvaranjem posebnog fonda za finansiranje naučnog rada i sa budžetskog dotiranja naučnih ustanova prelazi se na ugovaranje naučnih zadataka putem sufinansiranja.³³⁴

³³¹ ABH, Sarajevo, Savjet za kulturu NR BiH, k. 5, dok. 84/51.

³³² ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 7, dok. 559/50.

³³³ Almanah Sarajevskog univerziteta, Sarajevo, 1951., 10.

³³⁴ Dr Milivoje Erić-dr Vlaho Bubica, *Problemi naučne politike*, Sarajevo, 1976., 88.

VII POGLAVLJE

KADROVI INSTITUCIJA NAUKE

Bosna i Hercegovina je u Drugom svjetskom ratu izložena velikim pustošenjima i razaranjima. Oslobođenje dočekuje sa spaljenim i razorenim gradovima i selima, sa potpuno paralizovanim i neupotrebljivim saobraćajnicama, sa uništenom industrijom i privredom. U takvim okolnostima, uz velike zadatke koje KPJ postavlja pred cijeli narod, treba najprije započeti proces obrazovanja kadrova svih profila. Obnova i izgradnja zemlje odvija se u uslovima nedostatka kadra koji je potreban za podizanje industrijskih, poljoprivrednih i drugih objekata, za osposobljavanje saobraćajnica i za njihovu dalju izgradnju, za podizanje hidrocentrala i termocentrala, za elektrifikaciju zemlje, za izgradnju svega što će služiti boljem životu njenih stanovnika.

Uporedo sa izgradnjom i opremom visokih škola popunjava se nastavni kadar kako bi se mogla održavati redovna predavanja i vježbe. Na tri sarajevska fakulteta predaje 1949. godine 56 nastavnika i to: redovnih profesora 17, varednih profesora 19, docenata osam, predavača dva i honorarnih nastavnika 10.³³⁵ Asistenata je 38. Rješavanje pitanja nastavnog kadra je povezano s materijalnim uslovima, a gorući problem je stambeno pitanje nastavnika. Ima profesora koji mjesecima žive u zgradama fakulteta, u improvizovanim prostorijama, bez mogućnosti da rasporede svoje stvari, a posebno knjige.

Iako Pravni fakultet započinje s radom, zbog nedostatka naučnog kadra sve katedre nisu popunjene. Visoka poljoprivredna škola za planinsko gazdovanje takođe ima problem kadra. Odziv stručnjaka iz drugih republika je slab zbog teškoća u obezbjeđenju stanova u Sarajevu kao i u snabdijevanju životnim namirnicama. Biološki institut nema stalni stručni kadar, pa koristi službenike Zemaljskog muzeja i njemačke zaro-

³³⁵ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k.10, dok. 35/49.

bljenike.³³⁶ Medicinski fakultet započinje rad s većinom nastavnika, međutim najteži je problem naučnog podmlatka-asistenata. Bira se devet od predviđenih 20 asistenata, a nastavnika je 25, od čega su četiri honorarni. Pitanje otvaranja Tehničkog fakulteta u Sarajevu, sa građevinskim i arhitektonskim odsjekom, je naročito značajno. Potrebe za kadrom arhitektonske i građevinske struke, s obzirom na zadatke koji su NR BiH postavljeni petogodišnjim planom su vrlo velike. Zadataka je mnogo i svi se moraju odmah rješavati: urbanistički, saobraćajni, hidrotehnički zadaci u vezi sa razvitkom gradova i naselja, izgradnjom komunikacija, elektrifikacijom, industrijalizacijom, melioracijom zemljišta, regulacijom rijeka. U svim ovim radovima je zaposlen znatan broj stranih inženjera, koji su tu privremeno i koji svoje znanje ne prenose na druge.³³⁷

Asistentsko pitanje je naročito izraženo na Sarajevskom univerzitetu. Od 1953. do 1955. godine broj nastavnika se sa 167 povećava na 188, a asistenata sa 130 na 154. Čak 100 predmeta na Univerzitetu nema asistenata.³³⁸

Zemaljskom muzeju u Sarajevu obraća se početkom 1946. godine Dr. Rudolf Bratanič iz Ptuja u Sloveniji sa molbom za postavljenje za kustosa. Doktorat nauka stekao je u inostranstvu između dva svjetska rata, ima sve potrebne kvalifikacije, ali je odbijen i pored činjenice da su muzeju potrebni naučnici njegovog profila.³³⁹ Dr. Vladimir Franolić, profesor Pravnog fakulteta u Zagrebu podnosi prijavu za izbor za redovnog profesora Pravnog fakulteta u Sarajevu za predmet Nauka o finansijama i finansijsko pravo. Institut za javne finansije u Parizu izabrao je Franolića 1939. godine za svoga člana.³⁴⁰ Ni on a ni Dr. iur. i Dr. phil. Rudolf Trofenik, docent na Kaznenom pravu na Pravnom fakultetu u Ljubljani nisu primljeni. Trofenik ima doktorat prava i doktorat filozofije, stečen u inostranstvu, a umjesto njega tada se prima za asi-

³³⁶ *Isto*, k. 9, dok. 82/48.

³³⁷ *Isto*, k. 9, dok. 93/48.

³³⁸ Pregled, Sarajevo, 4/1955., 318-319.

³³⁹ ABH, Sarajevo, MP NR BiH, k. 33, dok. 28241/46.

³⁴⁰ *Isto*, k. 40, dok. 17214/46.

stenta nesvršeni student prava koji je bio iz partizanske porodice.³⁴¹ Ovo su pojedinačni slučajevi, kod kojih vjerovatno prevladava okolnost koja se u to vrijeme uzima u obzir, a to je držanje u toku Drugog svjetskog rata. Inače bosanskohercegovačka sredina je stalno otvorena za stručnjake svih profila, ona ih stalno poziva i traži.

Savet za nauku i kulturu Vlade FNRJ, sagledavajući potrebe u kadrovima, federalnim jedinicama dodjeljuje neophodni naučni kadar, naročito u prvih nekoliko godina. To je veoma izraženo kod formiranja prvog nastavnog kadra Filozofskog fakulteta. Tako se 1950. godine Bosni i Hercegovini dodjeljuju tri naučna radnika: Nikola Nikolić i Jovan Jovanović za fiziku i Momir Savić za hemiju.³⁴²

Kako su potrebe za nastavnicima velike, one se rješavaju dogovorima republičkih vlada i tretiraju se kao pomoć Bosni i Hercegovini. Na sarajevskim fakultetima predaju gostujući univerzitetski profesori i asistenti iz Beograda i Zagreba. Nedostatak kadra je osjetan na gotovo svim fakultetima, pa se ovaj problem rješava i tako što su odmah birani u redovna zvanja i tako ostajali duže na fakultetima u BiH. U vezi sa nastavno-kadrovskim problemima, ispred Komiteta za fakultete krajem 1947. godine boravi Enver Redžić u Beogradu i Zagrebu i moli za pomoć. Ovom pozivu odazivo se određeni broj nastavnika i asistenata čije je "nastavno-naučno angažovanje bilo veoma značajno za razvoj Sarajevskog univerziteta."³⁴³

Viša pedagoška škola, Banja Luka:

Na osnovu dostupne građe došlo se do imena svega četiri profesora ove škole i to: Mehanović Faik, od 1954. godine profesor na VPŠ,³⁴⁴ Vranješević Branko, profesor, 1953. godine direktor VPŠ,³⁴⁵ Džaja Mato,

³⁴¹ *Isto*, k. 40, dok. 17300/46.

³⁴² ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 20, dok. 2454/50.

³⁴³ Enver Redžić, *Anto Babić-čovjek i djelo (1899-1974)*, Sarajevo, 2001., 16.

³⁴⁴ Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine, 19/1970-1971., 341.

³⁴⁵ ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 43, dok. 10547/53.

profesor VPŠ 1954. godine,³⁴⁶ i Ludvik Franjo, profesor matematike na VPŠ.³⁴⁷

Orijentalni institut, Sarajevo:

Orijentalnom institutu je u odnosu na druge naučne ustanove koje su se u Bosni i Hercegovini formirale po prvi put u njenoj istoriji potreban specifičan kadar. Bavljenje orijentalistikom znači poznavanje arapskog, turskog i perzijskog jezika, ali ne modernog nego starih varijanti. Veoma mali broj ljudi u BiH bavi se ovom oblašću. Izučavanje orijentalistike odvija se u Beogradu i nešto u Zagrebu. U Bosni i Hercegovini se između dva svjetska rata arapski jezik uči na Višoj islamskoj šerijatsko-sudačkoj školi, pa prvi kadar Orijentalnog instituta potiče upravo iz ove škole. Određen broj orijentalista školuje se u Istanbulu, Kairu, Beču, Londonu, Alžiru i Zagrebu. Handžić Adem, Mujić Muhamed³⁴⁸ i Šabanović Hazim završili su Višu islamsku šerijatsko-sudačku školu u Sarajevu. Hadžibegić Hamid, pravnik, istoričar, orijentalista, diplomirao je na Pravnom fakultetu u Istanbulu 1927. godine. Aktivno učestvuje u osnivanju Orijentalnog instituta u Sarajevu. Naučni je saradnik u Zemaljskom muzeju i Orijentalnom institutu od 1950., a na Filozofskom fakultetu u Sarajevu predaje Turski jezik, Paleografiju i Diplomatičku.

Đurđev Branislav, istoričar i osmanista, završio je istoriju i orijentalnu filologiju na Filozofskom fakultetu u Beogradu 1934. godine, a post-diplomske studije u Istanbulu. Od 1939. godine radi u Zemaljskom muzeju u Sarajevu, direktor je Orijentalnog instituta od 1950. do 1964. godine. Vanredni profesor Filozofskog fakulteta u Sarajevu postaje 1950. godine i predaje dva predmeta: Istorija Turske i Istorija jugoslovenskih naroda pod turskom vladavinom. Doktorira 1952. u Beogradu. Redovni je član Naučnog društva od njegovog osnivanja, a od 1955. do 1959. njegov predsjednik. B. Đurđev izučava istoriju jugoslovenskih naroda pod osmanskom vlašću, probleme istorijske metodologije i filozofije istorije. Učestvuje na svim kongresima istoričara Jugoslavije, a od 1955. na

³⁴⁶ *Isto*, k. 52, dok. 4907/54.

³⁴⁷ *Isto*, k. 63, dok. 6775/55.

³⁴⁸ ABH, Sarajevo, savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 53, dok. 4253/54.

svim međunarodnim kongresima historičara, a učestvuje i na kongresima orijentalista. Od 1946. do 1958. objavljuje 71 rad.³⁴⁹

Bajraktarević Fehim je studirao orijentalne jezike i književnost u Beču gdje je i doktorirao), Londonu i Alžiru. Proučava arabistiku, iranistiku i turkologiju. Prvi je naučnik koji u našu orijentalistiku unosi moderni naučni metod. Jedno vrijeme predaje na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Korkut Besim je Teološki šerijatsko-pravni fakultet Univerziteta Al-Azhar Al-Šerif završio u Kairu 1930. godine. Od 1950. radi u Zemaljskom muzeju, Orijentalnom institutu, a na Filozofskom fakultetu predaje Arapski jezik. Mušić Omer,³⁵⁰ Bojanić Dušanka,³⁵¹ Muftić Teufik, Spaho Munira i Trako Salih i su takođe u ovom vremenu saradnici Orijentalnog instituta. Od 12 saradnika Orijentalnog instituta dva su Srbina, ostalo su Bošnjaci. Ovaj kadar školovao se u Kairu, Istanbulu, Zagrebu.

Zemaljski muzej, Sarajevo:

Zemaljski muzej u Sarajevu mogao je odmah po završetku Drugog svjetskog rata krenuti s radom. Problemi s kadrom su prisutni i u ovoj ustanovi, ali u manjoj mjeri nego što je to kod ostalih. Naučnim radom u Zemaljskom muzeju se od 1945. do 1958. godine bavi tridesetak stručnjaka. To su stručnjaci raznih profila, koji su svoje diplome sticali širom Evrope: Beograd, Zagreb, Istanbul, Lenjingrad. Korošec Josip je 1945. godine jedini stručnjak u Zemaljskom muzeju, koji je krajem iste godine premješten u Sloveniju. Karanović Milan, penzionisan 1941., vraćen je u muzej 1945. godine, da bi iduće godine konačno otišao u penziju. Sergejevski Dimitrije, rođen u Lenjingradu, gdje je završio studije na Istorijско-filološkom fakultetu. Radi u više ustanova u Sarajevu, a u Zemaljskom muzeju od 1924. godine. Naučni je saradnik i šef Arheološkog odjeljenja.³⁵²

³⁴⁹ Kada je riječ o broju objavljenih radova naučnih radnika misli se na period od 1945. do 1958. godine. Do ovoga broja došlo se sumiranjem svih raspoloživih podataka pa je bilo nemoguće sve podatke navoditi u fus noti.

³⁵⁰ *Isto*, k. 60, dok. 3348/50.

³⁵¹ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 4, dok. 7312/50.

³⁵² Oslobođenje, 1. i 2. I 1953.

Korkut Derviš je završio Teološki fakultet u Istanbulu, a u Zemaljskom muzeju radi kao kustos. Naučnim radom u Zemaljskom muzeju u Sarajevu bave se: Kulišić Špiro,³⁵³ Lopac dr Matija,³⁵⁴ Čović Borivoj,³⁵⁵ Anđelić Pavao,³⁵⁶ Vego Marko,³⁵⁷ Miletić Nada,³⁵⁸ Marić Zdravko, Basler Đuro, Basariček Nada,³⁵⁹ Mihailinović Milan,³⁶⁰ Mehanović Sadeta,³⁶¹ Studnička-Ritter Hilda,³⁶² Milanović-Popović Stanimirka,³⁶³ Mikšić Rene,³⁶⁴ Petrović dr Jozo,³⁶⁵ Korica Nada,³⁶⁶ te kustosi: Čulić Zorica, Volfart Helena, Beljkašić Ljiljana, Dramušić Vojin, Drljača Dušan, Kablar Blagoje i Paškvalin Veljko.

Naučnim radom u Zemaljskom muzeju u posmatranom razdoblju bavi se oko 30 stručnjaka. Polovina ovog kadra su Hrvati, oko 30% Srbi, ostalo Bošnjaci, Slovenci, Rusi. Školovali su se u Beogradu, Zagrebu, Istanbulu, Lenjingradu.

Filozofski fakultet, Sarajevo:

Veći dio kadra Filozofskog fakulteta radio je prethodno na Višoj pedagoškoj školi, prvoj bosanskohercegovačkoj visokoškolskoj ustanovi.

³⁵³ Direktor Zemaljskog muzeja.

³⁵⁴ Rođen u Hrvatskoj, Filozofski fakultet završio u Zagrebu, od 1953. do 1960. predavač Latinskog jezika i rimske književnosti na Filozofskom fakultetu u Sarajevu.

³⁵⁵ Filozofski fakultet završava u Beogradu 1954. godine i odmah počinje s radom u Zemaljskom muzeju. Stručnjak za bronzano doba. Do 1958. godine objavljuje osam radova.

³⁵⁶ U Zemaljskom muzeju je 1957. godine kustos-pripravnik.

³⁵⁷ Iz Učiteljske škole u Sarajevu dolazi u Zemaljski muzej i od 1950. do 1957. godine je njegov direktor, naučni saradnik.

³⁵⁸ Student istorije umjetnosti. Od 1950. godine asistent u Zemaljskom muzeju.

³⁵⁹ Asistent Etnografskog odjeljenja Zemaljskog muzeja.

³⁶⁰ Radi u Zoološkom odjeljenju Zemaljskog muzeja.

³⁶¹ Mikolog u Zemaljskom muzeju.

³⁶² Botaničar u Zemaljskom muzeju.

³⁶³ Botaničar u Zemaljskom muzeju.

³⁶⁴ Entomolog u Zemaljskom muzeju.

³⁶⁵ Stručni saradnik Zemaljskog muzeja 1956. godine.

³⁶⁶ Asistent Zemaljskog muzeja 1950. godine.

Kada je ova škola ispunila svoj prvi i osnovni zadatak i kada su njeni okviri postali pretijesni u procesu stvaranja sopstvene inteligencije, uslijedilo je osnivanje Filozofskog fakulteta. Pored kadrova koji su se školovali u gotovo svim većim evropskim centrima, te u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani, ovaj fakultet školuje i izgrađuje vlastiti kadar.

Bajraktarević Mahmut diplomirao u Beogradu 1933., matematičar, jedan je od osnivača naučnog rada i visokoškolskog obrazovanja u oblasti matematike u BiH. Doktorirao je na Sorboni 1953. godine. Objavljuje oko 50 radova iz oblasti analize. On je profesor VPŠ i predavač na Filozofskom fakultetu za predmet Matematika. Jedan je od osnivača studija matematike na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Hauptman dr Ferdinand, rođen u Austriji, diplomirao je u Zagrebu 1941. godine, a doktorirao u Gracu 1944. Ovaj historičar na Filozofskom fakultetu u Sarajevu od 1953. do 1962. predaje Opštu istoriju novog vijeka kao vanredni profesor. Objavljuje 12 radova iz istorije Podunavlja i Balkana u XVIII i XIX stoljeću.

Filipović Nedim studirao je orijentalistiku u Beogradu i Istanbulu, a diplomirao u Istanbulu 1939. godine.³⁶⁷ Od 1951. je docent na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, na predmetu: Turski jezik i književnost i Islamska civilizacija. Saradnik je Orijentalnog instituta. Redžić Enver, historičar, objavljuje 1951. jednu knjigu, a od 1946. do 1958. godine 37 radova, članaka, osvrti, diskusija i polemika.³⁶⁸ Radi u Komitetu za fakultete, visoke škole i naučne ustanove Vlade NR BiH, a na Filozofskom fakultetu 1950. je docent Marksističke sociologije.³⁶⁹ Kapidžić Hamdija, historičar, diplomirao je 1928. godine u Beogradu gdje je i doktorirao 1956. Od 1949. do 1952. je profesor na VPŠ u Sarajevu, a potom na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, gdje je prvi redovni profesor na predmetu Istorija

³⁶⁷ Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine, 35/1984., 203.

³⁶⁸ Zbornik radova povodom 75. godišnjice života akademika Envera Redžića, Sarajevo, 1990.,

³⁶⁹ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 20, dok. 2238/50.

naroda Jugoslavije u novom vijeku. Od 1945. do 1958. objavljuje 32 naučna rada iz nacionalne istorije XVIII, XIX i XX stoljeća.³⁷⁰

Mursel Ekrem je studij istorije završio 1931. godine u Beogradu, a od 1956. je nastavnik Metodike nastave istorije na Odsjeku za istoriju Filozofskog fakulteta.³⁷¹ Barić dr Henrik, lingvist, rođen je u Dubrovniku. Studirao je u Gracu i Beču. Filozofski fakultet završio je u Gracu, a doktorirao u Beču 1912. godine. Od 1920. je docent Upporedne indoevropske lingvistike. Nakon 1945. godine dolazi u Sarajevo, te je od 1945. do 1953. naučni saradnik Savjeta za nauku i kulturu FNRJ. Naučni je saradnik Orijentalnog instituta, a 1954. izabran je za profesora Opšte i uporedne lingvistike na Filozofskom fakultetu i za direktora Balkanološkog instituta. Jedan je od najpoznatijih naučnih radnika na području lingvistike, a naročito balkanologije.

Martić Branislav i Jovanović Jovan su 1950. godine asistenti na Filozofskom fakultetu za Matematiku odnosno Fiziku. Docenti Filozofskog fakulteta postaju 1955. godine Krleža dr Franjo³⁷² i Mučibabić dr Smilja, za predmet Biologija.³⁷³ Iste godine Avakumović dr Vojislav bira se po pozivu za redovnog honorarnog profesora.³⁷⁴

Jovanović Radoslav je diplomirao grupu geoloških nauka u Zagrebu 1932. godine. Doktorirao je u Beogradu 1955. U Sarajevu organizuje Geološki naučnoistraživački institut BiH i njime rukovodi od 1947. do 1950. Na Građevinskom fakultetu osniva 1953. godine Zavod za inženjersku geologiju i hidrogeologiju. Vanredni i redovni profesor je na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje, na Šumarskom

³⁷⁰ Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine, 19/1970-1971., 331., Radovi Filozofskog fakulteta u Sarajevu, IV, 1966-1967.

³⁷¹ Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine, XXVIII-XXX, 1977-1979., Sarajevo, 1979., 351.

³⁷² Oslobođenje, 15. VI 1955.

³⁷³ *Isto.*

³⁷⁴ *Isto.*

fakultetu, na Tehničkom, kasnije Građevinskom fakultetu te na Filozofskom fakultetu. Od 1945. do 1958. objavljuje 53 rada.³⁷⁵

Kulišić Špiro, na Filozofskom fakultetu na grupi Geografija predaje 1950. godine Etnologiju sa etnografijom. Kon Marija, studirala je i doktorirala u Beču 1916. godine. Od 1949. predaje na VPŠ, a od 1950. je docent na germanistici.³⁷⁶ Ljolje Krunoslav, studij matematike i fizike završio je u Zagrebu 1951. godine, gdje i doktorirao 1954., a od 1951. je asistent Filozofskog fakulteta u Sarajevu.³⁷⁷ Asistent na ovom fakultetu 1954. godine je i Furić Ivan.³⁷⁸ Šijaković Miodrag je 1954. godine asistent na Filozofskom fakultetu, a služba mu je otkazana jer nije odgovarao dužnosti na koju je izabran.³⁷⁹ Wald Wolf je 1951. godine lektor njemačkog jezika³⁸⁰ a Popović Stojanka iste godine lektor češkog jezika na grupi srpskohrvatski jezik i književnost.³⁸¹

Sikirić dr Šaćir je doktorirao 1918. godine u Budimpešti. Od 1951. vanredni je profesor Filozofskog fakulteta za predmete Arapski jezik i književnost i Perzijski jezik i književnost i naučni savjetnik Orijentalnog instituta.³⁸² Vukomanović Obren, diplomirao je 1922. godine istoriju i engleski jezik u Engleskoj. On je prvi univerzitetski nastavnik engleskog jezika u BiH, a od 1951. predavač je na Filozofskom fakultetu za predmet Engleski jezik.³⁸³ Jedan je od utemeljivača anglističkih studija u BiH, posebno u oblastima fonetike i engleskog jezika.

Grubačić Emilija, rođena u Temišvaru, Rumunija, osnivač je Odsjeka za germanistiku. Diplomirala je 1934. godine u Beogradu, nakon čega

³⁷⁵ ANU BiH, Sarajevo, Akademici-Dosijea.

³⁷⁶ ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 27, dok. 9642/52.

³⁷⁷ *Isto*, k. 52, dok. 2152/54.

³⁷⁸ *Isto*, dok. 2346/54.

³⁷⁹ *Isto*, k. 53, dok. 5590/54.

³⁸⁰ *Isto*, k. 12, dok. 585/51.

³⁸¹ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 14, dok. 2102/51.

³⁸² *Isto*, dok. 2317/51.

³⁸³ *Isto*, dok. 2344/51.

je lektor Medicinske velike škole u Beogradu, a 1950. postavljena je za predavača na Filozofskom fakultetu u Sarajevu za predmet Njemački jezik.³⁸⁴ Valčić Vinko, asistent Istorijskog instituta JAZU iz Zagreba, je 1950. godine asistent na Filozofskom fakultetu u Sarajevu za predmet Istorija i latinski. Iste godine je Stojčić Berislav asistent na Filozofskom fakultetu na Geografiji. Šamić Midhat je diplomirao 1931. godine u Beogradu, a 1950. je docent na Filozofskom fakultetu za Francusku književnost. Od 1945. do 1958. godine objavljuje 26 radova.

Na Filozofskom fakultetu u Sarajevu 1950. godine izabrani su: Raljević Šefkija, koji dolazi iz gimnazije iz Prijedora, za predavača za predmet Matematika; Radović Đuza, iz Beograda za docenta; Radojčić Dorđe, iz Beograda za vanrednog profesora; Brežnik Pavle, profesor gimnazije iz Beograda za docenta; Miletić Milica, asistent Filozofskog fakulteta u Beogradu, za asistenta te Joksimović Radoslav, asistent Filozofskog fakulteta u Beogradu, za asistenta.³⁸⁵

Na Filozofskom fakultetu u Sarajevu su angažovana i četiri sljedeća predavača, svi rođeni u Srbiji: Marković dr Svetozar, diplomirao 1934. i doktorirao 1957. godine u Beogradu, od 1951. na Filozofskom fakultetu u Sarajevu predaje srpskohrvatski jezik, izučava Istorijsku dijalektologiju i Savremeni srpskohrvatski književni jezik; Živković dr Dragiša, predaje Teoriju književnosti i Istoriju jugoslovenske književnosti od 1957. godine; Novaković dr Boško, doktorirao u Beogradu 1957., a od 1953. do 1959. godine predaje na Filozofskom fakultetu u Sarajevu i Erčić dr Vlastimir, od 1953. godine asistent.

Begić dr Midhat, diplomirao je u Beogradu 1934. godine, a od 1953. je na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, na katedri francuskog jezika. Doktorira 1957. u Lionu, Francuska. Lešić dr Zdenko, rođen u Hrvatskoj, od 1957. godine je asistent na predmetu Teorija književnosti. Džakula dr Branko, rođen u Zagrebu, od 1956. godine je na Filozofskom fakultetu na predmetu Francuska književnost. Metodičar na katedri francuskog

³⁸⁴ *Isto*, k. 19, dok. 1668/50.

³⁸⁵ *Isto*, k. 20, dok. 2385/50.

jezika bio je od 1956. godine Tanković Avdo. Begić Mauricette, rođena u Parizu, od 1954. godine je lektor francuskog jezika.

Vuković Tihomir, rođen u Srbiji, diplomirao je 1955. godine biološku grupu na PMF u Beogradu. Od 1956. on je asistent na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, PM odsjek, katedra za biologiju. Objavljuje dva rada. Šoljan Tonko, rođen u Hrvatskoj, studirao je u Zagrebu, Beču, Gracu, a doktorirao iz zoologije 1930. godine. Od 1956. je na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Filipović Milenko, studirao je geografiju, etnologiju, arheologiju i nacionalnu istoriju. Diplomirao je 1925. a doktorirao 1928. godine. Od 1955. do 1962. univerzitetski je profesor u Sarajevu. Foht Ivan, muzikolog, filozofski pisac, estetičar, diplomirao (1951.) i doktorirao (1956.) u Zagrebu. Na Filozofskom fakultetu u Sarajevu predaje od 1951.³⁸⁶

Šteković Milenko je 1956. godine postao doktor matematičkih nauka.³⁸⁷ Vidaković Milenko, diplomirao u Beogradu 1928. godine, od 1950. je prodekan Filozofskog fakulteta u Sarajevu i docent na katedri za francuski jezik. Profesori na ovom fakultetu su i Slavnić dr Živko i Šamanek dr Marija, koja je 1950. godine izabrana za docenta na grupi Francuski jezik.

Benac dr Alojz, studirao klasičnu filologiju, arheologiju i istoriju starog vijeka na Filozofskom fakultetu u Beogradu, gdje je diplomirao 1937. godine. Doktorira u Ljubljani 1951. Bio je kustos, naučni saradnik i direktor Zemaljskog muzeja je od 1947. do 1967., a na Filozofskom fakultetu 1952/53. honorarni nastavnik u zvanju docenta za predmet Arheologija na katedri za istoriju. Proučava neolitsko i eneolitsko doba u BiH i zapadnom Balkanu, te etnogenezu, materijalnu i duhovnu kulturu Ilira. Predsjednik je arheološkog i Muzejskog društva Jugoslavije. Od 1948. do 1958. objavljuje 20 radova.³⁸⁸ Pašalić Esad diplomirao je u Beogradu 1938. godine na grupi klasične filologije, arheologije i istorije starog

³⁸⁶ Enciklopedija Jugoslavije, 4, Zagreb, 192.

³⁸⁷ Oslobođenje, 27. IX 1956.

³⁸⁸ Ante Škegro, Bibliografija radova akademika Alojza Benca, u: ANU BiH, Posebna izdanja, knj. XCVI, Odjeljenje društvenih nauka knj. 27, Sarajevo, 1991.

vijeka, a doktorirao 1957. takođe u Beogradu. Od 1952. je na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Bavio se antičkim komunikacijama, antičkim naseljima, rudarstvom i drugim vidovima antičke ekonomike u BiH.

Ekmečić Milorad je diplomirao i doktorirao u Zagrebu 1952., odnosno 1957. godine, a na Filozofskom fakultetu je 1952/53. izabran za asistenta za predmet Opšta istorija novog vijeka. Kovačević Desanka diplomirala je 1950. i doktorirala 1956. godine u Beogradu. Od 1957. je docent na Filozofskom fakultetu za predmet Istorija naroda Jugoslavije srednji vijek. Vasić Milan je diplomirao u Sarajevu 1954. godine, a od 1957. je asistent na Filozofskom fakultetu na predmetu Istorija naroda Jugoslavije-period osmanske vladavine.

Galeb Branislav je vanredni profesor Filozofskog fakulteta u Sarajevu i direktor Instituta za fiziku pri Filozofskom fakultetu, a Deželić dr Mladen redovni profesor Filozofskog fakulteta u Sarajevu i direktor Instituta za hemiju Filozofskog fakulteta. Kanaet Tvrtko, vanredni profesor Filozofskog fakulteta u Sarajevu za predmet Opšta geografija je i direktor Zavoda za geografiju Filozofskog fakulteta.

Rabac-Čondrić Glorija, rođena je u Istri. Od 1951. do 1959. godine na Filozofskom fakultetu je predavač za predmet Talijanski jezik i književnost.³⁸⁹ Doktorirala je u Zagrebu 1956. Vranić Milica je na Filozofskom fakultetu 1952/53. godine asistent na predmetu Regionalna geografija. Žuljević Šefkija je diplomirao 1950. godine u Beogradu, a od 1951. na Filozofskom fakultetu je prvo asistent za Marksizam, pa zatim za Istoriju filozofije. Jedan je od osnivača i prvih nastavnika Odsjeka za filozofiju i sociologiju. Bavi se problemima razvoja filozofije egzaktnih nauka, a posebno pitanjima strukture i razvitka religiozne svijesti.

Fiamengo dr Ante, rođen u Hrvatskoj, doktorirao je 1956. godine. Od 1951. je na Odsjeku za filozofiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu. Proučava opštu sociologiju i sociologiju religije. Krešić dr Andrija, je diplomirao u Beogradu 1951. i doktorirao 1953. godine. Od 1951. na Filo-

³⁸⁹ ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 32, dok. 15731/52.

zofskom fakultetu u Sarajevu vodi kurs ontologije-gnoseologije-logike. Šef je Odsjeka za filozofiju. Sutlić Vanja, rođen u Hrvatskoj, studirao je u Zagrebu. Bavio se razmatranjem bitnih pitanja savremene filozofije. Takođe je angažovan na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, kao i Knjازه Svjetlana, oboje na Odsjeku za Filozofiju.³⁹⁰

Tuzlić Ahmed od 1951. godine na Filozofskom fakultetu predaje Latinski jezik. Vojnović Ljubica je od 1952. godine na Filozofskom fakultetu asistent za Engleski jezik. Humo dr Olga, rođena u Beogradu, od 1951. do 1956. godine je prvi asistent za Englesku književnost na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Vidan dr Ivo, rođen u Hrvatskoj, od 1952. do 1961. godine je asistent na Filozofskom fakultetu na Katedri engleskog jezika, a Bokonjić mr Branka, od 1955. do 1956. godine je asistent na istoj katedri.

Popadić dr Hanna, rođena u Austriji, doktorirala je 1955. godine. Preko Komisije FNRJ za kulturne veze sa inostranstvom dolazi u Sarajevo, te je od 1955. lektor njemačkog jezika na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Šamanek Hedviga, diplomira 1957. godine, od kada je asistent za njemački jezik na Filozofskom fakultetu.

Veći dio kadra Filozofskog fakulteta radio je prethodno na VPS. Kada je ova škola ispunila svoj prvi i osnovni zadatak i kada su njeni okviri postali pretijesni u procesu dobivanja sopstvene inteligencije, dolazi do osnivanja Filozofskog fakulteta. Od 71 nastavnika i asistenta, 30 su Srbi, 13 Bošnjaci, ostalo Hrvati, te nešto stranaca, uglavnom lektora. Pored kadrova koji se školuju u gotovo svim većim evropskim centrima, te u Beogradu i Zagrebu, ovaj fakultet školuje i izgrađuje vlastiti kadar.

Viša pedagoška škola, Sarajevo:

Zemlji sa velikim brojem nepismenih su potrebni u prvom redu oni koji će raditi na opismenjavanju i prosvjećivanju naroda. Zbog toga su se vlasti pobrinule da prvi profesori ove visokoškolske ustanove budu najbolji prosvjetni radnici iz BiH.

³⁹⁰ Oslobođenje, 30. VI 1957.

Papić Mitar je jedan od direktora VPŠ (1956. godine). Slipičević Fuad, diplomirao je u Beogradu 1932. godine, a od 1948. radi kao profesor VPŠ. Na Filozofskom fakultetu je 1950. honorarni nastavnik za Istoriju naroda Jugoslavije.³⁹¹ Bogićević Vojislav, diplomirao je u Beogradu, a od 1946. godine je profesor VPŠ. Od 1949. on je direktor Muzeja grada Sarajeva, a 1950. postaje direktor Arhiva Bosne i Hercegovine.³⁹² Bojkovski Aleksandar, profesor VPŠ, 1952/53. je honorarni nastavnik na Filozofskom fakultetu-predavač za predmet Pedagogija.

Babić Anto je Filozofski fakultet završio u Zagrebu 1923. godine. Po oslobođenju je ministar prosvjete u prvoj narodnoj vladi 1945/1946. godine, predsjednik Narodne skupštine 1946., predsjednik Komiteta za fakultete, visoke škole i naučne ustanove 1947.-1950. Jedan je od osnivača Filozofskog fakulteta u Sarajevu, prvi dekan, redovni član Naučnog društva BiH od osnivanja, prvi sekretar Društva. Do 1958. godine objavljuje devet radova iz istorije Bosne u srednjem vijeku.

Brkić Husein, geograf, profesor je VPŠ, zatim vanredni profesor Filozofskog fakulteta za predmet Opšta geografija, te dekan Filozofskog fakulteta 1952/53. godine. Nazečić dr Salko, diplomirao je 1928. i doktorirao 1956. u Beogradu. Sa mjesta pomoćnika ministra prosvjete BiH dolazi na VPŠ 1949. godine. Jedan je od osnivača Filozofskog fakulteta, vanredni profesor za predmet Istorija jugoslovenske književnosti, dekan 1954. godine. Objavljuje 35 naučnih radova, od čega su sedam zasebna izdanja.³⁹³

Kecmanović Ilija je prvi rektor Više pedagoške škole u Sarajevu. Studirao je filozofiju u Zagrebu, Beču, Parizu i Beogradu. Diplomirao je 1925. godine u Beogradu, gdje je i doktorirao 1957. Bajraktarević Mahmut predaje matematiku. Šnajder Vera na VPŠ predaje matematiku, a takođe je i vanredni profesor Filozofskog fakulteta za predmet Viša

³⁹¹ Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine, 31-33/1982., 313-314.

³⁹² *Isto.*

³⁹³ Zbornik radova posvećen uspomeni Salke Nazečića, Sarajevo, 1972., U ANU BiH, Akademici-Dosijea naveden je 31 rad.

matematika. Za dekana Filozofskog fakulteta u Sarajevu izabrana je 1951. godine i prva je žena dekan u FNRJ. Galeb Branko na VPŠ predaje fiziku, a Šamić Midhat francuski jezik.

Vuković dr Jovan, rođen u Crnoj Gori, diplomirao je 1928. godine u Beogradu gdje je i doktorirao 1937., srpskohrvatski/hrvatskosrpski jezik. Profesor VPŠ je od njenog osnivanja, a 1948. nalazi se na čelu Instituta za proučavanje našeg savremenog jezika. Na Filozofskom fakultetu je od osnivanja 1950., član je Naučnog društva od njegovog osnivanja, vanredni profesor Filozofskog fakulteta za predmet Savremeni srpskohrvatski jezik i dijalektologija. Za dekana Filozofskog fakulteta u Sarajevu izabran je 1955. godine. Predmet njegovog naučnog interesa billi su: dijalektologija, akcentologija, istorija jezika, sintaksa, lingvistička stilistika, onomastika, teorija standardnog jezika, metodika nastave. Od 1945. do 1958. objavljuje 41 rad.

Jakšić Dojčin na VPŠ predaje hemiju i vanredni je profesor Filozofskog fakulteta za predmet Anorganska hemija. Grđić Bosiljka na VPŠ predaje biologiju, Hadžiomerspahić Kemal matematiku, Ljubunčić Salih pedagogiju, Mićanović Slavko filozofiju, Ševcov Ljudmila ruski jezik, Kostić Dimitrije biologiju, a Kanaet Tvrtko geografiju.³⁹⁴

Na VPŠ Vujović Mile je 1955. godine profesor francuskog jezika,³⁹⁵ a iste godine Bumbić Aleksa je profesor istorije.³⁹⁶

Kuzmić Rihard, Jovanović Janja i Ivanišević Zagorka predavali su njemački jezik; Nazečić Anka, Mulahalilović Ahmet, Stošić Josip, Selimović Mehmed (diplomirao u Beogradu 1933. godine) i Česarević Milica jugoslovensku književnost; Kazanceva Jelena, Šeremet Tatjana i Ljepava Bosiljka ruski jezik; Lalović Nada, Miladin Bosiljka, Mučibabić Smilja i Maslanka Mihajlo biologiju; Kolaković Fahra, Babić Ljerka, Kon Marija i Vukomanović Nevenka srpskohrvatski jezik; Dragić Radojka, Kosmaenko Konstantin i Zimonjić Ljubica hemiju; Šiniković Savo i

³⁹⁴ Mitar Papić, *Školstvo u Bosni i Hercegovini (1941-1955)*, Sarajevo, 1981., 174.

³⁹⁵ ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 60, dok. 3348/55.

³⁹⁶ *Isto*.

Jokanović Milan geografiju; Kapidžić Hamdija istoriju; Grubačić Kosta psihologiju; Kulenović Esad, Kostić Stanoje i Dešić Nikola fiziku; Kreso Kadrija, Petrović Boško i Drljević Mustafa matematiku; Mula-halilović Erna pedagogiju; Delibašić Mihajlo i Šamanek Marija francuski jezik; Prebanda Milan, Kecmanović Milica i Špiler Miroslav muzičko vaspitanje; Kulenović Hakija, Beljkašić Dobrivoje i Furtula Predrag likovno vaspitanje; Pavlin Lavoslav nacrtnu geometriju; Radojević Đorđe i Maksimović Bogdan fizičko vaspitanje; Vasiček Josip tehničko obrazovanje; Mađarek Slavko fiziologiju čovjeka; Hadžialić Koviljka je bila pomoćni lektor, a Milanković Bogdan, (rođen u Hrvatskoj, studirao u Beču, Parizu, Ženevi, Firenci i Rimu, doktorirao u Beču 1909. godine), takođe je radio na VPŠ. Penzionisan je 1947. godine. Ima pet objavljenih radova.

Ovo je prvi bosanskohercegovački poslijeratni kadar koji radi na jednoj visokoj školi. Na VPŠ dolaze dekretom Vlade BiH. Većina njih su izabrani kao najbolji profesori srednjih škola iz čitave BiH. Od 72 navedena nastavnika 40 su Srbi, 15 Bošnjaci, ostalo Hrvati, Makedonci, Rusi. Svoje visokoškolsko obrazovanje stekli su uglavnom u Beogradu i Zagrebu. Samo jedan je studirao u šest evropskih centara, a u Beču je doktorirao.

Medicinski fakultet, Sarajevo:

Državni rukovodioci poduzimaju tokom prvih mjeseci 1946. godine sve mjere kako bi se Medicinski fakultet u Sarajevu što prije otvorio.³⁹⁷ Na osnovu odluke Komiteta za zaštitu narodnog zdravlja FNRJ br. 2033 od 27. VIII 1946., održan je sastanak matičara u Sarajevu 7., 8., 9. i 10. oktobra 1946. u prostorijama Ministarstva narodnog zdravlja BiH. Pored zakonske regulative, na prvom mjestu su problemi smještaja te

³⁹⁷ Komitet za zaštitu narodnog zdravlja Vlade FNRJ upućuje 11. X 1946. godine zahtjev Komitetu za škole i nauku za davanje saglasnosti za obrazovanje prvog nastavničkog savjeta novoosnovanog Medicinskog fakulteta u Sarajevu. Arhiv Jugoslavije, Beograd, fond br. 315, fasc. 5, dok. 5-14. (U daljem tekstu: AJ). Prijedlog se usvaja, o čemu predsjednik Komiteta Boris Zihrel obavještava 12. X 1946. godine Komitet za zaštitu narodnog zdravlja Vlade FNRJ. AJ, 315, 5-15.

kadrova.³⁹⁸ Prvih dvanaest profesora koje su izabrali matičari Medicinskog fakulteta su:

- Sabovljević dr. Aleksandar, rođen u Srbiji, diplomirao u Beogradu, predavao Fiziologiju i Biohemiju. Godine 1946. osnovao Institut za fiziologiju i biohemiju Medicinskog fakulteta u Sarajevu. Bio je matičar pri osnivanju Veterinarskog, Filozofskog i Ekonomskog fakulteta. Autor je velikog broja naučnoistraživačkih radova iz biohemije;

- Zec dr. Nedo, Medicinski fakultet završio u Beču, a 1945. godine postaje prvi ministar narodnog zdravlja NR BiH. Postavlja prve organizacione oblike i daje osnovne smjernice zaštite narodnog zdravlja u BiH. Učestvuje u osnivanju Instituta za dermatovenerologiju, Instituta za puerikulturu, Instituta za tuberkulozu i Instituta za zdravstveno prosvjećivanje. Prvi je profesor Neuropsihijatrije na Medicinskom fakultetu i šef Neuropsihijatrijske klinike. Objavljuje 23 rada u domaćim i inostranim časopisima;

- Čavka dr. Vladimir, Medicinski fakultet završio u Beču 1924. godine. Od 1946. predaje Oftalmologiju na Medicinskom fakultetu. Istakao se u naučnom radu i u primjeni novih metoda u liječenju očiju.³⁹⁹ Za člana Naučnog oftamološkog društva u Oksfordu izabran je 1949. Naučne radove objavljuje širom svijeta, a samo u 1947. godini objavio je deset naučnih radova. Do 1958. ima 75 bibliografskih jedinica. Glavni je urednik Medicinskog arhiva i glavni urednik Jugoslovenskog oftamološkog arhiva u Sarajevu;

- Kiljman dr. Jakob je profesor Anatomije i prvi šef Instituta za anatomiju Medicinskog fakulteta;⁴⁰⁰

- Sarvan dr. Milivoje, rođen u Srbiji, Medicinski fakultet završio 1922. godine u Lionu, doktorirao u Francuskoj. U Sarajevo dolazi 1946.

³⁹⁸ Zapisnik o radu matičara za osnivanje Sarajevskog medicinskog fakulteta. AJ, 315, 5-16/24.

³⁹⁹ AJ, 315, 5-204.

⁴⁰⁰ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 3, dok. 1037/48.

iz Beograda, predaje Pedijatriju. Osniva Dječiju kliniku i formira visoko-kvalifikovane pedijatrijske kadrove. Prvi je jugoslovenski pedijatar koji poslije Drugog svjetskog rata drži predavanja u inostranstvu na kursu Socijalne pedijatrije. Kao stipendista Svjetske zdravstvene organizacije 1949/50. izučava metode stručnog i naučnog rada u pedijatrijskim klinikama Engleske, Švedske, Švajcarske i Francuske. Od 1945. do 1958. objavljuje 24 rada;⁴⁰¹

- Kovačević dr. Blagoje, rođen u Crnoj Gori, Medicinski fakultet završio u Beču. Prvi je profesor Hirurgije i šef Hirurške klinike. Objavljuje brojne radove iz područja hirurgije;

- Szabo dr. Stanislav je na predmetu Ginekologija i akušerstvo, a 1951. godine je prodekan Medicinskog fakulteta;

- Bošnjaković dr. Srećko, predaje Dermatovenerologiju, 1956. godine je rektor Univerziteta;⁴⁰²

- Galeb dr Branko, predaje Fiziku;

- Gligić Vojin, profesor Biologije, na čelu je Instituta za biologiju Medicinskog fakulteta;

- Filipović Ladislav, profesor Hemije, nalazi se na čelu Instituta za hemiju Medicinskog fakulteta;

- Jakšić Dojčin, profesor VPŠ u Sarajevu, honorarni je profesor hemije Medicinskog fakulteta.

Na čelu pojedinih instituta ovog fakulteta nalaze se:

- Deželić dr. Mladen, rođen u Zagrebu, gdje je diplomirao 1923. i doktorirao 1927. godine. Po pozivu dolazi 1949. na Medicinski fakultet u Sarajevu. Matičar je Filozofskog fakulteta te prvi redovni profesor Organske hemije i šef Katedre za hemiju. On je šef Hemijskog instituta na Medicinskom fakultetu. Do 1958. ima 20 objavljenih radova;⁴⁰³

⁴⁰¹ ANU BiH, Sarajevo, Akademici-Dosijea.

⁴⁰² ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 67, dok. 2811/56.

⁴⁰³ ANU BiH, Sarajevo, Akademici-Dosijea.

- Urban dr. Stjepan, 1950. godine vanredni profesor Medicinskog fakulteta, radi na Institutu za biologiju Medicinskog fakulteta. Honorarni je nastavnik na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu 1950. za predmet Botanika;

- Hadžiselimović dr. Hajrudin, ljekar anatom, Medicinski fakultet završio u Beogradu 1939. godine. Jedan je od osnivača Medicinskog fakulteta u Sarajevu, a 1949. postaje šef Instituta za anatomiju Medicinskog fakulteta. Do 1958. ima pet objavljenih radova. U inostranstvu učestvuje na kongresima i studijskim putovanjima;

- Martino dr Kiril, asistent Državnog muzeja u Sarajevu, honorarni nastavnik od časa na Medicinskom fakultetu za predmet Histologija, radi na Institutu za histologiju i embriologiju;

- Milin dr. Radivoje, rođen u Srbiji, studirao medicinu u Nansiju, Francuska, Medicinski fakultet završio u Beogradu 1936. godine. Šef Instituta za histologiju i embriologiju Medicinskog fakulteta u Sarajevu;

- Huml dr Vladimir, asistent Instituta za histologiju i embriologiju, asistent Medicinskog fakulteta za predmet Histologija;

- Mađarek dr Željko, asistent Medicinskog fakulteta u Zagrebu, izabran 1948. godine za asistenta Instituta za fiziologiju i biohemiju, stariji asistent za Fiziologiju Medicinskog fakulteta u Sarajevu, a 1955. izabran za vanrednog profesora na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu. Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu predaje 1949. godine kao honorarni nastavnik Fiziologiju domaćih životinja;

- Haverić dr Dževad, asistent Instituta za fiziologiju i biohemiju, 1950. godine asistent Dermatovenerologije;

- Fried dr Robert, rođen u Čehoslovačkoj, Medicinski fakultet završio u Beču. Šef bakteriološkog odjeljenja Higijenskog zavoda u Banja Luci, vanredni profesor mikrobiologije, prvi šef Instituta za mikrobiologiju Medicinskog fakulteta u Sarajevu. Brojne naučne radove objavljuje u zemlji i inostranstvu;

- Kaunic dr Pavao, rođen u Beču gdje je i diplomirao. Prosektor je u Opštoj državnoj bolnici u Koševu i profesor Sudske medicine na Institutu za patološku anatomiju;

- Miletić dr Dimitrije, s Medicinskog fakulteta u Beogradu, na Institutu za patološku anatomiju u Sarajevu vodi mikroskopske pato-histološke vježbe.

- Kopač dr Zvonimir, prvi je izabrani profesor za predmet Patološka anatomija 1950. godine, a 1951. je prodekan Medicinskog fakulteta.

- Stern dr Pavao, rođen u Hrvatskoj, diplomirao u Zagrebu 1937. godine, docent Medicinskog fakulteta u Zagrebu, izabran za prvog profesora Instituta za farmakologiju 1948. godine. Redovni profesor Farmakologije i šef katedre za farmakologiju Medicinskog fakulteta u Sarajevu.⁴⁰⁴ Od 1945. do 1958. objavljuje 159 radova.⁴⁰⁵

- Žarković dr Grujica, rođen u Hrvatskoj, Medicinski fakultet je završio u Zagrebu 1938. godine, postdiplomske studije iz javnog zdravstva završio na školi javnog zdravlja Harvard univerziteta u Bostonu 1953. godine, doktorirao u Ljubljani. Od 1951. nastavnik Higijene i Socijalne medicine na Medicinskom fakultetu u Sarajevu, direktor istoimenog zavoda. Autor je ili urednik više specijalističkih udžbenika.

Berić dr Milenko je 1957. godine redovni profesor Medicinskog fakulteta. Košak Ratko, službenik Medicinskog fakulteta, magistar farmacije, asistent je Farmakologije pri Farmakološkom institutu Medicinskog fakulteta u Sarajevu.⁴⁰⁶ Zimonjić dr Bogdan, studirao medicinu u Beču i Pragu, prvi profesor Interne medicine, 1951. godine je dekan Medicinskog fakulteta, a predaje i Opštu i Internu propedeutiku. Bulić dr Ante je profesor Sistematske interne medicine. Perinović dr Miljenko, ljekar Državnog zavoda za socijalno osiguranje u Zagrebu izabran je

⁴⁰⁴ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 3, dok. 306/48.

⁴⁰⁵ ANU BiH, Sarajevo, Akademici-Dosijea.

⁴⁰⁶ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 3, dok. 683/48.

1948. godine za asistenta Interne medicine Medicinskog fakulteta u Sarajevu. Mikeš dr Andrija i Softić dr Nijaz su asistenti Interne medicine. Janović dr Špiro prvi je profesor Ftiziologije i osnivač Klinike za ftiziologiju. Radović dr Jovan, Medicinski fakultet završio u Zagrebu, asistent je Ftiziologije. Dorđević dr Blagoje je prvi profesor Zaraznih bolesti i osnivač Klinike za zarazne bolesti. Ujičić dr Marija je asistent na predmetu Infektivne bolesti. Na predmetu Zarazne bolesti su Krasni dr Ivan i Stojšić dr Milorad.

Aranicki dr Miloš prvi je profesor Epidemiologije i šef Instituta za epidemiologiju. Gaon dr Jakob, epidemiolog, Medicinski fakultet je završio u Beogradu 1939. godine, ljekar Higijenskog zavoda, 1948. izabran za asistenta na Epidemiologiji. Postdiplomsku specijalizaciju obavlja 1952. u Higijenskom institutu u Cirihu, u Tropskom institutu u Hamburgu i u Školi za higijenu i tropske bolesti u Londonu. Šef Instituta za epidemiologiju. Od 1950. do 1958. objavljuje 20 radova.⁴⁰⁷

Fleger dr Josip je diplomirao u Pragu, a 1941. godine vodio Institut za lepru u Sarajevu, prvi je profesor Dermatovenerologije i šef Klinike za dermatovenerologiju. Semiz dr Svetozar asistent je Dermatovenerologije.

Dimitrijević dr Dimitrije je rođen u Srbiji, a diplomirao u Pragu, asistent neuropsihijatrije u Beogradu, profesor je Neuropsihijatrije na Medicinskom fakultetu u Sarajevu. Stojkov dr Nevena i Miletić dr Bata su asistenti na Neuropsihijatriji.

Banić dr Branislav i Protić dr Mihailo bili su ljekari hirurškog odjeljenja Opšte državne bolnice u Sarajevu izabrani 1948. godine za asistente Hirurgije na Medicinskom fakultetu u Sarajevu. Lukač dr Teodor, glavni hirurg VI Armije, profesor Ratne hirurgije i ortopedije, na Medicinskom fakultetu u Sarajevu predaje Hiruršku propedeutiku. Jeremić Risto, studij medicine završio 1897. godine u Gracu, bavio se istoriografijom zdravstvene kulture i medicine⁴⁰⁸

⁴⁰⁷ Zbornik radova u čast akademika Jakoba Gaona, Sarajevo, 1992.

⁴⁰⁸ Enciklopedija Jugoslavije, 6, Zagreb, 1990., 35.

Grin Ernest, dermatovenerolog, rođen u Hrvatskoj, Medicinski fakultet završio u Beču 1923. godine, specijalizaciju takođe završio u Beču 1926., u SAD bio 1934. na usavršavanju, nakon čega je došao u Sarajevo, od 1949. član je eksperata Svjetske zdravstvene organizacije, kao ekspert 1950. radi u komisiji za proučavanje sifilisa u SAD, vodi terenske akcije za suzbijanje endemskog sifilisa te za suzbijanje i liječenje mikotičnih bolesti u BiH. Radi u Higijenskom zavodu u Sarajevu, ekspert je na Dalekom istoku. Član je komiteta eksperata po pitanju Treponematoza u Londonu. Osniva 1957. bolnicu za mikotična oboljenja. Redovni je profesor Dermatovenerologije Medicinskog fakulteta u Sarajevu. Do 1958. ima 27 naučnih radova.

Kostić dr Milivoje, redovni profesor Hirurgije Medicinskog fakulteta u Sarajevu, Medicinski fakultet završio je u Beču 1906. godine, hirurgiju specijalizirao u Hamburgu, Parizu, Berlinu. Objavio je preko 50 naučnih radova, bio član osam evropskih akademija i naučnih društava, izabran za redovnog člana Naučnog društva BiH.⁴⁰⁹ Kretić dr Miroslav izabran je 1955. godine za docenta Medicinskog fakulteta u Sarajevu.⁴¹⁰ Likar Lidija, stručni saradnik Medicinskog fakulteta u Sarajevu, odbranila 28. V 1956. godine na Filozofskom fakultetu u Sarajevu doktorsku disertaciju. Bila je asistent na predmetu Hemija.⁴¹¹ Ignjačev dr Živojin je 1955. godine dekan Medicinskog fakulteta u Sarajevu. Čatak dr Igor je asistent Medicinskog fakulteta u Sarajevu.⁴¹² Borota dr Pavle, poručnik, šef kožno-veneričnog odjeljenja Armijske bolnice u Osijeku, izabran je 1948. godine na Medicinskom fakultetu u Sarajevu za asistenta na predmetu Dermatovenerologija.⁴¹³

Zimola dr Ante, honorarni predavač na Medicinskom fakultetu u Sarajevu, bio je docent Patološke anatomije, a Praštalo dr Žarko, šef

⁴⁰⁹ Oslobođenje, 9. V 1957.

⁴¹⁰ Isto, 15. VI 1955.

⁴¹¹ Isto, 26. V 1956.

⁴¹² Isto, 15. V 1955.

⁴¹³ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 3, dok. 51/48.

odjeljenja Opšte državne bolnice u Sarajevu, izabran je 1947. godine za vanrednog profesora Otorinolarinologije. Iste godine Nikolić dr Nikola, šef Instituta za higijenu ishrane u Zagrebu, izabran je za redovnog profesora Higijene (sa dužnosti dekana Medicinskog fakulteta smijenjen je 1948. godine);⁴¹⁴ Radojević dr Stevo, rođen u Budimpešti, Medicinski fakultet je završio u Njemačkoj. Bio je asistent Medicinskog fakulteta u Zagrebu i redovni profesor Rentegenologije Medicinskog fakulteta u Sarajevu; Herlinger dr Ivan je rođen u Hrvatskoj i diplomirao u Beču. Bio je upravnik Gradske bolnice u Beogradu, za vanrednog profesora Otorinolarinologije Medicinskog fakulteta u Sarajevu, a Bulić dr Frane, asistent Medicinskog fakulteta u Zagrebu, izabran je za vanrednog profesora Interne medicine Medicinskog fakulteta u Sarajevu.

Hadžimahmutović-Tvrtković Razija je diplomirala biologiju na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Bila je asistent Biologije na Medicinskom fakultetu u Sarajevu, a Ilić J. Milan, izabran 1948. godine za predavača Fizike na Medicinskom fakultetu u Sarajevu, otpušten je iz službe 1950.⁴¹⁵ Čanji dr Suzana, ljekar na specijalizaciji na Dječijoj klinici Opšte državne bolnice u Sarajevu, izabrana je 1948. godine za asistenta na katedri Pedijatrije Medicinskog fakulteta u Sarajevu, a Mičić dr Žarko, ljekar Dječijeg odjeljenja Opšte državne bolnice u Sarajevu, za mlađeg asistenta Pedijatrije na Medicinskom fakultetu u Sarajevu. Te godine, Horvat dr Josip, inače rođen u Hrvatskoj, diplomirao u Zagrebu, stariji je asistent Neuropsihijatrije na Medicinskom fakultetu u Sarajevu. Pšorn dr Vladimir Medicinski fakultet je završio u Zagrebu. Bio je ljekar Saveznog instituta za tuberkulozu kostiju u Rovinju u Istri, a izabran i za mlađeg asistenta Ginekologije na Katedri ginekologije sa akušerstvom Medicinskog fakulteta u Sarajevu. Rimski dr Branko, ljekar iz Beograda, izabran je za mlađeg asistenta Neuropsihijatrije Medicinskog fakulteta u Sarajevu. Stojaković Natalija, asistent Opšte državne bolnice u Sarajevu, izabrana je za starijeg asistenta na Medicinskom fakultetu, a Rajner dr

⁴¹⁴ *Isto*, k. 9, dok. 938/48.

⁴¹⁵ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 20, dok. 2022/50.

Egon, ljekar Odjeljenja za duševne bolesti Opšte državne bolnice u Sarajevu, za asistenta Neuropsihijatrije Medicinskog fakulteta.

Rumpf dr Erih je bio honorarni profesor Medicinskog fakulteta u Sarajevu, a Gvozdenović dr Milan, docent Medicinskog fakulteta, šef parazitološkog odjeljenja Mikrobiološkog instituta. Brkić dr Ibro je Medicinski fakultet završio u Beogradu 1929. godine, a od 1951. je docent Medicinskog fakulteta u Sarajevu. Bio je na usavršavanju u Pragu. Od 1949. do 1958. objavio je 16 radova. Simić dr Miron je diplomirao u Beču, a 1951. godine je docent na Katedri za interne bolesti na Medicinskom fakultetu u Sarajevu.

Doder dr Aleksandar je Medicinski fakultet završio u Beogradu, a od 1953. godine je asistent na Medicinskom fakultetu u Sarajevu; Tomić dr Srećko je diplomirao na Medicinskom fakultetu u Sarajevu 1954. godine i postao asistent na Institutu za patologiju Medicinskog fakulteta, dok je Rustempašić dr Fahrudin asistent od 1957. godine. Vučićević dr Momčilo je Medicinski fakultet završio u Pragu, a u Sarajevu je od 1956. godine šef Očne klinike i šef Katedre za oftalmologiju na Medicinskom fakultetu. Joahimović dr Robert je 1954. godine redovni profesor Ginekologije i šef Ginekološke klinike Medicinskog fakulteta u Sarajevu.⁴¹⁶

Podaci o kadru institutā Medicinskog fakulteta u Sarajevu su nepotpuni, ali su uglavnom isti ljudi radili i na fakultetu i u institutima. Na čelu Anatomskog instituta Medicinskog fakulteta nalazio se Kiljman dr Jakov, dok je Hadžiselimović dr Hajrudin asistent anatomije. Kadar Instituta za histologiju i embriologiju Medicinskog fakulteta činili su: Martino Kiril, biolog i Huml dr Vladimir. Na Fiziološkm institutu Medicinskog fakulteta nalazili su se: Sabovljević dr Aleksandar, redovni profesor i šef Instituta; Anastasijević dr R., docent Državnog instituta za fiziologiju u Beogradu; Mađarek dr Željko, stariji asistent fiziologije i Haverić dr Džemal, mlađi asistent. Kadar Farmakološkog instituta Medicinskog fakulteta činili su: Štern dr Pavao, farmakolog, šef Instituta; jedan stalni

⁴¹⁶ ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 47, dok. 1887/54.

saradnik mr pharm.; jedan vanjski saradnik-asistent Patofiziološkog instituta Veterinarskog fakulteta u Zagrebu i jedan vanjski saradnik, šef laboratorije Vojne bolnice, ljekar.

Institut za patološku anatomiju Medicinskog fakulteta raspolagao je sljedećim kadrom: Kaunic dr Pavle, honorarni nastavnik; Kašiković dr Relja, prosekter Državne bolnice u Sarajevu, honorarni nastavnik fakulteta i Miletić dr D., asistent Instituta za Patološku anatomiju Medicinskog fakulteta u Beogradu, privremeno dodijeljen ovom Institutu do kraja ljetnog semestra. Kadar Mikrobiološkog instituta Medicinskog fakulteta činili su: Fried dr Robert, specijalista za bakteriologiju, honorarni asistent i Waiser Jaroslav, specijalista za parazitologiju, honorarni asistent. Na Institutu za hemiju Medicinskog fakulteta radili su: Jakšić Dojčin, honorarni nastavnik Hemije; Stančić Bogdan, mr pharm., honorarni nastavnik Hemije i Grujić-Vasić Jelena, mr pharm., honorarni nastavnik Hemije.

Institut za biologiju Medicinskog fakulteta imao je sljedeći kadar: Gligić Vojin, biolog; Bek dr Albert, hidrobiolog i Hadžimahmutović Razija, biolog. Higijensko-epidemiološki institut u Sarajevu imao je u februaru 1948. godine sljedeći kadar: Kaunic dr Pavle, bakteriolog, rođen u Beču gdje je i završio medicinu, profesor Sudske medicine na Medicinskom fakultetu, šef Instituta za sudsku medicinu Medicinskog fakulteta; Šimović dr Luka, epidemiolog; Grđić Milica, inženjer hemije, od 1952. godine naučni saradnik, šef hemijskog odjeljenja Higijenskog zavoda, te tri laboranta, srednji medicinski kadar, jedan medicinski tehničar i šest laboranata-niži medicinski kadar.⁴¹⁷

U Higijenskom zavodu su radili: Epidemiološko odjeljenje: Aranicki dr Miloš, Gaon dr Jakob, Levi dr Moni, Jankijević dr Sergije i Pokrajčić dr Božidar; Mikrobiološko odjeljenje: Šimović dr Luka, Pšorn dr Marija i Frid dr Robert; Parazitološko odjeljenje: Grujić dr Ivan, rođen u Hrvatskoj, medicinu završio u Beču 1923. godine, Gal dr Zvonimir, Gvoz-

⁴¹⁷ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 7, dok. 1204/48.

denović dr Milan; u Centralnom antitrahomskom dispanzeru antitrahomskom akcijom u BiH rukovodi Čavka dr Vladimir; na čelu Odjeljenja za higijenu i sanitarnu tehniku sa Republičkom sanitarnom inspekcijom nalazi se Jankijević dr Sergije; u Hemijskom odjeljenju: Grđić Milica, Mandić Nada, Topalović Milica, Zekić Ljerka i Timotić Aleksandar; Odjeljenje za medicinu rada: Ramadanović dr Derviš, Branisavljević dr Mića, Stanković dr Dragomir, Đuknić Viola, Plečaš Tatjana; Odjeljenje za higijenu ishrane: Radovanović dr Miroslav, iz Srbije, predavao Higijenu na Medicinskom fakultetu i veterinar Berberović Muhamed; Odjeljenje za školsku higijenu: Jamnicki dr Ante, studirao medicinu u Zagrebu, bio ministar narodnog zdravlja, direktor Kliničke bolnice, bio na specijalizaciji u Helsinkiju, Štokholmu, Milanu, Rimu; Popović dr Milana i biolog antropolog Mirković Katica; Odjeljenje za zdravstveno prosvjećivanje: Ilić dr Teodor i prof. filozofije Momić Gojko; Odjeljenje za medicinske škole: Ilić dr Draga; Eksperimentalno-istraživačko odjeljenje: Žarković dr Grujica; Odjeljenje za zdravstvenu statistiku: Šerstnev dr Evgenije, rođen u Rusiji, diplomirao u Zagrebu; Samostalni bibliografski odsjek: Karamehmedović dr Hamdija. Knežević dr Veljko, studirao u Gracu i Ženevi, u Higijenskom zavodu radi od 1929. godine.

Zahvaljujući traženju saglasnosti za izbore u zvanja znamo da su nastavnici Medicinskog fakulteta 1949. godine i: Čumbelić Nada; Tančica dr Nijaz, asistent Ftziologije; Đerić-Simić dr Kosara, asistent Oftamologije; Bač dr Emilija, asistent Otorinolaringologije; Miralem dr Ferhat, asistent Oftamologije; Vučkovečki dr Mihovil, asistent Interne medicine; Kršić Smiljana; Petričević dr Ružica; Džaković-Vujasin dr Jevrosima, asistent Pedijatrije⁴¹⁸ i Kogoj, koji je 1956. godine dekan Medicinskog fakulteta. Sokolić dr Petar, premješten je 1950. godine iz Osijeka u NR BiH na Medicinski fakultet, a bio je docent na Oftamologiji;⁴¹⁹ dok je Mikulin dr Stjepan, asistent Medicinskog fakulteta za predmet Ftziologija. Godine 1950. Veljković dr Miloš bio je asistent Medi-

⁴¹⁸ *Isto*, k. 17, dok. 564/49.

⁴¹⁹ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 19, dok. 1182/50.

cinskog fakulteta za predmet Ginekologija.⁴²⁰ Armandola dr Aleksandar bio je ugovorni asistent na za predmet Sudska medicina,⁴²¹ a inače Italijan; Tomić dr Jordan je bio docent Pedijatrije; Lušicki dr Karlo je diplomirao 1916. godine u Beču i bio profesor za predmet Interna medicina.⁴²²

Rajnvajn Lidija, mr pharm, bila je asistent Fiziologije; Rizvanbegović dr Osman asistent Hirurgije; Radojević dr Vladimir, vanredni profesor Oftamologije; Pintarić dr Tomo, asistent Higijene; Brkić Sead, od 1957. godine asistent; Huković Seid je diplomirao 1951. godine u Zagrebu, a od te godine je na Medicinskom fakultetu u Sarajevu; Sarajlić Ešref je diplomirao 1953. godine u Sarajevu, a od 1957. je na katedri za Pedijatriju. Ima tri bibliografske jedinice. Serdarević Hišam je Medicinski fakultet završio u Zagrebu 1944. godine, a od 1956. na Medicinskom fakultetu u Sarajevu je docent Fiziologije. Ima devet bibliografskih jedinica. Nikulin Aleksandar, Medicinski fakultet završava u Sarajevu 1953. godine i odmah postaje asistent na Patološkoj anatomiji. Asistenti Medicinskog fakulteta u Sarajevu su i: Aleksić dr Stevan, 1956. godine; Filipović dr Zaim; Szemso dr Antonija i Marinović dr Ivo, stručni saradnik.

U jednom izvještaju iz januara 1947. godine vidi se da je u Ministarstvu narodnog zdravlja NR BiH okupljeno 13 naučnih radnika: Zec dr Nedo, Ilić dr Teodor, Feldman dr Miroslav, Gligić dr Milutin, Grin dr Ernest, Fleger dr Josip, Horvat dr Josip, Bazala dr Vladimir, Čavka dr Vladimir, Radojević dr Stevo, Kovačević dr Blagoje, Zimonjić dr Bogdan i Frid dr Robert.⁴²³

Od oko 170 nastavnika i asistenata Medicinskog fakulteta 85 su Srbi, 18 Bošnjaci, ostalo su Hrvati, Rusi, Mađari, Jevreji, Česi, Austrijanci. Svoje diplome su stekli u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Austriji, Češkoj, Francuskoj, Švajcarskoj, Njemačkoj, Engleskoj, SAD, gdje je znatan

⁴²⁰ Isto, k. 19, dok. 1654/50.

⁴²¹ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 19, dok. 1653/50.

⁴²² Isto, k. 20, dok. 2112/50.

⁴²³ ABH, Sarajevo, MP NR BiH, k. 31, dok. 18978/46.

broj njih i doktorirao. Po završetku Drugog svjetskog rata veliki broj njih dolazi u BiH po pozivu Vlade FNRJ i Vlade NR BiH. Neki od njih dolaze iz JNA.

Veterinarski fakultet, Sarajevo:

Rekonstrukcijom kadra ovog fakulteta utvrdili smo da je Hadžibegović Abdulah, veterinar, diplomirao u Zagrebu 1947. godine, gdje je i doktorirao 1953., od kada predaje na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu. Šef Zavoda za higijenu i tehnologiju animalnog porijekla Veterinarskog fakulteta u Sarajevu postaje 1953.⁴²⁴ Džinić Miralem je studirao u Beogradu od 1937. do 1941. godine, diplomirao na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu 1943., doktorirao u Sarajevu 1956., profesor na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu, 1955. preuzima organizaciju Zavoda za higijenu i tehnologiju namirnica na novoosnovanom Veterinarskom fakultetu u Sarajevu. Do 1958. godine ima šest bibliografskih jedinica.

Butozan Vaso je rođen u Srbiji, diplomirao i doktorirao na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, do 1932. godine specijalizirao u Austriji, Švajcarskoj, Njemačkoj. Redovni je profesor na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu od 1950. Od funkcija koje je obavljao navodimo: prvi rektor Univerziteta u Sarajevu, ministar narodnog zdravlja. Predsjednik nacionalnog komiteta Svjetskog udruženja veterinarara, član Permanentne komisije svjetskog udruženja veterinarara. U naučnoistraživačkom radu birao je teme iz prioriternih zadataka razvoja BiH. Bevandić dr Milan je predavao Anatomiju domaćih životinja, 1954. godine je na čelu Veterinarskog fakulteta.⁴²⁵

Čamo dr Edhem je Veterinarski fakultet završio u Zagrebu 1938. godine gdje je i doktorirao 1948. Od 1950. je na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu, jedno vrijeme obavljajući i funkciju dekana. Od 1948. do 1958. objavio je 30 radova. Kralj dr Josip je predavao Rentgenologiju i fizikalnu terapiju, te bio dekan Veterinarskog fakulteta 1957. godine. Delić dr Smail

⁴²⁴ Enciklopedija Jugoslavije, 4, Zagreb, 656.

⁴²⁵ Oslobođenje, 1, 2 i 3. I 1954.

je doktorirao 1955. godine, a sljedeće godine izabran za docenta na Veterinarskom fakultetu za predmet Parazitologija.⁴²⁶ Šmaljcelj dr Ivan 1952. godine je profesor Veterinarskog fakulteta. Matuka dr Stjepan izabran je 1955. godine za docenta na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu.⁴²⁷ Valter dr Ernest je predavao Hirurgiju, 1951. godine bio prodekan Veterinarskog fakulteta u Sarajevu, na kom je 1955. izabran za vanrednog profesora.⁴²⁸

Ožegović dr Ladislav je 1950. godine docent na Veterinarskom fakultetu na predmetu Unutrašnje bolesti domaćih životinja, a Džinić dr Salih, pomoćnik načelnika Vojne veterinarske bolnice u Sarajevu i vanredni profesor za predmet Farmakologija. Varadin dr Miroslav je diplomirao u Zagrebu 1943. godine, bio asistent Instituta za medicinsko istraživanje u Zagrebu, doktorirao 1952. u Zagrebu, u školskoj 1952/53. izabran je za docenta na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu za predmet Fiziologija i patologija spolnog života.⁴²⁹ Objavio je 28 radova. Malčić dr Božidar asistent je Veterinarskog fakulteta u Sarajevu 1953. godine za predmet Rentgenologija.⁴³⁰ U 1955. godini Gavez dr Eduard je docent, Ilančić dr Dragan redovni profesor, a Begović dr Safet docent na predmetu Patološka fiziologija. U 1951. godini Maglajlić dr Ekrem je vanredni profesor, Penavin dr Vladimir, Rukavina dr Jakov i Mađarek dr Željko su docenti, ovaj posljednji za predmet Fiziologija. Iste godine na Veterinarskom fakultetu angažovani su: Puhalac Vladimir asistent, Džinić Bakir stariji asistent (došao iz Planske komisije NR BiH), Jovanović Vladeta predavač, Šabijan Ivan, asistent na porodiljskoj klinici Veterinarskog fakulteta⁴³¹ i Smrček Zvonimir.⁴³²

⁴²⁶ *Isto*, 8. VII 1956.

⁴²⁷ *Isto*, 15. VI 1955.

⁴²⁸ *Isto*.

⁴²⁹ ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 32, dok. 15735/52.

⁴³⁰ *Isto*, k. 42, dok. 9362/53.

⁴³¹ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 14, dok. 2739/51. U ovom dokumentu sadržani su podaci za 1951. godinu.

⁴³² *Isto*, k. 2, dok. 1500/51.

Od 26 navedenih nastavnika Veterinarskog fakulteta osam su Bošnjaci, četiri Srbi, dok su ostali Hrvati. Kvalitet i ovog kadra bio je dobar, svoje su obrazovanje stekli u Beogradu, Zagrebu, u inostranstvu. Pored ovoga stalno se izgrađuju u struci boraveći na specijalizacijama, studijskim boravcima i učestvovanjem na raznim naučnim i stručnim skupovima.

Poljoprivredno-šumarski fakultet, Sarajevo:

U trenutku kada je Savezna visoka poljoprivredna škola za planinsko gazdovanje (osnovana 1. I 1947.) pretvorena u Poljoprivredno-šumarski fakultet (17. XII 1948.), već je za sobom imala dvogodišnji rad i dobru kadrovsku strukturu. Gligić dr Miladin, 1947. godine direktor Instituta za zdravstveno prosvjećivanje u Sarajevu, izabran je za vanrednog profesora na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu 1956. godine.⁴³³ Prema podacima iz 1949. godine na fakultetu rade: Pašić Hamid, honorarni nastavnik Meteorologije i klimatologije; Svoboda dr František, kontraktualni redovni profesor Ishrane domaćih životinja; Rutka Jaša, vanredni profesor Prerade voća i povrća; Lomejko Sergije, rođen u Rusiji, diplomirao 1926. godine u Beogradu, vanredni profesor Opšteg ratarstva i Ishrane bilja; Čečuk Stjepan, rođen u Hrvatskoj, diplomirao 1922. godine u Monpeljeu, vanredni profesor Vinogradarstva i vinarstva te Hadžiomerspahić Kemal, profesor VPŠ, honorarni nastavnik Više matematike.

Bać Josip je Tehnički fakultet završio u Pragu 1935. godine na njemačkoj Tehničkoj visokoj školi, od 1948. je na Saveznoj visokoj školi za planinsko gazdovanje a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu 1950. vanredni profesor za predmete Uređenje bujica i Poljoprivredne melioracije sa osnovima geodezije. Na Građevinskom odsjeku Tehničkog fakulteta je od 1952. godine, stalni je naučni saradnik Zavoda za hidrotehniku Građevinskog fakulteta od 1954., a od 1955. naučni je saradnik Zavoda za balneologiju i medicinsku klimatologiju. Učestvuje na brojnim međunarodnim i domaćim skupovima. Od 1948. do 1958. objavljuje 34 rada.

⁴³³ Oslobođenje, 8. VII 1956. i ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 25, dok. 7725/52.

Honorarni demonstratori 1949. godine su Muftić Husejin, profesor Srednje tehničke škole u Sarajevu sa dvije bibliografske hedince, i Bišić Mehmed, nastavnik Srednje tehničke škole u Sarajevu.

Vitolović Viktor, rođen u Hrvatskoj, diplomirao 1931. godine u Zagrebu, predaje Voćarstvo sa pomologijom, a 1954. je dekan Poljoprivredno-šumarskog fakulteta.⁴³⁴ Kosović Đorđe⁴³⁵ i Šestak Vladimir su 1956. godine asistenti Instituta za ribarstvo.⁴³⁶ Matić Vasilije, rođen u Hrvatskoj, 1930. godine diplomirao šumarstvo u Zagrebu, 1950. je izabran za vanrednog profesora na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu za predmet Uređivanje šuma. Šef je Zavoda za uređivanje šuma i dekan Poljoprivredno-šumarskog fakulteta 1957. godine. Objavio je pet radova. Aganović Mahmud, ihtiolog, diplomirao na Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu 1949. godine, radi na Institutu za ribarstvo, a potom i u Biološkom institutu, redovni je profesor na Poljoprivrednom fakultetu. Izučavao je ekologiju slatkovodnih riba, tehniku i tehnologiju salmonida i objavio više naučnih radova iz oblasti ihtiologije i ribarstvene biologije, čime znatno doprinosi unapređenju ovih naučnih disciplina.

Alikalfić Fazlija je studije šumarstva završio 1934. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu Češke visoke politehnike u Pragu. Jedan je od osnivača i prvi profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Sarajevu, šef katedre i šef Zavoda za uzgajanje šuma, te dekan Poljoprivredno-šumarskog fakulteta. Bio je i pomoćnik ministra šumarstva NR BiH 1947. godine. Objavio je 11 radova. Ćosić dr Dragomir je rođen u Srbiji, diplomirao 1919. godine u Nansiju u Francuskoj, doktorirao 1927. u Francuskoj. Godine 1948. je redovni profesor Visoke poljoprivredne škole za planinsko gazdovanje u Sarajevu, 1951. godine je dekan Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Sarajevu i redovni profesor za predmet Specijalno ratarstvo. Bio je član društva „Association internationale des selectionneurs des plantes“ u Parizu i dopisni član „Ins-

⁴³⁴ Oslobođenje, 1, 2 i 3. I 1954.

⁴³⁵ ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 66, dok. 793/56.

⁴³⁶ Isto, k. 66, dok. 793/56.

titut internationale de l'agriculture“ u Rimu.⁴³⁷ Do 1958. godine imao je 13 objavljenih radova.

Potkonjak Milan je 1950. godine vanredni profesor za predmet Mehanička prerada drveta, a 1951. prodekan Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Sarajevu. Hrasnica dr Fahrudin je diplomirao i doktorirao u Zagrebu 1931. odnosno 1944. godine, a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu izabran je 1956. za redovnog profesora za predmet Opšte stočarstvo i konjarstvo.⁴³⁸ Tartalja Bruno je u Pragu završio Tehničku školu 1924. godine, a doktorat 1932. godine, na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu izabran je 1950. za vanrednog a 1956. za redovnog profesora.⁴³⁹ Predaje Tehničku mehaniku i Šumsko građevinarstvo.

Maksimović Dušan je diplomirao 1939. godine u Zemunu, a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu je asistent na predmetu Ishrana domaćih životinja. U oktobru 1953. godine odbranio je doktorsku disertaciju kao prvi doktorant Sarajevskog univerziteta.⁴⁴⁰ Do 1958. godine ima 11 bibliografskih jedinica. Zdanovski dr Nikola je rođen u Rusiji, diplomirao u Zagrebu 1926. godine, a doktorirao 1937. Godine 1948. je redovni profesor Visoke poljoprivredne škole za planinsko gazdovanje u Sarajevu i redovni profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Sarajevu, za predmete Planinsko gazdovanje i Mljekarstvo. Usavršavao se u Švajcarskoj, Skandinaviji, Njemačkoj.⁴⁴¹ Objavio je 60 radova.

Petričić Ante je diplomirao 1938. godine u Zagrebu i radio kao asistent Visoke Poljoprivredne škole u Sarajevu za predmet Mljekarstvo, a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu 1949. je stariji asistent na istom predmetu.⁴⁴² Kljajić Smiljan, službenik Gradskog preduzeća za parkove u Sarajevu izabran je 1948. godine za honorarnog nastavnika od časa

⁴³⁷ AJ, 315, 54-193.

⁴³⁸ Oslobođenje, 8. VII 1956.

⁴³⁹ Isto, 8. VII 1956.

⁴⁴⁰ Isto, 16. X 1953.

⁴⁴¹ Isto, 1. i 2. I 1953.

⁴⁴² AJ, 315, 5-120.

za predmet Vrtlarstvo i cvjećarstvo na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje.⁴⁴³ Stanković M. Dušan, stariji asistent Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zemunu, izabran je 1948. godine za predavača na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu za predmet Voćarstvo.⁴⁴⁴ Korić Mirko je rođen u Hrvatskoj, diplomirao u Zagrebu, direktor Savezne stanice za selekciju žita u Osijeku. Godine 1948. izabran je za redovnog profesora Visoke poljoprivredne škole za planinsko gazdovanje u Sarajevu za predmet Genetika i oplemenjivanje bilja.⁴⁴⁵ Kod Korića, a i nekih drugih u dokumentima se zvanja različito navode, pa je jednom direktor, drugi put upravnik. Korić Svetka je diplomirala 1942. godine u Zagrebu, a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu radi od 1950. do 1953. godine na predmetima Genetika i Oplemenjivanje bilja sa sjemenarstvom.

Batinica dr Dane je rođen u Hrvatskoj, diplomirao 1941. godine u Beogradu, doktorirao 1948. u Pragu, a iste godine izabran za starijeg asistenta i honorarnog nastavnika od časa Visoke poljoprivredne škole za planinsko gazdovanje u Sarajevu za predmet Livadarstvo i pašnjaštvo.⁴⁴⁶ Solovjev Natalija izabrana je 1948. godine za honorarnog nastavnika za predmet Ruski jezik na Visokoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu.⁴⁴⁷ Lopandić Dušan, načelnik Planske komisije NR BiH, 1947. godine izabran je za honorarnog nastavnika od časa za predmet Ruski jezik, a 1948. za honorarnog nastavnika na Visokoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu za predmet Agrarna politika.⁴⁴⁸ Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu predaje 1948. kao honorarni nastavnik Agrarnu politiku. Lopandić je 1947. godine na Pravnom fakultetu u Sarajevu izabran za honorarnog nastavnika.⁴⁴⁹

⁴⁴³ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 4, dok. 2525/48.

⁴⁴⁴ Isto, k. 3, dok. 899/48.

⁴⁴⁵ Isto, k. 3, dok. 911/48.

⁴⁴⁶ Isto, dok. 946/48.

⁴⁴⁷ Isto, dok. 6/48.

⁴⁴⁸ Isto, dok. 6/48.

⁴⁴⁹ Isto, k. 2, dok. 73/47.

Gligić Vojin je diplomirao 1924. i doktorirao 1956. godine u Beogradu. Od 1945. do 1947. godine radi kao direktor Zemaljskog muzeja, osnivač i šef Biološkog instituta, honorarni nastavnik Biologije na Medicinskom fakultetu i Botanike na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje, a 1948. godine je izabran za vanrednog profesora na Visokoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu za predmet Botanika i fiziologija bilja.⁴⁵⁰ Kapetanović Adem, asistent Saveznog zavoda za kulturu duhana u Prilepu, izabran je 1948. godine za asistenta na Visokoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu za predmet Specijalno ratarstvo.⁴⁵¹ Vukavić dr Dušan je rođen u Hrvatskoj, diplomirao u Zagrebu 1926., doktorirao 1932. godine u Zagrebu, a 1947. godine je izabran za vanrednog profesora Savezne visoke poljoprivredne škole za planinsko gazdovanje u Sarajevu na predmetu Opšte stočarstvo i govedarstvo.⁴⁵²

Godine 1947. izabrani su za vanredne profesore na Saveznoj visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu Drecun Vladimir,⁴⁵³ (rođen u Crnoj Gori, studirao u Pragu i Zagrebu, diplomirao 1926. godine u Zagrebu), na predmetu Sitno stočarstvo (ovčarstvo, kožarstvo, živinarstvo i kuničarstvo) i Maršić Milan predmetu Vinogradarstvo, vinarstvo, voćarstvo. Maglajlić dr Ekrem je diplomirao 1938. i doktorirao 1947. godine u Zagrebu, a na Saveznoj visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu docent je na predmetu Anatomija i fiziologija domaćih životinja. Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu 1949. predaje Zoohigijenu i Veterinarstvo. Bajić Dafina je rođena u Vojvodini, diplomirala 1937. u Beogradu, a 1947. godine izabrana je za asistenta na Saveznoj visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje na predmetu Botanika. Doktorirala je 1957. godine u Sarajevu.

Fukarek Pavle je diplomirao 1938. godine, doktorirao 1951. u Zagrebu i zaposlen kao honorarni nastavnik od časa na Saveznoj visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu na predmetu

⁴⁵⁰ *Isto*, k. 3, dok. 6/48.

⁴⁵¹ *Isto*, k. 3, dok. 6/48.

⁴⁵² AJ, 315, 5-115., 5-118/119.

⁴⁵³ *Isto*.

Osnovi šumarstva. Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu 1948. godine predaje Dendrologiju i Fitocenologiju.⁴⁵⁴ Direktor Biološkog instituta je 1952. godine. Objavio je 78 radova. Gligić dr Milutin, direktor Instituta za zdravstveno prosvjeđivanje bio je honorarni nastavnik od časa na Saveznoj visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu na predmetu Zoologija, viši naučni saradnik Stočarskog zavoda 1950. godine. Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu 1949. godine je predavao kao honorarni nastavnik Zoologiju s teorijom evolucije.

Krstić Đorđe 1947. godine predaje na Saveznoj visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu, a 1949. na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu Poljoprivredno zakonodavstvo. Vemić Milan je rođen u Srbiji, a 1947. godine izabran je na Saveznoj visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu na predmetu Meteorologija. Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu 1948. predaje Meteorologiju. Dubić dr Slavoljub je rođen u Hrvatskoj, diplomirao 1924. u Zagrebu, a doktorirao 1930. godine u Pragu. Radio je kao honorarni nastavnik na Saveznoj visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu na predmetima Taksacija i knjigovodstvo i Uvod u poljoprivredu, dok na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu predaje 1949. kao vanredni profesor Knjigovodstvo, taksaciju i zadrugarstvo.

Pobegajlo Ignjat, inače Rus, je diplomirao 1926. godine u Beogradu i doktorirao 1957. Radio je kao stručnjak za biljne bolesti Zavoda za poljoprivredna istraživanja u Sarajevu, a na Saveznoj visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu je prvo honorarni nastavnik, zatim vanredni profesor za Fitopatologiju i mikrobiologiju. Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu predaje 1949. kao vanredni profesor Mikrobiologiju. Jovanović Radoslav, je izabran 1947. godine za honorarnog nastavnika od časa na Saveznoj visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu za predmet Geologija sa petrografijom i mineralogijom, a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu predaje 1949. kao honorarni nastavnik Geologiju. Krndija Drago je izabran 1947. godine na Saveznoj visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko

⁴⁵⁴ Isto, 5-122/124.

gazdovanje u Sarajevu za predmet Politička ekonomija, a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu 1949. godine je honorarni nastavnik Političke ekonomije. Orlić Nikola, načelnik Geodetske uprave u Sarajevu izabran je 1948. godine za honorarnog nastavnika od časa na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu za predmet Geodezija. Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu predaje 1948. kao vanredni profesor Geodeziju.

Bubić Šerif je diplomirao u Pragu 1923. godine. Bio je šef Odsjeka za voćarstvo Zavoda za poljoprivredna istraživanja u Sarajevu, a 1948. godine je izabran na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu za vanrednog profesora za predmet Voćarstvo. Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu predavao je kao vanredni profesor Povrtlarstvo. Marković Tihomil je rođen u Zemunu, doktorirao 1954. godine u Zagrebu, izabran je 1948. za starijeg asistenta na predmet Hemija na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu. Kurt Husnija, diplomirao 1928. godine u Zagrebu, a 1948. godine je izabran za honorarnog nastavnika od časa za predmet Hemija na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu. Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu 1949. godine predaje kao redovni profesor Organsku hemiju.

Stefanović Vitomir je 1948. godine izabran za honorarnog nastavnika od časa za predmet Poljoprivredna tehnologija na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu.⁴⁵⁵ Objavio je 12 radova. Vukmirović Vladimir, docent, 1950. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu predaje Dendrometriju,⁴⁵⁶ a dolazi iz Planske komisije NR BiH. Objavio je tri rada. Hrustanović Kasim je diplomirao 1937. godine u Beogradu i izabran 1948. za predavača na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu za Hemiju,⁴⁵⁷ a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu predaje 1949. godine Anorgansku hemiju.

⁴⁵⁵ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 19, dok. 1159/50.

⁴⁵⁶ *Isto*, k. 19, dok. 1670/50.

⁴⁵⁷ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 5, dok. 3057.

Šoštarić-Pisarić dr Karlo, službenik Zemaljskog poljoprivrednog zavoda u Zagrebu, izabran je 1948. godine za redovnog profesora za predmet Opšta biljna proizvodnja (Opšte ratarstvo) na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu.⁴⁵⁸ Pancer Oton je diplomirao 1929. godine u Zagrebu i radio kao honorarni nastavnik Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu. Izabran je 1948. za docenta na predmetu Poljoprivredno knjigovodstvo i taksacija na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu.⁴⁵⁹ Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu predaje 1949. kao docent Ekonomiku i organizaciju poljoprivredne proizvodnje.

Finci Žak je diplomirao 1947. godine u Zemunu, a 1948. godine je izabran za asistenta za predmet Poljoprivredna ekonomika na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu. Pajanović Radovan je rođen u Hrvatskoj, diplomirao 1948. godine u Zagrebu, i neposredno nakon diplomiranja izabran je za asistenta na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu za predmet Stočarstvo. Besarović Jovan izabran je 1948. godine za asistenta na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu za predmet Voćarstvo.⁴⁶⁰

Mijušković Slobodan je asistent Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Sarajevu na predmetu Organizacija poljoprivrednog gazdinstva.⁴⁶¹ Janeković dr Đuro je diplomirao 1938. godine u Zagrebu i poslije radio kao docent Poljoprivredno-šumarskog fakulteta, 1950. šef katedre za pedologiju i 1952/53. šef poljoprivrednog odsjeka i kao profesor Pedologije. Ham Đuro je bio docent Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Sarajevu, a 1953. godine premješten je u Zagreb.⁴⁶² Dobrenov Milan je 1955. godine vanredni profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta

⁴⁵⁸ *Isto*, k. 5, dok. 3749/48.

⁴⁵⁹ *Isto*, dok. 3030/48.

⁴⁶⁰ *Isto*.

⁴⁶¹ ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 27, dok. 9460/52.

⁴⁶² *Isto*, k. 40, dok. 7197/53.

na predmetu Povrtarstvo. Boko dr Frane je rođen u Hrvatskoj, diplomirao 1926., a doktorirao 1928. godine u Beču. Bio je naučni saradnik Ministarstva poljoprivrede i 1950. vanredni profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za predmete Fiziologija sa osnovima anatomije domaćih životinja i Veterinarstvo i zoohigijena.⁴⁶³ Prica Vladimir je diplomirao 1949. godine u Zemunu, a 1950. je asistent na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu.

Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu su zaposleni 1951. godine sljedeći nastavnici: Drinić Petar, Momirović Borivoje, Filjak Dubravka, Fula Vladimir, Obradović Ljubo.⁴⁶⁴ Nastavnici na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu 1949. godine su i: Radman Ljubica, diplomirala 1947. godine u Zagrebu, na fakultetu od 1949., Mihal Ladislav, diplomirao 1948. godine u Zemunu, asistent za Specijalno stočarstvo te Bugarski Jovan.

Begović Branislav je šumarske studije završio u Zagrebu 1926. godine, bio vanredni profesor, osnovao Katedru za iskorištavanje šuma i bio na njenom čelu, a jedno vrijeme je bio postavljen i na mjestu šefa Zavoda za iskorištavanje šuma. Predavao je Tehnologiju drveta i objavio 27 radova. Šupica Milan je rođen u Hrvatskoj, diplomirao 1929. godine u Beogradu, doktorirao 1956. u Zagrebu.⁴⁶⁵ Na fakultetu je od 1949. do 1955. na predmetu Vinogradarstvo sa ampelografijom. Georgijević Špiler Emil je 1951. godine docent Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za predmete Zaštita šuma i Šumarska entomologija, v. d. šefa katedre za zaštitu šuma.⁴⁶⁶ Došao je iz Šumarske škole u Mostaru. Objavio je 19 radova.

Karahasanović Alija je 1950. godine stariji asistent Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za predmet Tehnologija drveta.⁴⁶⁷ Šabić Midhat radi 1951. godine kao honorarni asistent na Poljoprivredno-šumarskom

⁴⁶³ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 19, dok. 1084/50-1.

⁴⁶⁴ *Isto*, k. 2, dok. 1500/51.

⁴⁶⁵ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, viske škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 17, dok. 564/49.

⁴⁶⁶ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 13, dok. 1334/51.

⁴⁶⁷ *Isto*, k. 19, dok. 1139/50.

fakultetu za predmet Tehnička mehanika⁴⁶⁸ a Gal Vera asistent Poljoprivredno-šumarskog fakulteta.⁴⁶⁹ Lučić dr Leonida je 1950. godine vanredni profesor Pravnog fakulteta i honorarni vanredni profesor na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu za predmet Statistika.⁴⁷⁰ Anagnosti Petar, profesor VPŠ u Beogradu na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu predavao je Nacrtnu geometriju. Lukić Aleksandar je 1950. godine stariji asistent Nacrtna geometrije na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu. Uhlik Rade, naučni saradnik Zemaljskog muzeja, 1950. godine je honorarni lektor na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu za Njemački jezik.⁴⁷¹ Do 1958. godine ima 14 bibliografskih jedinica.

Bajčetić Branko je Poljoprivredni fakultet završio u Beogradu, a od 1953. godine nalazi se na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu. Popović Božidar je 1955. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu,⁴⁷² a Luteršek Dragutin radi 1956. godine kao asistent na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu.⁴⁷³

Od kadra Zavoda za hemiju Poljoprivredno-šumarskog fakulteta⁴⁷⁴ poznati su nam profesor Kurt Husnija, redovni profesor za Organsku hemiju, Hrustanović Kasim, predavač za Anorgansku i Analitičku hemiju i Kapetanović Slobodan koji je diplomirao 1948. godine u Zagrebu, bio mlađi asistent za Organsku hemiju i objavio osam radova.

Institut za fitopatologiju i mikrobiologiju Poljoprivredno-šumarskog fakulteta ima jednog vanrednog profesora i jednog asistenta inženjera agronomije.

U Zavodu za ishranu domaćih životinja Poljoprivredno-šumarskog fakulteta djeluju Svoboda dr František, redovni profesor Poljoprivredno-

⁴⁶⁸ Isto, k. 13, dok. 1336/51.

⁴⁶⁹ Isto, k. 14, dok. 3372/51.

⁴⁷⁰ Isto, k. 19, dok. 1971/50.

⁴⁷¹ Isto, k. 19, dok. 1971/50.

⁴⁷² Isto, dok. 1974/50.

⁴⁷³ Isto, k. 66, dok. 996/56.

⁴⁷⁴ U dokumentima se upotrebljavaju izrazi zavod i institut, a riječ je o istom.

šumarskog fakulteta, stručnjak za ishranu domaćih životinja, rukovodilac Zavoda; Maksimović Dušan, asistent za ishranu domaćih životinja; Utikal dr Ivan, specijalista-hemičar, honorarni spoljni saradnik, Stošić Darko, asistent za Opštu zootehniku Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zemunu, na specijalizaciji u ovom Zavodu; Rapajić Ilija, pomoćnik direktora Zavoda za stočarstvo NR Hrvatske, na specijalizaciji u ovom Zavodu; Lozanski Boško, agronom Ministarstva poljoprivrede NR Makedonije, na specijalizaciji u ovom Zavodu.⁴⁷⁵

Đikić Salko je šumarske studije završio u Beogradu. On je prvi direktor Instituta za šumarska istraživanja u Sarajevu, a 1950. godine je vanredni profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za predmete Šumske kulture i Šumske melioracije.⁴⁷⁶ Vidović Olga je diplomirala 1950. godine u Zemunu, i odmah postala asistent na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu za predmete Genetika i Oplemenjivanje bilja.⁴⁷⁷ Pintarić Konrad je 1950. godine asistent na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu za predmet Obnova i gajenje šuma.⁴⁷⁸ Objavio je šest radova.

Kapetanović Nada je rođena u Hrvatskoj, diplomirala 1947. godine u Zagrebu, a 1950. radi kao asistent na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu za predmet Specijalno voćarstvo.⁴⁷⁹ Mihać Branko je 1950. godine predavač na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu za predmet Šumska transportna sredstva.⁴⁸⁰ Lusin Vera iz Zagreba radi 1950. godine kao asistent na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu.⁴⁸¹ Aganović Zijahudin je diplomirao 1950. godine u Zagrebu, nakon čega odmah počinje da radi na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu.

⁴⁷⁵ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 15, dok. 2523/49.

⁴⁷⁶ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 19, dok. 1240/50.

⁴⁷⁷ *Isto*, k. 19, dok. 1241/50.

⁴⁷⁸ *Isto*, dok. 1242/50.

⁴⁷⁹ *Isto*, dok. 1532/50.

⁴⁸⁰ *Isto*, dok. 1579/50.

⁴⁸¹ *Isto*, k. 20, dok. 2429/50.

Beljin-Korać Vera je rođena u Srbiji, diplomirala u Beogradu 1952. godine, a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu je od 1954. Božić Ljubo je diplomirao 1936. godine u Zagrebu i na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu radi od 1954. Devetak Zdravko je rođen u Hrvatskoj, diplomirao u Zagrebu 1951. godine, a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu je od 1954. godine. Dozet Natalija je diplomirala u Sarajevu 1950. godine i na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu radi od 1953. Galijašević-Pobrić Šemsa je diplomirala 1955. godine u Sarajevu i na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu je od 1956.

Petijević Obrad je diplomirao 1949. godine u Sarajevu, a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu je od 1949. do 1956. godine. Radulović Vaso je rođen u Crnoj Gori, diplomirao u Sarajevu 1952. godine, a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu je od 1955. Resulović Husnija je diplomirao 1949. godine u Sarajevu i od tada je na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu. Savić Branka je diplomirala 1953. godine u Sarajevu, a od 1956. je na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu. Zarić Jovan je diplomirao 1952. godine u Sarajevu, a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu je od 1953. godine. Alibabić Šefket je diplomirao u Sarajevu 1947. godine, a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu je od 1951. Bajčetić Branko je diplomirao u Zemunu 1949. godine i na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu je od 1953.

Batinica Jelva je rođena u Hrvatskoj, diplomirala 1947. godine u Zagrebu, a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu je od 1953. godine. Filjak Dubravka je rođena u Hrvatskoj, diplomirala 1949. godine u Zagrebu i od iste godine je zaposlena na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu na predmetu Mljekarstvo. Kovačić-Čopić Ljubica je rođena u Makedoniji, diplomirala 1955. godine u Sarajevu, a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu je zaposlena od 1956. na predmetu Stočarstvo-specijalni dio. Lučić Vojislav je radio na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu od 1956. godine, i to na predmetu Agrometeorologija.

Parijez Risto je diplomirao u Zemunu 1949. godine, doktorirao 1957., a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu je od 1952. na predmetima

Agrarna politika i Tržište poljoprivrednih proizvoda. Peško Jovana je rođena u Makedoniji, a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu je od 1949. godine na predmetu Povrtarstvo. Popović Božidar je na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu od 1954. godine na predmetu Statistika. Popović Života je rođen u Srbiji, diplomirao 1949. i doktorirao 1956. godine u Zemunu. Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu je od 1957. na predmetu Fiziologija biljaka. Vaclav Vladislav je diplomirao u Zemunu 1937. godine i na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu je od 1952. na predmetu Entomologija.

Vujović Đorđe je angažovan na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu od 1949. godine na predmetu Mehanizacija u poljoprivredi.⁴⁸² Đapić dr Drago je šumarske studije završio 1932., a doktorat 1957. godine u Zagrebu. Bio je redovni profesor Ekonomike šumske privrede. Objavio je devet radova. Kopčić dr Ibrahim je studije završio 1931. godine u Beogradu, doktorirao 1957. u Zagrebu, a na Šumarskom odsjeku Poljoprivredno-šumarskog fakulteta izabran je 1951. za docenta. Objavio je 14 radova. Drinić dr Petar je diplomirao u Beogradu 1925. godine, a za vanrednog profesora Poljoprivredno-šumarskog fakulteta izabran je 1954. godine i to za predmet Nacrtna geometrija. Objavio je tri rada. Milanović Stanimirka je docent na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu na predmetu Biologija. Objavila je dva rada.

Jovančević dr Milorad je bio redovni profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta, i za to vrijeme objavio 11 radova. Ćirić dr Milivoje je rođen u Kumanovu, u Beogradu diplomirao 1949. i doktorirao 1954. godine. Bio je redovni profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za predmet Pedologija i objavio 10 radova. Stojanović dr Ostoja, redovni profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta na Katedri za uređivanje šuma, objavio je jedan rad. Luteršek dr Dragutin, vanredni profesor na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu, ima objavljenih sedam radova.

Jeličić Vladimir je vanredni profesor na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu. Vučijak dr Sreten je kao vanredni profesor na Poljoprivredno-

⁴⁸² 30 godina Poljoprivrednog fakulteta Univerziteta u Sarajevu 1947-1977., Sarajevo, 1977.

šumarskom fakultetu objavio četiri rada. Obradović Ljubomir je bio honorarni predavač na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu na predmetu Lovna privreda. Na ovom fakultetu radio je i Momirović Borivoje.

Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu, u njegovim zavodima i institutima, bilo je 136 profesora i asistenata. Od toga 98 su Srbi, 22 Bošnjaci, dok su preostali i Hrvati, Rusi, Česi, Crnogorci. Diplome su stekli u Beogradu, Zagrebu, te inostranstvu.

Pravni fakultet, Sarajevo:

Petogodišnji plan je predviđao određeni profil i određeni broj kadrova. Za izgradnju modernog državnog aparata i razvoj države bili su nepohodni kadrovi pravne struke, a da bi se mogli odškolorati ti kadrovi potrebno je bilo osnovati Pravni fakultet. Njegovo osnivanje prate iste one teškoće kao i kod drugih fakulteta, među prvima kako obezbijediti kvalitetan prvi nastavnički kadar, o čemu je već bilo riječi. Većina nastavnika Sarajevskog pravnog fakulteta dolazi sa Beogradskog Pravnog fakulteta, zbog čega je nastavni plan i program isti kao i u Beogradu.⁴⁸³

Solovjev dr Aleksandar, redovni profesor, dekan Pravnog fakulteta u Sarajevu predavao je na Katedri Istorije države i prava naroda FNRJ. Do 1948. objavio je 115 rasprava i članaka iz Istorije države i prava slavenskih naroda. U 1947. godini ima objavljenih devet naučnih radova, od čega dva u inostranstvu.⁴⁸⁴ Jkanović dr Vlado je Pravni fakultet završio u Zagrebu i bio direktor Zemaljskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirodnih rijetkosti NR BiH. Izabran je 1948. godine za honorarnog nastavnika od časa na Pravnom fakultetu u Sarajevu za predmet Građanski parnični postupak, i kasnije za predmet Uvod u istoriju države i prava. Predavao je i Istoriju političkih doktrina. Kamarić Mustafa je završio Pravni fakultet u Beogradu 1932. godine, a od 1947/48. predaje Upravno pravo na Pravnom fakultetu u Sarajevu (Katedra Organizacija sudova i javnog tužilaštva FNRJ). Obavljao je i dužnost šefa Zakonodavnog

⁴⁸³ AJ, 315, 5-176.

⁴⁸⁴ Isto, 5-204.

odsjeka Predsjedništva Vlade NR BiH. Do 1958. godine objavio je sedam naučnih radova.⁴⁸⁵

Ćemerlić Hamdija je diplomirao pravo u Beogradu 1931. godine, postdiplomski studij završio u Parizu 1936. gdje i doktorira. Bio je docent i vanredni profesor na Višoj šerijatsko-teološkoj školi u Sarajevu, 1945. godine kao prvi ministar pravosuđa NR BiH, utiče na donošenje odluke o otvaranju Pravnog fakulteta u Sarajevu. Bio je profesor Istorije narodne vlasti i Ustavnog prava na Pravnom fakultetu u Sarajevu od njegovog osnivanja, a 1954. je obavljao funkciju dekana Pravnog fakulteta. Do 1958. objavio je 23 rada.⁴⁸⁶ Jakšić dr Stevan je Pravni fakultet i doktorat završio u Zagrebu, a 1948. godine je izabran za vanrednog profesora na Pravnom fakultetu u Sarajevu za predmet Građansko pravo II dio (obligaciono).⁴⁸⁷ Na Ekonomskom fakultetu je predavao Međunarodno privatno i Međunarodno javno pravo.

Kamhi Samuel je diplomirao u Zagrebu 1930. i doktorirao 1931. godine. Godine 1951. je prodekan Pravnog fakulteta u Sarajevu.⁴⁸⁸ Krndija Dragomir je redovni profesor na predmetu Politička ekonomija I i II dio. Za dekana Pravnog fakulteta izabran je 1955. godine. Loza Bogdan, asistent na Pravnom fakultetu u Sarajevu, doktorirao je u januaru 1957. godine.⁴⁸⁹ Begović Mehmed je Pravni fakultet završio u Beogradu 1926. godine i doktorirao u Alžiru 1930. Bio je profesor Pravnog fakulteta u Beogradu, a na Pravnom fakultetu u Sarajevu predaje kao gost od 1. IV do 15. V 1948. godine Istoriju prava i Porodično pravo. Dimitrijević Dragoljub, službenik Planskog odjeljenja GNO u Nišu, izabran je 1948. godine za asistenta na Pravnom fakultetu u Sarajevu na predmetu Kri-
vično pravo.⁴⁹⁰

⁴⁸⁵ Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, 22/1974.

⁴⁸⁶ Zbornik radova posvećen akademiku Hamdiji Ćemerliću, Sarajevo, 1991.

⁴⁸⁷ Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, 21/1973.

⁴⁸⁸ *Isto*.

⁴⁸⁹ Oslobođenje, 17. I 1957.

⁴⁹⁰ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 3, dok. 633/48.

Silajdžić dr Alija, sekretar Okružnog suda u Sarajevu, angažovan je na Pravnom fakultetu u Sarajevu na predmetu Građansko pravo.⁴⁹¹ Pravni fakultet i doktorat završio je u Beogradu 1937. i 1940. godine. Do 1958. objavio je 20 radova.⁴⁹² Bajić dr Miloš je rođen u Srbiji, doktorirao u Parizu, a radio je kao vanredni profesor Pravnog fakulteta u Sarajevu. Predavao je Rimsko pravo, a osim toga je bio predavač i na Istoriji starog vijeka na Filozofskom fakultetu kao honorarni nastavnik. Čupić dr Božidar je izabran 1948. godine za honorarnog nastavnika na Pravnom fakultetu u Sarajevu za predmet Politička ekonomija I dio.⁴⁹³

Stajić dr Aleksandar je rođen u Srbiji, a doktorirao u Zagrebu 1932. godine.⁴⁹⁴ Sa funkcije načelnika Ministarstva pravosuđa NR BiH premješten je 1948. na Pravni fakultet i izabran za honorarnog nastavnika Pravnog fakulteta u Sarajevu na predmetu Krivično pravo.⁴⁹⁵ Ilić dr Mihailo, sudija Vrhovnog suda NR BiH, izabran je 1948. godine na Pravnom fakultetu u Sarajevu za honorarnog nastavnika na predmetu Organizacija sudova i javnog tužilaštva.⁴⁹⁶ Bošnjaković dr Ante, advokat iz Sarajeva, 1947. godine je izabran za profesora Pravnog fakulteta u Sarajevu, na predmetu Krivični sudski postupak.⁴⁹⁷

Nedeljković dr Branislav je redovni profesor Pravnog fakulteta u Sarajevu, na predmetu Opšta istorija države i prava. Spaić dr Vojislav je diplomirao 1934. u Beogradu gdje je i doktorirao 1941. godine. Od 1947. godine je docent na Pravnom fakultetu u Sarajevu na katedri Građansko pravo. Objavio je 61 rad. Ljubibratić Dragoslav honorarni je nastavnik Pravnog fakulteta u Sarajevu na katedri Teorija države i prava. Đurić dr

⁴⁹¹ *Isto*, k. 3, dok. 7/48.

⁴⁹² Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, 22/1974.

⁴⁹³ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 3, dok. 7/48.

⁴⁹⁴ Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, 36/1988.

⁴⁹⁵ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 3, dok. 7/48.

⁴⁹⁶ *Isto*, k. 3, dok. 7/48.

⁴⁹⁷ *Isto*, k. 2, pov. br. 73/47.

Aleksandar 1948. godine je docent Pravnog fakulteta u Sarajevu. Lučić dr Leonida 1948. godine je redovni profesor Pravnog fakulteta u Sarajevu za predmet Statistika.⁴⁹⁸ Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu je 1949. angažovan kao honorarni nastavnik Statistike. Ševcov Ljudmila je 1948. godine honorarni nastavnik Pravnog fakulteta u Sarajevu. Lopandić Dušan je iste godine honorarni nastavnik ovog fakulteta, a predaje Ekonomiku FNRJ.

Erić Milivoje je diplomirao u Beogradu 1946. godine, a od 1947. je asistent na predmetu Politička ekonomija na Pravnom fakultetu u Sarajevu.⁴⁹⁹ Đorđević Miroslav je 1948. godine izabran za predavača Istorije države i prava FNRJ XIX i XX vijeka na ovom fakultetu.⁵⁰⁰ Rakić Vojo je iste godine izabran za honorarnog nastavnika od časa za predmet Nauka o finansijama; Salčić Ahmet za asistenta za predmet Teorija države i prava a Simonović Borivoje, iz Srbije, za asistenta za predmet Opšta istorija države i prava.

Na Pravnom fakultetu 1951. godine rade i Milanković Ubavka i Hadži-Damjanović Vojislav.⁵⁰¹ Alagić dr Dubravka je 1954. godine profesor Pravnog fakulteta a Krneta dr Slavica 1957. godine. Ilić dr Ananije je rođen u Crnoj Gori, doktorirao u Beogradu, a 1948. godine izabran je za vanrednog profesora Pravnog fakulteta u Sarajevu za predmet Privredno pravo.⁵⁰² Iste godine Bernikov Valentina izabrana je za honorarnog nastavnika od časa za Ruski jezik. Tadić Ljubo je asistent Pravnog fakulteta. Sućeska Avdo je završio Pravni fakultet u Sarajevu 1950. godine i odmah izabran za asistenta.⁵⁰³ Do 1958. ima dvije bibliografske jedinice.

⁴⁹⁸ Član je Statističkog društva u Parizu od 1930. godine. AJ, 315, 54-193.

⁴⁹⁹ Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, 35/1987.

⁵⁰⁰ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 8. dok. 4936/48.

⁵⁰¹ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu pri Vladi NR BiH, k. 2, dok. 1500/51.

⁵⁰² Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, 10/1962.

⁵⁰³ ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 60, dok. 3348/55.

Među nastavnicima Pravnog fakulteta u Sarajevu 1949. godine je i Tepavac Milorad, koji je diplomirao u Beogradu i radio kao stariji asistent na Krivičnom sudskom postupku kome je 1951. godine otkazana služba.⁵⁰⁴ Tu su i Spajić Aleksandar i Ozmo Isak, a Janković Branimir je stariji asistent 1950. godine za predmet Međunarodno javno pravo. Perić Boško je rođen u Srbiji, diplomirao u Beogradu 1930., doktorirao u Parizu 1936. godine i takođe na Pravnom fakultetu u Sarajevu u to vrijeme. Do 1958. ima šest objavljenih radova.⁵⁰⁵ Đorđević Miroslav, docent, Bakić Ljubomir i Đurić dr Aleksandar su takođe profesori ovog fakulteta.⁵⁰⁶

Lovrenović dr Stjepan je diplomirao u Parizu 1934., a doktorirao u Zagrebu 1936. godine.⁵⁰⁷ Od 1951. je na Pravnom fakultetu u Sarajevu na predmetu Ekonomika FNRJ.⁵⁰⁸ Objavio je 21 rad. Jagodić Dušan je asistent na Pravnom fakultetu 1951. godine za predmet Ekonomika FNRJ.⁵⁰⁹ Vidović Uroš je iste godine honorarni nastavnik u zvanju docenta za predmet Osnovi marksizma-lenjinizma, dok je Popović Nikola honorarni nastavnik za Ruski jezik.⁵¹⁰

Tanasić Nemanja je asistent 1950. godine za predmet Finansije i finansijsko pravo,⁵¹¹ Vuković Mihajlo predaje honorarno Finansije,⁵¹² Šain dr Ilija je stariji asistent⁵¹³ a Samardžić Đorđo asistent. Filipović

⁵⁰⁴ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 13, dok. 1498/51.

⁵⁰⁵ Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, 26/1978.

⁵⁰⁶ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 17, dok. 564/49.

⁵⁰⁷ Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, 36/1988.

⁵⁰⁸ ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 63, dok. 7536/55.

⁵⁰⁹ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 12, dok. 718/51.

⁵¹⁰ *Isto*, k. 14, dok. 2718/51.

⁵¹¹ *Isto*, k. 19, dok. 1244/50.

⁵¹² *Isto*, k. 20, dok. 87/51.

⁵¹³ *Isto*, k. 20, dok. 2121/50.

Hamid je na Pravnom i Ekonomskom fakultetu predavao Finansije i Finansijsko pravo. Ibrahimpašić Besim je 1956. godine asistent na Pravnom fakultetu u Sarajevu.

Većina nastavnika Pravnog fakulteta diplomirali su i doktorirali između dva rata i bili izgrađeni i priznati pravni stručnjaci. Odmah po oslobođenju zemlje oni se stavljaju na raspolaganje novoj vlasti i učestvuju u izgradnji institucija sistema. Kada se kreće sa formiranjem Pravnog fakulteta prvi nastavnici dolaze iz ministarstva pravosuđa. Od 54 nastavnika i asistenta 38 su Srbi, 8 Bošnjaci, dok su preostali Jevreji, Rusi i Hrvati.

Zemaljski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirodnih rijetkosti, Sarajevo:

Nastao u okrilju Zemaljskog muzeja 1946. godine, ovaj se zavod nalazi pred nizom problema, od organizacionih, kadrovskih, smještajnih pa do onih najvažnijih finasijskih, od kojih u najvećoj mjeri zavisi zaštita spomenika kulture i prirodnih rijetkosti. Stoga se ova, do 1948. godine ustanova sa malim brojem stručnjaka, uglavnom bavi zaštitom najvažnijih i najugroženijih spomenika. Kreševljaković Hamdija je od 1947. godine naučni saradnik ovog Zavoda. Većina od njegove 343 bibliografske jedinice nastaje nakon 1945. Od 1952. redovni je član Naučnog društva NR BiH.⁵¹⁴ Kajmaković Zdravko, istoričar umjetnosti, od 1957. godine radi u Republičkom zavodu za zaštitu spomenika kulture i prirodnih rijetkosti.⁵¹⁵ Tafro Derviš je direktor Zavoda.

Tihić Smail je 1956. godine asistent Zemaljskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirodnih rijetkosti, a Mazalić Đoko naučni saradnik Zavoda. Bešlagić Šefik od 1952. do 1967. godine je direktor Zavoda. Pored njih tu su i Ćurčić Vejsil i Bejtović Alija, koji je Tehnički fakultet završio u Zagrebu 1955. godine, a od 1957. u Zavodu radi kao konzervator.

⁵¹⁴ Godišnjak Istoriskog društva Bosne i Hercegovine, 10/1959., 413-418.

⁵¹⁵ Enciklopedija Jugoslavije, 6, Zagreb, 1990., 638.

Ekonomski fakultet, Sarajevo:

Istovremeno osnivanje svih fakulteta neophodnih Bosni i Hercegovini nije moguće. Moraju se steći neophodni preduslovi, zbog čega do osnivanja Ekonomskog fakulteta dolazi tek u drugoj fazi razvoja tj. 1952. godine. Zadatak da izgrađuju stručnjake u oblasti ekonomskih nauka imaju sljedeći profesori: Hadžiomerović Hasan, ekonomista, diplomirao 1949. i doktorirao 1957. godine u Beogradu, profesor Ekonomskog fakulteta u Sarajevu,⁵¹⁶ Exel-Škerlak Silva, Slovenka, diplomirala u Ljubljani 1931. godine, od 1955. vanredni profesor na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu,⁵¹⁷ Filipović Hamid, završio Višu ekonomsku školu u Zagrebu, predavao na Pravnom i Ekonomskom fakultetu u Sarajevu, jedan od vodećih jugoslovenskih ekonomista za teoriju finansija.⁵¹⁸ Rakić dr Vojislav je 1954. godine dekan Ekonomskog fakulteta,⁵¹⁹ a Lučić dr Leonida izabran je 1955. godine na tu funkciju. Jovanović Boro je takođe 1955. godine na funkciji dekana.

Erić Milivoje, predavač Političke ekonomije na Pravnom fakultetu u Sarajevu, promovisan je u julu 1956. u doktora ekonomskih nauka.⁵²⁰ Za docente na ovom fakultetu izabrani su 1955. godine Ler Bela,⁵²¹ Petrović Vojislav⁵²² i Petrović dr Rude.⁵²³ Kreso Muhibija je asistent na Ekonomskom fakultetu za predmet Politička ekonomija. Lopandić Dušan, direktor Ekonomskog instituta u Sarajevu, honorarni je nastavnik na katedri Ekonomske politike Pravnog fakulteta u Sarajevu. Mitrović Dragoljub je 1956. godine asistent Ekonomskog fakulteta,⁵²⁴ Buturović

⁵¹⁶ Enciklopedija Jugoslavije, 4, Zagreb, 1986., 658.

⁵¹⁷ *Isto*, 85.

⁵¹⁸ *Isto*, 147-148.

⁵¹⁹ *Oslobođenje*, 1, 2 i 3. I 1954.

⁵²⁰ *Isto*, 7. VII 1956.

⁵²¹ *Isto*, 15. VI 1955.

⁵²² *Isto*.

⁵²³ *Isto*.

⁵²⁴ ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 66, dok. 996/56.

Fadil takođe asistent, Zubac Angelina predaje Ruski jezik⁵²⁵ a Brkić dr Dušan je docent.⁵²⁶ U izvođenju nastave i vježbi učestvuju: Sultanović Aziz, Petrović Dimitrije, Nešić Dragoljub, Jagodić Dušan, Zeremski Vojislav, Demić Zenon, Šunjić Sonja, Bakić Ljubomir, Grečl Emil, Hadžić Muhamed, Sorajić Luka, Vila Alija i Hrelja Kemal.

Od 29 nastavnika i asistenata Ekonomskog fakulteta devet su Bošnjaci, 14 Srbi, jedna Slovenka, ostalo su Hrvati. Dio ovog kadra školuje se van Bosne i Hercegovine, a drugi dio ponikao je upravo na ovom fakultetu, gdje su odbranili svoje doktorske teze.

Tehnički fakultet, Sarajevo:

Ovaj se fakultet osniva da bi Bosna i Hercegovina dobila svoje visokokvalifikovane kadrove iz oblasti građevinarstva i arhitekture. Prvi profesori su uglavnom ljudi koji su se između dva svjetska rata školovali izvan BiH.

Hahamović Julije je diplomirao na Visokoj tehničkoj školi 1923., doktorirao tehničke nauke 1930. godine u Pragu i radio kao redovni profesor na Građevinskom i Arhitektonskom fakultetu u Sarajevu. Ovaj istaknuti naučnik i stručnjak u oblasti tehnologije i ispitivanja građevinskih materijala i konstrukcija pri Građevinskom fakultetu osniva 1950. godine Institut za ispitivanje materijala i konstrukcija. Predavao je Ispitivanje materijala. Od 1945. do 1958. objavio je 31 rad. Crvačanin Miloš je rođen u Srbiji i takođe je profesor Tehničkog fakulteta u Sarajevu.⁵²⁷ Finci Jahiel je diplomirao na Visokoj tehničkoj školi u Pragu 1936. godine, a 1950. na Tehničkom fakultetu kao vanredni profesor predaje Projektovanje.

Smiljanić Dušan je 1950. godine docent na predmetu Građevinske konstrukcije i dekan Tehničkog fakulteta. Taubman Ivan je izabran 1956. godine za docenta, a predavao je predmete: Elementi projektovanja i Urbanizam i komunalna tehnika.⁵²⁸ Maravić Manojlo je rođen u Hrvatskoj,

⁵²⁵ *Isto.*

⁵²⁶ ABH, Sarajevo, Savjet za kulturu NR BiH, k. I, dok. 314/56.

⁵²⁷ Oslobođenje, 30. IV 1957.

⁵²⁸ *Isto*, 8. VII 1956.

diplomirao matematiku 1947. godine u Beogradu, bio docent Tehničkog fakulteta u Sarajevu, a jula 1956. promovisan je u doktora matematičkih nauka.⁵²⁹ Do 1958. ima tri bibliografske jedinice. Grof Oskar je naučni saradnik, a Stipanić Ernest, stariji asistent Tehničke velike škole u Beogradu, izabran je 1949. godine za predavača na Tehničkom fakultetu u Sarajevu za predmet Matematika.⁵³⁰

Krsmanović Dušan je Građevinski fakultet završio u Beogradu 1931., gdje je i doktorirao 1957. godine. Za docenta Tehničkog fakulteta u Sarajevu izabran je 1949. i to na predmetu Geomehanika i fundiranje.⁵³¹ Objavio je četiri rada. Mintaković Stjepan, profesor Druge muške realne gimnazije u Sarajevu izabran je 1950. godine za predavača Tehničkog fakulteta za predmet Viša matematika. Lukić Aleksandar, apsolvant Tehničke velike škole u Beogradu izabran je 1949. godine za demonstratora na predmetu Nacrtna geometrija na Tehničkom fakultetu u Sarajevu.⁵³²

Neidhart Juraj je rođen u Zagrebu, diplomirao Akademiju likovnih umjetnosti u Beču 1924. godine. Od 1953. godine je počasni član Kraljevskog instituta britanskih arhitekata u Londonu.⁵³³ Na Tehničkom fakultetu je od 1952., a 1953. godine izabran je za vanrednog profesora za predmet Kompozicija i enterijeri.⁵³⁴ U naučnom opusu do 1958. ima 54 bibliografske jedinice.

Na Tehničkom fakultetu su 1952. godine sljedeći profesori i asistenti: Lazić Dušan, iz Beograda, vanredni profesor za predmet Projektovanje i građenje željeznica, dekan 1952. godine; Čulić Srećko, 1952. godine prodekan; Jovanović Radoslav, vanredni profesor; Laban Sani, vanredni profesor; Solovjev Đorđe, rođen u Rusiji, od 1951. godine vanredni profesor za predmet Statika građevinskih konstrukcija, Aganović

⁵²⁹ *Isto*, 7. VII 1956.

⁵³⁰ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 17, dok. 653/49.

⁵³¹ *Isto*, k. 17, dok. 653/49.

⁵³² *Isto*, dok. 847/49.

⁵³³ Arhitekti akademici u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 1996.

⁵³⁴ Jelica Karlić-Kapetanović, *Juraj Najdhart život i djelo*, Sarajevo, 1990.

Ismet, docent za predmet Geodezija; Janaček Emil, docent za predmet Putevi; Marenić Vjekoslav, docent za predmet Mehanika; Janković Živorad, diplomirao u Beogradu 1950. godine, asistent za predmete Statika i Projektovanje privrednih i industrijskih zgrada, odstranjen sa fakulteta jer pripada adventistima; Ugrenović Vladimir, stariji asistent za predmete Projektovanje i Istorija arhitekture; Alagić Stojanka, asistent za predmet Hemijska tehnologija; Čeleketić, inženjer, asistent; Elazar Silvio, asistent; Filipović, inženjer, asistent; Gibarac, inženjer, asistent; Hudec Mladen, asistent za predmet Otpornost materijala i mehanika; Janković, inženjer, asistent; Vajnfeld Greta, asistent; Nikolić Dragica, docent; Bulatović, predavač; Anagnosti, vanredni profesor iz Beograda za predmet Nacrtna geometrija; Denzler, vanredni profesor; Kapetanović Esad, stariji asistent za predmet Građevinske konstrukcije; Redžić Husref, diplomirao u Beogradu 1947. godine, od 1950. asistent na Arhitektonskom odsjeku, doktorirao 1954.; direktor Projektantskog zavoda BiH, stariji asistent za predmet Istorija arhitekture.⁵³⁵

Trumić Aleksandar je studirao u Parizu i diplomirao u Zagrebu 1933. godine. Vanredni je profesor Tehničkog fakulteta, 1952/53. je šef Građevinskog odsjeka. Bibliografskih jedinica do 1958. godine ima 10. Kuzmanović Bogdan je u istom periodu docent za predmet Čelične konstrukcije. Carić Dragan je vanredni profesor.⁵³⁶ Pamić Jakov je 1954. godine asistent Tehničkog fakulteta u Sarajevu.⁵³⁷ Simić Dušan je rođen u Srbiji, a od 1953. godine je vanredni profesor za predmete Armirani beton i Armirano-betonske konstrukcije. Mikulec Stjepan je rođen u Hrvatskoj, diplomirao u Zagrebu 1943. godine. U Sarajevu je došao 1946., a na Tehničkom fakultetu je od 1953. godine na predmetu Iskorištavanje vodnih snaga. Objavio je 18 radova. Popović Vlastimir je rođen u Srbiji, a od 1951. godine je na Tehničkom fakultetu vanredni profesor za predmet Projektovanje i građenje željeznica.

⁵³⁵ ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 26, dok. 8836/52.

⁵³⁶ *Isto*, k. 34, dok. 16072/52.

⁵³⁷ *Isto*, k. 47, dok. 1784/54.

Honorarni nastavnici na Tehničkom fakultetu su: Jovanović Radoslav, naučni saradnik; Jovanović Dragutin, naučni saradnik; Jakovljević Milenko, naučni saradnik; Bogunović Svetozar, demonstrator.⁵³⁸ Šteković Milenko je 1950. godine asistent za predmet Viša matematika. Kadić Muhamed je diplomirao na Visokoj tehničkoj školi u Pragu 1939. godine i predavač je na Tehničkom fakultetu 1950. godine na predmetima Građevinske konstrukcije i Tehničko crtanje.⁵³⁹ Ima 14 objavljenih radova. Kondić Lazar, penzionisani profesor gimnazije predavao je 1950. godine Fiziku. Jakšić Dojčin, profesor VPŠ, predavao je 1950. godine na Tehničkom fakultetu Hemiju. Kulenović Hakija je 1950. godine na Tehničkom fakultetu honorarni nastavnik Slobodnog crtanja. Bošković Špiro je 1951. godine vanredni profesor za predmet Tuneli.⁵⁴⁰

Bošković Đurđe, profesor Arhitektonskog fakulteta u Beogradu, bio je jedan od matičara pri osnivanju Tehničkog fakulteta u Sarajevu. Dvije godine predavao je Istoriju umjetnosti na Arhitektonskom odsjeku. Lazić Dušan je 1951. godine vanredni profesor Tehničkog fakulteta.⁵⁴¹ Bikar Stanoje je 1950. godine docent za predmete Organizacija radova, Ispitivanje materijala i Građenje puteva.⁵⁴² Galeb Branislav, predavač na Tehničkom fakultetu premješten je 1950. godine na Filozofski fakultet za vanrednog profesora Eksperimentalne fizike.⁵⁴³ Krndija Drago, redovni profesor Pravnog fakulteta, predavao je 1950. studentima Tehničkog fakulteta Političku ekonomiju koju su slušali zajedno sa studentima Poljoprivredno-šumarskog fakulteta.

Bać Josip od 1952. godine predaje honorarno na Građevinskom odsjeku Tehničkog fakulteta. Od 1950. vanredni je profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta, a od 1955. naučni saradnik Zavoda za

⁵³⁸ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 1, dok. 4392/50.

⁵³⁹ Arhitekti akademici u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 1996.

⁵⁴⁰ ABH, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 13, dok. 1179/51.

⁵⁴¹ *Isto*, k. 14, dok. 2819/51.

⁵⁴² *Isto*, k. 19, dok. 1521/50.

⁵⁴³ *Isto*, k. 19, dok. 1678/50.

balneologiju i medicinsku klimatologiju na Ilidži.⁵⁴⁴ Ima veliki broj objavljenih naučnih radova. Gregorič Teodor, rođen u Sloveniji, diplomirao na Tehničkom fakultetu u Beogradu 1936. godine, predaje na Tehničkom fakultetu u Sarajevu. Do 1958. objavio je 19 radova. Milić Svetislav je rođen u Srbiji, diplomirao 1953. godine na Građevinskom fakultetu u Beogradu, a od 1956. na Tehničkom fakultetu u Sarajevu je asistent na predmetima Otpornost materijala i Elastostatika. Martić Branislav je rođen u Srbiji, diplomirao 1950. godine na PMF u Beogradu i od 1954. na Tehničkom fakultetu je asistent Matematike. Riđanović Muhamed je u Beogradu završio 1954. godine Hidrotehnički odsjek na Građevinskom fakultetu, a od 1955. je na Tehničkom fakultetu na predmetu Hidraulika. Vidović Žarko je 1956. godine asistent na Tehničkom fakultetu.

Od 64 nastavnika i saradnika ovog fakulteta 38 su Srbi, šest Bošnjaci, ostalo su bili Hrvati, Jevreji, Slovenci. Školovali su se uglavnom u Beogradu, jedan broj njih u Pragu. U BiH dolaze iz raznih dijelova Jugoslavije, a najviše iz Srbije. Otud je i najveći dio honorarnog nastavnčkog kadra.

Institut za proučavanje folkora, Sarajevo:

Stručnjaci ovog instituta imaju zadatak da ispituju narodnu umjetnost i običaje na prostoru BiH. Zbog toga se na čelo ustanove postavlja čovjek sa velikim iskustvom i rezultatima u ovoj oblasti: Rihtman Cvjetko, rođen u Hrvatskoj, studirao muziku u Pragu, Lajpcigu, Parizu, apsolvirao Konzervatorij u Lajpcigu, studirao na Visokoj muzičkoj školi u Parizu gdje je i diplomirao 1932. godine, držao predavanje u Getingenu, član Međunarodnog muzikološkog društva u Bazelu, sarađivao sa muzikološkim institutima u Minesoti, Harvardskim univerzitetom, Kongresnom bibliotekom u Vašingtonu, Naučnim muzejom u Njujorku, Muzičkim odjeljenjem za afričke studije u Londonu, Univerzitetom u Getingenu, Muzičkim institutom za tropske krajeve, Muzejom narodne umjetnosti u

⁵⁴⁴ Zbornik radova posvećen akademiku Josipu A. Baću, Sarajevo, 1986.,

Parizu, Pariskim muzejom narodnih tradicija.⁵⁴⁵ Obavljao je niz odgovornih dužnosti, učestvovao u organizovanju niza ustanova koje se osnivaju pod njegovim neposrednim rukovodstvom i kojima je prvi direktor, a to su Institut za proučavanje folklora i Muzička akademija. Njegovi radovi objavljuju se u inostranim naučnim i stručnim glasilima. Od 1950. do 1955. objavio je 13 radova.⁵⁴⁶ Direktor Instituta za proučavanje folkora je od 1947. do 1956. i rektor Muzičke akademije od 1955. do 1959. godine.

Saradnici Instituta za proučavanje folklora su i: Marković Radoslav, Nametak Alija, Simić Ljuba, Palavestra Vlajko, Filipović-Fabijanić Radmila, Dopuđa Jelena, Škaljić Abdulah, Nikolić R. i Kulišić Špiro.⁵⁴⁷ Od 10 saradnika ovog Instituta sedam su bili Srbi, a dva Bošnjaci.

Zavod za geološka istraživanja, Sarajevo:

Ispitivanje i istraživanje geološkog sastava i strukture tla na teritoriji BiH je zadatak stručnjaka ovog zavoda. Zavod počinje s radom 1946. sa svega nekoliko stručnjaka. Soklić dr Ivan je diplomirao 1917. i doktorirao 1946. godine u Zagrebu. Kao geolog, nakon rata je rukovodio Odsjekom za rudarska istraživanja Ministarstva industrije i rudarstva NR BiH, Mineraloško-geološkim odsjekom Zemaljskog muzeja, a od 1955. se u zvanju docenta nalazi na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, gdje na grupi Geografija predaje Geologiju. Jovanović Radoslav, geolog, naučni je saradnik i honorarni nastavnik agrobiologije na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu. Polić dr Ahmed, geolog, naučni radnik, specijalista je za rudna ležišta. Ramović Mehmed je diplomirao u Beogradu 1950. godine na Rudarsko-geološkom fakultetu, a od 1954. je rukovodilac Odjeljenja za metale u Geološkom zavodu u Sarajevu. Objavio je jednu knjigu i tri rada.

U Zavodu rade Behlilović S. i Muftić Mineta, mlađi geolog, a 1949. godine radi i inž. Klepinjin Sergije, mlađi geolog i stručni prevodilac.

⁵⁴⁵ Oslobođenje, 1. i 2. I 1953.

⁵⁴⁶ Zbornik radova u čast akademika Cvjetka Rihtmana, Sarajevo, 1986.

⁵⁴⁷ ABH, Sarajevo, Institut za proučavanje folklora, k. 2, dok. 12/57.

Geološko-istraživački institut pri Ministarstvu industrije i rudarstva NR BiH ima 1947. i 1948. godine sljedeći kadar: Jovanović Radoslav, geolog, direktor, Polić dr Ahmed, geolog, Soklić dr Ivan, geolog, Jojić Danilo, geolog, Muftić Mineta, mlađi geolog, te prospektori Ahac Anton, Agić Junuz, Luburić Petar, Zec Franjo, Sokol Oto, Čerkić Ibrahim i Đogić Mato.⁵⁴⁸ Ovo je prvi geološki kadar u BiH, od kog je nastao Zavod za geološka istraživanja.

Poljoprivredni zavod, Mostar:

U Agro-botaničkom, Voćarskom i Vinogradarsko-vinskom odsjeku ove ustanove, osnovane 1946. godine rade: Omčikus Č., 1949. godine v. d. direktora Poljoprivrednog zavoda u Mostaru, Kaluđerović Mitar, vinogradarsko-vinarski odsjek, Čelebić Muvedeta, voćarski odsjek, Legeza Mihajlo, radi na pamuku i Čolić Milenko, 1950. godine v. d. Direktora,⁵⁴⁹ Kaljužin Grigorije, agronom, stručnjak za vinarstvo; Bošnjak Zlata, agronom, bavi se vinogradarstvom; Mehmedbašić Alija i Vučinić Jefto, direktor Poljoprivrednog zavoda u Mostaru.⁵⁵⁰

Poljoprivredni zavod, Banja Luka:

U zavodu od njegovog osnivanja u julu 1947. godine, u odsjecima za oplemenjivanje bilja, za voćarstvo i za zaštitu bilja rade: Gašić Dušan, viši agronom, specijalista za agrotehniku i agrobotaniku, Pejanović Špiro, viši agronom, specijalista za biljnu zaštitu (fitopatologiju), Strelec Petar, viši agronom, specijalista za selekciju krmnog bilja, agrobotanike i travnjaštva, Župančić Tomislav, viši agronom, specijalista za selekciju žitarica i agrobotaniku i Pühr Jozef, kontraktualni službenik, rukovodilac ratarstva Ogljednog dobra Zavoda.⁵⁵¹

⁵⁴⁸ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k.1, dok. 1853/47. i k. 3, dok. 442/48.

⁵⁴⁹ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 1, dok. 4489/50.

⁵⁵⁰ ABH, Sarajevo, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR BiH, k. 59, dok. 2224/59.

⁵⁵¹ U dokumentaciji se 1949. godine pominju dva odsjeka: za žitarice i za krmno bilje. Nemamo podatke kada dolazi do ove podjele.

Oba poljoprivredna zavoda su pod neposrednim rukovodstvom Uprave za naučnoistraživački rad i unapređenje poljoprivredne proizvodnje Ministarstva poljoprivrede NR BiH.

Duhanski institut, Mostar:

Od kadra ove ustanove poznati su nam: Baroš Ljubomir, Majić Branimir, Blagojević Milutin, Peško Radmila, Ivanović Pero, direktor, Delač Ivan i Odić Mirko.⁵⁵²

Državni veterinarski zavod, Sarajevo:

U Državnom veterinarskom zavodu osnovanom 1945. godine (od 1954. Veterinarski zavod Sarajevo) radili su: Ježić dr Josip, rođen u Hrvatskoj, studij veterine završio u Beču 1924. godine, doktorat u Zagrebu 1925. Od 1949. nalazio se na čelu Državnog veterinarskog zavoda, a 1950. godine je redovni profesor Veterinarskog fakulteta u Sarajevu. Do 1958. godine objavio 34 rada. Čičić dr Ante, serolog, 1945. godine je direktor Državnog veterinarskog zavoda u Sarajevu. Boko dr Frano, patolog, bio je direktor Zavoda. Popović Margita, veterinar, 1950. godine radi kao honorarni asistent Mikrobiologije na Medicinskom fakultetu. U Zavodu rade i Badnjević dr Bakir, bakterolog; Lukačević dr. J.; Griza Bela kao asistent Državnog veterinarskog zavoda u Sarajevu.⁵⁵³ Končar Ladislav je promovisan 1955. godine u Rektoratu Sarajevskog univerziteta u doktora nauka, a bio je i naučni saradnik Zavoda za stočarstvo NR BiH. Hadžidedić Isak je bio asistent Državnog veterinarskog zavoda u Sarajevu. Levi Izidor je asistent Državnog veterinarskog zavoda u Sarajevu; Šabjan Ivan, u februaru 1955. godine promovisan u Rektoratu Sarajevskog Univerziteta u doktora nauka i Kopčić Ibrahim, sa Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Sarajevu, brani u oktobru 1957. doktorsku disertaciju na Zagrebačkom sveučilištu.⁵⁵⁴

⁵⁵² Isto, k. 13, dok. 1527/60.

⁵⁵³ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 13, dok. 8684/49.

⁵⁵⁴ Oslobođenje, 16. X 1957.

Biološki institut, Sarajevo:

Od osnivanja 1946. godine, i pored čestih promjena u načinu organizovanja naučnog rada, stručnjaci ove ustanove se uspješno bave proučavanjem flore i faune. To su: Martino Vladimir, Rus, završio prirodno-matematički fakultet u Odesi i Visoku poljoprivrednu školu u Moskvi, u Zemaljskom muzeju naučni saradnik, šef Odjela za beskičmenjake; na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu 1949. godine kao honorarni nastavnik predaje Entomologiju; profesor Zoologije na VPS; Martino Kiril, Rus, završio biološku grupu na Filozofskom fakultetu u Beogradu, u Zemaljskom muzeju kustos, asistent, šef Odjela za beskičmenjake; Maly Karlo, završena srednja škola, honorarni naučni saradnik, rukovodilac botaničkog odjeljenja; Lažetić Lazar, preparator, kustos Botaničkog odjeljenja; Čović Ljubomir, preparator; Korica Bogdan, završio Agronomski fakultet u Zagrebu, asistent Biološkog instituta; Ognjeva Sofija, preparator; Potkonjak Branka; Pomezny Adolf, završio višu srednju vrtlarsku školu, poljoprivredni poslovođa, šef Botaničkog vrta i sekretar Biološkog instituta;⁵⁵⁵ Ćirić Branislav, 1950. godine asistent Biološkog instituta;⁵⁵⁶ Buturović Adem, 1951. godine asistent u Biološkom institutu;⁵⁵⁷ Tvrtković Sadeta, 1951. godine asistent u Biološkom institutu.

Tokom 1949. godine, pored navedenih, u Botaničkom odjeljenju radili su i: Pavić-Bjelić Željka, završila Višu pedagošku školu u Sarajevu; Ibrahimpašić Smail, završio Prirodno-matematički fakultet u Zagrebu.⁵⁵⁸ U Zoološkom odjeljenju radili su Čović Lj. i Ognjeva S.⁵⁵⁹ Fukarek Pavle 1950. godine postavljen je za v. d. direktora Biološkog instituta. Popović Stanimirka je 1951. godine asistent Biološkog instituta.⁵⁶⁰

⁵⁵⁵ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 3, dok. 276/48. Stručni saradnik Biološkog instituta je i Željka Pavić-Bjelić, ali se iz dokumenata ne vidi za koju oblast. Isto, k. 4, dok. 2616/48.

⁵⁵⁶ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 19, dok. 1169/50.

⁵⁵⁷ Isto, k. 14, dok. 2818/51.

⁵⁵⁸ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 4, dok. 1685/48.

⁵⁵⁹ Isto, k. 14, dok. 2066/49.

⁵⁶⁰ ABH, Sarajevo, Ministarstvo za nauku i kulturu Vlade NR BiH, k. 14, dok. 2739/51.

Zavod za poljoprivredna istraživanja, Sarajevo:

Zavod je od svog osnivanja 1946. godine pod neposrednim rukovodstvom uprave za naučno-istraživački rad i unapređenje proizvodnje Ministarstva poljoprivrede NR BiH. Đurković Vojislav, agronom, direktor je Zavoda, a naučni rad se odvija u tri odsjeka:

1. *Pedološki odsjek*: Kavić Ljudevit, naučni saradnik, direktor Zavoda, šef odsjeka, pedolog; Jakšić Vojna, direktor Zavoda i asistent odsjeka, pedolog na specijalizaciji,⁵⁶¹ Đaković Branko, asistent odsjeka, pedolog na specijalizaciji; Mehmedbašić Alija, asistent odsjeka, pedolog na specijalizaciji i Kurbanović Mladen, asistent odsjeka, pedo-mikrobiolog na specijalizaciji;

2. *Fitopatološki odsjek*: Vaclav Vladislav, naučni saradnik i šef odsjeka, entomolog, honorarni predavač na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu za predmet Entomologija; Klindić Olga, asistent odsjeka, agrobotaničar na specijalizaciji;

3. *Agrobotanički odsjek*: Biser Uzeir, tehnički rukovodilac oglednog polja u Butmiru i Glišić Slobodan, asistent Zavoda, agrobotaničar na specijalizaciji.

U Zavodu rade i: Oliva Vaclav, agrobotaničar i Radman Ljubica, fitopatolog na specijalizaciji.⁵⁶²

Institut za zdravstveno prosvjećivanje, Sarajevo:

Od kadra ove ustanove, osnovane 1946. godine, poznati su nam: Gligić dr Milutin, viši naučni saradnik; Ilić dr Teodor, pomoćnik ministra narodnog zdravlja; Sarvan dr Milivoje, profesor Medicinskog fakulteta u Sarajevu; Zec dr Nedo, profesor Medicinskog fakulteta u Sarajevu; Zimonjić dr Bogdan, profesor Medicinskog fakulteta u Sarajevu; Samokovlija dr Isak, predsjednik Udruženja književnika BiH; Ilić dr Draga, direktor Srednje medicinske škole; Teofanović dr Svetislav, upravnik

⁵⁶¹ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 13, dok. 8920/49.

⁵⁶² *Isto*, k. 8, dok. 8811/48. i k. 15, dok. 4010.

Zemaljskog antituberkuloznog dispanzera u Sarajevu i Grin dr Ernest, upravnik Zemaljskog antiveneričnog dispanzera u Sarajevu.⁵⁶³

Zavod za industrijska istraživanja, Sarajevo:

Naučni rad ove ustanove, osnovane 1947. godine odvija se u tri laboratorije: naučno-istraživačkoj, analitičkoj i prehrambenoj. Wahrenholz dr Hans Georg je stručnjak na području hemije drveta, lakova, smola i katrana; Zimmerman dr Werner Robert Johnes, laboratorijski tehničar, radi u laboratoriji za eksplozive, nitroglicerina, kasnije kao laboratorijski tehničar za apotekarske preparate a Šegvić Bosiljka je laboratorijski tehničar.⁵⁶⁴

Institut za savremeni jezik, Sarajevo:

Saradnici ove ustanove uglavnom su angažovani na visokoškolskim ustanovama u nastavnom procesu, dok se u okviru instituta bave naukom. To su: Vuković dr Jovo, profesor VPŠ; Ćesarović Milica, direktor Učiteljske škole; Selimović Mehmed, profesor VPŠ, 1952/53. docent Filozofskog fakulteta; Kuzmić Rihard, profesor VPŠ, na Filozofskom fakultetu vanredni profesor Slavistike; Vukomanović Nevenka, profesor, inspektor Ministarstva prosvjete; Šamić Midhat, profesor, šef odsjeka Komiteta za fakultete, visoke škole i naučne ustanove; Babić Ljerkica, direktor II ženske gimnazije; Pejčinović Petar, direktor II muške gimnazije, bogoslovske studije pohađao u Londonu 1924.-1928. godine, studirao u Beogradu i Zagrebu, diplomirao u Beogradu jugoslovensku književnost i latinski jezik sa teorijom književnosti, od 1951. honorarni, a zatim stalni predavač latinskog jezika na Filozofskom fakultetu; Knežević Nikola, profesor Prve muške gimnazije i Semić Nada, profesor, asistent Instituta.⁵⁶⁵

Zavod za naučna šumarska istraživanja, Sarajevo:

Ova ustanova je osnovana 1947. godine. Do njenog preimenovanja dolazi 1950. godine, i to u Institut za naučna šumarska istraživanja. Od

⁵⁶³ Isto, k. 16, dok. 43/49.

⁵⁶⁴ Isto.

⁵⁶⁵ Isto, k. 16, dok. 43/49.

1954. godine se zove Institut za šumarstvo i drvnu industriju. Naučnim radom se u ovoj ustanovi bave: Đikić Salko, direktor Zavoda, proučava problem krša, profesor na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu; Terzić Dušan, viši šumarski inženjer, bavi se istraživačkim radom u oblasti sporednih šumskih proizvoda, posebno u oblasti smolarenja; Fice Karlo, viši šumarski inženjer, radi na zaštiti šuma; Atanasijev Dimitrije, šumarski inženjer, proučava šumarske kulture; Popov Aleksandar, šumarski inženjer, bavi se biologijom i ekologijom šuma kao i pitanjima kvalitativnog i kvantitativnog istraživanja prirasta;⁵⁶⁶ Višnjevac Nedeljko, postavljen 1950. godine za rad na šumarskoj entomologiji i Panov A., direktor Zavoda u zamjeni.⁵⁶⁷

Institut za ribarstvo, Sarajevo:

Od kadra Instituta za ribarstvo poznati su nam: Kosović Đorđe, asistent; Kaćanski Dragica, asistent hidrobiolog; Aganović Mahmud; Gligić dr Milutin; Rukavina dr Jakov, rođen u Hrvatskoj, diplomirao 1931. godine na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, gdje je i doktorirao 1938., od 1950. na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu, direktor Instituta za ribarstvo do njegovog spajanja sa Biološkim institutom; Šestak Vladimir, asistent; Kindij Zenorij i Jošt Jože.⁵⁶⁸

Pored navedenih, naukom su se bavili i: Ciglar dr Marko, rođen u Hrvatskoj, Medicinski fakultet završio 1936. godine u Zagrebu, specijalizirao balneologiju i fizikalnu medicinu u Njemačkoj u Institutu za balneologiju i fizikalnu medicinu Medicinskog fakulteta u Breslau, specijalizaciju završio 1941., 1950. direktor Balneološkog instituta na Ilidži,⁵⁶⁹ docent na Medicinskom fakultetu od 1952., u Engleskoj, Danskoj, Norveškoj, Holandiji, i Italiji boravi šest mjeseci 1957. kao stipendista Svjetske zdravstvene organizacije, objavljuje 27 radova u stranim i našim čas-

⁵⁶⁶ *Isto*, dok. 43/49.

⁵⁶⁷ *Isto*, k. 21, dok. 1942/50.

⁵⁸ ABH, Sarajevo, Institut za ribarstvo, k. 1, dok. 536, 537 i 588/55., 232 i 718/57.

⁵⁶⁹ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 21, dok. 1521/50.

pisima; Vidović Uroš, izabran 1951. godine za direktora Zavoda za statistiku i evidenciju NR BiH;⁵⁷⁰ Trudić Božidar, 1957. godine docent Muzičke akademije; Pelegrini Stjepan, saradnik Stočarskog zavoda NR BiH; Grečl Emil, radi u Željezari Zenica, poznati stručnjak za crnu metalurgiju i visoke peći⁵⁷¹ i Kapetanović Kemal, diplomirao 1944. godine na Montanističkoj visokoj školi u Leobenu u Austriji, u Željezari Zenica asistent, direktor, glavni metalurg, naučni doprinos ostvaruje u oblasti metalurgije čelika, posebno livenja i kristalizacije čeličnih ingota, te fizičke metalurgije čelika i čeličnih proizvoda. Znatno dio aktivnosti posvećuje organizaciji naučnog rada u metalurgiji i izgradnji koncepta organizacije primijenjenih istraživanja.

Geološki institut u Sarajevu počinje sa radom 1946. godine i to sa jednim stručnim geologom. Glavni zadatak je osposobiti početni kadar za geodetsku struku. Naredne godine institut dobija tri nova geologa. Na geološkom stručnom kursu koji traje 16 mjeseci osposobljeno je devet učenika za geološke prospektore. To je prvi srednji geološki kadar u BiH. Učenici po završetku teoretskog školovanja idu na praktični rad (vrše geološka istraživanja). Formira se 20 stručnih komisija koje imaju zadatak da rješavaju sve geološke probleme saveznog i republičkog značaja. Ispituje se oko 100 geoloških objekata i vrši kartiranje. Vrše se uglavnom istraživanja u vezi sa rješavanjem problema industrije, rudarstva, građevinarstva i elektroprivrede. Geolozi i prospektori sarađuju na gradnji pruga, hidrocentrala, na melioraciji kraških polja, na davanju stručnog mišljenja o sastavu i nosivosti terena kod izgradnje velikih industrijskih objekata. Stručnjaci Geološkog instituta vrše ispitivanja ugljenonosnih bazena. Vrši se detaljno istraživanje svih pojava barita, ležišta gline, asfalta, kvarca, azbesta. Istražuju se i nalazišta ljekovite vode.

Zavod za poljoprivredna istraživanja u Sarajevu razvio se iz bivše Poljoprivredno-ogledne i kontrolne stanice u Sarajevu koja je osnovana 1937. godine. Preimenovanje slijedi 1947. godine kada Zavod ima tri

⁵⁷⁰ Službeni list NR BiH 22/1951.

⁵⁷¹ Oslobođenje, 4. V 1957.

odsjeka: *Pedološki* sa pet inženjera agronoma, *Agrobotanički* sa tri inženjera agronoma i *Odsjek za zaštitu bilja* sa dva inženjera agronoma.⁵⁷² Zavod ima i svoje ogledno dobro u Butmiru površine 13 hektara. Naredne godine Zavod ima sljedeće odsjeke: *Odsjek za proizvodnju i oplemenjivanje bilja*, *Odsjek za voćarstvo*, *Odsjek za agropedologiju*, *agrotehniku i agrohemiju*, *Odsjek za krmno bilje* i *Odsjek za zaštitu bilja*. Zavod već u februaru 1948. godine ima 18 stručnjaka, 21 službenika i 21 stalnog radnika na oglednim dobrima Butmir i Betanija.⁵⁷³

Rezultati postignuti u prvoj razvojnoj fazi procesa institucionalizacije visokoškolskih i naučnih ustanova, omogućavaju da se početkom naredne faze formira Naučno društvo BiH, kao najviši oblik naučnog rada. Za prve članove Naučnog društva Narodne Republike Bosne i Hercegovine imenuju se naučni radnici:

- Butozan dr Vaso, sekretar Prezidijuma Narodne skupštine,
- Čavka dr Vladimir, redovni profesor Medicinskog fakulteta,
- Štern dr Pavao, redovni profesor Medicinskog fakulteta,
- Sergejevski Dimitrije, rođen u Lenjingradu, Istorijsko-filološki fakultet završio 1910. godine, naučni radnik, do 1958. ima 28 bibliografskih jedinica,
- Kreševljaković Hamdija, naučni saradnik Zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirodnih rijetkosti,
- Jeremić dr Risto, ljekar, završio Medicinski fakultet u Gracu, spada među prve istoriografe naše medicine i zdravstvene kulture,
- Đurđev Branislav, direktor Orijentalnog instituta,
- Zdanovski dr. Nikola, redovni profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta,
- Rihtman Cvjetko, direktor Instituta za proučavanje folkloru,

⁵⁷² ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 8, dok. 8811/48.

⁵⁷³ *Isto*, k. 7, dok. 1132/48.

- Zec dr Nedo, redovni profesor Medicinskog fakulteta,
- Vuković dr Jovo, vanredni profesor Filozofskog fakulteta,
- Grin dr Ernest, direktor Zemaljskog kožno-veneričnog dispanzera,
- Babić Anto, redovni profesor Filozofskog fakulteta,

- Kovačević dr Blagoje, rođen u Crnoj Gori, studirao u Beču, redovni profesor Medicinskog fakulteta, osnivač i organizator Hirurške klinike Medicinskog fakulteta u Sarajevu, matičar Medicinskog fakulteta, učestvuje na kongresima hirurga u SSSR-u, Francuskoj, Njemačkoj, Italiji, Poljskoj, Bugarskoj, Turskoj, Austriji, do 1958. godine ima 25 bibliografskih jedinica,

- Ćosić dr Dragomir, redovni profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta,⁵⁷⁴

- Latal Ela, naučni radnik, proučavanje rudnih nalazišta BiH,

- Gligić Vojin, 1946. godine direktor Zemaljskog muzeja u Sarajevu,⁵⁷⁵

- Knez Anton, kustos-arheolog iz Bihaća i

- Pelegrini Stjepan, saradnik Stočarskog zavoda NR BiH.

Okupljanje i izgrađivanje jezgre budućih bosanskohercegovačkih naučnika rezultiralo je time da se doktorati nauka po prvi put u njenoj istoriji brane u Bosni i Hercegovini. Na Sarajevskom univerzitetu doktoriraju:

- Bajić Dafina, diplomirala u Beogradu 1939. godine, predavač na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu, na Sarajevskom univerzitetu postaje doktor bioloških nauka 1957. godine;⁵⁷⁶ Hrabak Bogumil, iz Beograda, doktor istorijskih nauka postaje na Sarajevskom univerzitetu 1957. godine;⁵⁷⁷ Vuković Veroljub, doktor veterinarskih nauka postaje

⁵⁷⁴ Službeni list NR BiH 16/1952.

⁵⁷⁵ ABH, Sarajevo, MP NR BiH, k. 21, dok. 199/46.

⁵⁷⁶ Oslobođenje, 29. XII 1957.

⁵⁷⁷ Isto, 29. XII 1957.

na Sarajevskom univerzitetu 1957. godine⁵⁷⁸ i Nešić Prvoslav, asistent na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu, doktorirao u februaru 1957. na istom fakultetu;⁵⁷⁹ Pudić Ivan, profesor gimnazije iz Beograda, doktorira 1954. godine na Filozofskom fakultetu u Sarajevu i stiče zvanje doktora lingvističkih nauka.⁵⁸⁰ Diplomirao u Beogradu 1938., od 1954. na Filozofskom fakultetu u Sarajevu.

Deset profesora Filozofskog fakulteta u Sarajevu u 1956. godini brane doktorske disertacije van Sarajeva, a na ovom fakultetu njih sedam.⁵⁸¹

Stanje kadra na fakultetima u Sarajevu
od 1. IX 1946. - 1. IX 1947. i od 1. IX 1947. - 10.

Nastavno Osoblje	Fakulteti i period					
	Medicinski		Visoka poljoprivredna škola		Pravni	
	01.09.1946.	01.09.1947.	01.09.1946.	01.09.1947.	01.09.1946.	01.09.1947.
	01.09.1947.	01.09.1948.	01.09.1947.	01.09.1948.	01.09.1947.	01.09.1948.
redovni profesori	5	5	0	2	2	2
vanredni profesori	5	5	0	4	3	3
Docenti	0	0	0	1	0	1
asistenti	6	9	0	2	0	0
predavači	0	0	0	0	0	0
honorarni profesori	4	4	0	8	2	1
UKUPNO	20	23	0	17	7	7
					27	47

Tabela 9.⁵⁸²

⁵⁷⁸ *Isto.*

⁵⁷⁹ *Isto*, 17. II 1957.

⁵⁸⁰ *Isto*, 30. V 1954.

⁵⁸¹ *Isto*, 9. XI 1957.

⁵⁸² *Isto*, k. 1, dok. 1229/47.

Stanje kadra na fakultetima u Sarajevu 1. I 1948. godine bilo je sljedeće:

Nastavno osoblje	FAKULTETI		
	Medicinski	Visoka poljoprivredna škola	Pravni
redovni profesori	3	5	2
vanredni profesori	3	6	3
docenti	1	1	1
asistenti	1	7	2
UKUPNO	8	19	8
			35

Tabela 10.⁵⁸³

U prvoj godini rada ovi fakulteti imaju ukupno 27 nastavnika, da bi se njihov broj u naredna dva mjeseca povećao na 47, a samo dva mjeseca kasnije ih je 35. Ovaj nagli skok slijedi zbog toga što je to početak školske godine i fakulteti uspijevaju naći 20 novih nastavnika. Kako je protok kadra vrlo intenzivan, na kraju prvog semestra dolazi do osipanja jer u međuvremenu neki odlaze u veće centre. Sarajevo je mnogima samo odskočna daska dok se ne pojavi slobodno mjesto u Beogradu ili Zagrebu.

Nakon pola godine rada Medicinski fakultet ima: redovni profesori-osam; vanredni profesori-devet; docenti-dva; predavači-dva; honorarni nastavnici-tri; stariji asistenti-pet i asistenti-14.⁵⁸⁴ Broj nastavnika i asistenata se za pola godine povećava sa 35 na 43. Na I godinu i 252 studenta i II godinu i 223 studenta dolaze: dva redovna profesora, dva predavača, tri honorarna nastavnika, dva starija asistenta i tri asistenta. Ostali nastavnici i asistenti postavljaju se za godišta koja će se otvoriti u narednim godinama.

⁵⁸³ Isto, k. 3, dok. 178/48.

⁵⁸⁴ Isto, k. 9, dok. 468/48.

U isto vrijeme Pravni fakultet ima 127 studenata prve i 131 studenta druge godine i: redovnih profesora-tri, vanrednih profesora-tri, docenata-jedan, honorarnih nastavnika-sedam, starijih asistenata-jedan i asistenata-tri. Ukupno je na Pravnom fakultetu 14 nastavnika i četiri asistenata, odnosno 18 naučnih radnika.

Visoka poljoprivredna škola za planinsko gazdovanje na prvoj godini ima 155 i na drugoj 23 studenta te: redovnih profesora-četiri, vanrednih profesora-šest, docenata-dva, predavača-jedan, honorarnih nastavnika-11 i starijih asistenata-tri. Ukupno je to 24 nastavnika i tri asistenta, odnosno 27 naučnih radnika.

Nacionalni sastav nastavnika fakulteta 1948. godine je sljedeći:

- Medicinski fakultet-stalni nastavnici: Srba-4, Hrvata-sedam; honorarni nastavnici: Srba-tri; asistenti-Srba-11, Hrvata-pet, Jevreja-tri, od čega su dva starija asistenta i dva asistenta Bošnjaci.

- Pravni fakultet-stalni nastavnici: Srba-sedam; honorarni nastavnici: Srba-šest, Hrvata-jedan; asistenti: Srba-četiri. Od toga jedan vanredni profesor i jedan stariji asistent su Bošnjaci.

- Visoka poljoprivredna škola za planinsko gazdovanje-stalni nastavnici: Srba-devet, Hrvata-dva; asistenti: Srba-jedan, Hrvata-dva. Od ovoga dva vanredna profesora, jedan predavač i jedan docent su Bošnjaci.⁵⁸⁵

Donošenjem uredbe o Komitetu za fakultete, visoke škole i naučne ustanove 7. VIII 1947. godine sa Ministarstva prosvjete i Ministarstva narodnog zdravlja prelazi na ovaj Komitet briga oko popunjavanja fakulteta sa profesorsko-predavačkim kadrom. Na prijedlog fakultetskih savjeta Komitet odmah po svom konstituisanju potvrđuje izbor 23 profesora, docenta, honorarna nastavnika od časa koji rade u raznim republičkim ustanovama, od čega su tri asistenta, a ostalo su redovni i vanredni profesori i docenti. Od ukupno 63 nastavnika na postojećim bosanskohercegovačkim fakultetima u avgustu 1948. godine, 20 su honorarni nastavnici od časa.

⁵⁸⁵ Isto, k. 9, dok. 468/48.

Procenat honorarnih nastavnika na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje je 56,25%, na Pravnom fakultetu 50% i na Medicinskom fakultetu-25% od cjelokupnog nastavnog kadra.⁵⁸⁶

Medicinski fakultet otpočinje s radom tako što izvjestan broj profesora dobija iz Beograda i Zagreba, a ostali se postavljaju iz redova ljekara specijalista iz BiH. Pravni fakultet se osniva u septembru 1945. a otvara u februaru 1947. godine jer pitanje nastavnika problem. Sve katedre nisu popunjene. Na Visokoj školi za planinsko gazdovanje izvjestan broj nastavnika postavlja na početku rada Savezno ministarstvo, međutim znatan broj katedri ostaje nepopunjen.⁵⁸⁷

Pod opštim rukovodstvom Komiteta za fakultete, visoke škole i naučne ustanove nalaze su se krajem 1948. godine sljedeće ustanove: Medicinski fakultet, Poljoprivredno-šumarski fakultet (Visoka poljoprivredna škola za planinsko gazdovanje zakonom ee 17. XII 1948. godine pretvara u Poljoprivredno-šumarski fakultet) i Biološki institut. Na Medicinskom i Pravnom fakultetu rade prva, druga i treća godina studenata, a na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu na poljoprivrednom odsjeku rade sve četiri godine. Na šumarskom odsjeku nastava počinje u februaru 1949. godine povlačenjem studenata šumarstva iz Zagreba.

Osnovno pitanje koje treba riješiti u 1948. godini je popunjavanje nastavnog kadra. Zadovoljavanje potreba u kadru na fakultetima i u naučnim ustanovama ide dosta teško. Vlada velika oskudica u nastavnom kadru, a prilikom angažovanja stručnjaka iz drugih republika ustanove, gdje do tada rade, zatežu da ih razriješe dužnosti. Krajem 1948. godine na sva tri fakulteta predaje 68 nastavnika i to: redovnih profesora 16, vanrednih profesora 21, docenata devet, predavača pet i 17 honorarnih nastavnika od časa. Pojedinačno je to:

- Medicinski fakultet: redovnih profesora osam, vanrednih profesora devet, docenata dva, predavača dva, honorarnih nastavnika tri, što je ukupno 24,

⁵⁸⁶ *Isto*, k. 11, dok.91/48.

⁵⁸⁷ *Isto*, k. 2, dok. 68/47.

- Pravni fakultet: redovnih profesora četiri, vanrednih profesora pet, docenata pet, predavača dva, honorarnih nastavnika sedam, što je ukupno 23 i

- Poljoprivredno-šumarski fakultet: redovnih profesora četiri, vanrednih profesora sedam, docenata dva, predavača jedan, honorarnih nastavnika sedam, što je ukupno 21.⁵⁸⁸

Stručna sprema nastavnika u cjelini je dobra. Na Medicinskom fakultetu nastavnici imaju uglavnom dobre stručne kvalifikacije. Većina njih se bira iz redova istaknutih ljekara, dok su ostali ranije radili na fakultetu i univerzitetskim klinikama. Na Pravnom fakultetu nastavnici uglavnom imaju potrebnu stručnu spremu, dok kod nekih honorarnih nastavnika postoje određeni nedostaci. Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu stručna sprema nastavnika je iznad prosječnog nivoa.

Tokom 1948. godine postavlja se na Medicinskom fakultetu devet asistenata, na Poljoprivredno-šumarskom četiri i na Pravnom četiri. Ukupno na sva tri fakulteta ima 38 asistenata i to: Medicinski fakultet 26, Pravni fakultet pet i Poljoprivredno-šumarski fakultet sedam. Broj asistenata je ispod najosnovnijih potreba, zbog čega trpi nastava, naročito na Medicinskom i Poljoprivredno-šumarskom fakultetu. Jedan od razloga takvog stanja su izuzetno niske plate asistenata.

Svo vrijeme provlači se pitanje kadra kao osnovno u radu institucija nauke. Ono se rješava na različite načine. Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove tako 1947. godine stupa u pregovore sa Svoboda dr Františekom, profesorom Poljoprivrednog fakulteta u Pragu, da ga angažuje na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu za predmet Ishrana domaćih životinja.⁵⁸⁹ Komitet 1948. godine sklapa ugovor na dvije godine sa dr Svobodom, radi predavanja na Visokoj poljoprivrednoj školi na predmetu *Ishrana domaćih životinja*.⁵⁹⁰ Sklapa se i ugovor između Medicinskog fakulteta u Sarajevu i Feyrter prof. dr.

⁵⁸⁸ Isto, k. 17, dok. 564/49.

⁵⁸⁹ Isto, k. 2, dok. pov. br. 83/47.

⁵⁹⁰ Isto, k. 9, dok. 530/48.

Friedricha iz Beča da bude postavljen kao kontraktualni redovni profesor fakulteta i šef katedre za Patološku anatomiju. Ugovor na tri godine teče od 1. IX 1949. godine.⁵⁹¹

Problem kadrova rješava se i slanjem na specijalizaciju. Asistent Visoke poljoprivredne škole Petričić ing. Ante u Čehoslovačkoj specijalizira mljekarstvo.⁵⁹² Strelec Petar, direktor Poljoprivrednog zavoda u Banja Luci, boravi 1952. godine četiri mjeseca na specijalizaciji u SAD i isto toliko u Turskoj 1954.⁵⁹³ Dimitrijević Dragoljub, asistent Pravnog fakulteta u Sarajevu boravi na specijalizaciji na Pravnom fakultetu u Beogradu.⁵⁹⁴ Profesor Beogradskog univerziteta Begović dr Mehmed zbog nedostatka kadra na Pravnom fakultetu u Sarajevu mjesec i po dana drži ciklus predavanja.⁵⁹⁵

Kada je riječ o konfesionalnim visokoškolskim institucijama, Franjevačkoj teologiji u Sarajevu uredbom Vlade stare Jugoslavije od 7. VI 1940. priznaje se rang fakulteta. Nakon rata njeni zahtjevi se odbijaju, kao i onaj iz 1949. godine s obrazloženjem da je "privatna ustanova verskog karaktera."⁵⁹⁶

Na sjednici Savjeta matičara Filozofskog fakulteta u Sarajevu 15. III 1950. godine biraju se prvi profesori ovog fakulteta: Nazečić Salko, direktor pozorišta NR BiH za vanrednog profesora za predmet Istorija jugoslovenske književnosti; Selimović Mehmed, profesor Više pedagoške škole za docenta za predmet Istorija nove jugoslovenske književnosti; Vuković dr Jovan, profesor Više pedagoške škole za vanrednog profesora za predmet Savremeni srpsko-hrvatski jezik i dijalektologija; Vidaković Milenko, direktor gimnazije za docenta za predmet Francuski jezik; Šamić Midhat, šef nastavnog odsjeka Komiteta za fakultete, visoke škole i

⁵⁹¹ *Isto*, k. 16, dok. 55/49.

⁵⁹² *Isto*, k. 3, dok. 1290/48.

⁵⁹³ ABH, Sarajevo, Savjet za kulturu i nauku NR BiH, k. 13, dok. 1694/60.

⁵⁹⁴ ABH, Sarajevo, Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove pri Vladi NR BiH, k. 4, dok. 2576/48.

⁵⁹⁵ *Isto*, k. 4, dok. 2108/48.

⁵⁹⁶ *Isto*, k. 16, dok. 319/49.

naučne ustanove za docenta za predmet Francuska književnost; Brkić Husein, profesor Više pedagoške škole za vanrednog profesora za predmet Opšta geografija; Đurđev Branislav, naučni saradnik Državnog muzeja za vanrednog profesora za predmet Istorija Turske i istorija naših naroda pod turskom vladavinom; Babić Anto, predsjednik Komiteta za fakultete, visoke škole i naučne ustanove za redovnog profesora za predmet Istorija naroda Jugoslavije srednji vijek; Deželić dr Mladen, redovni profesor Medicinskog fakulteta za redovnog profesora za predmet Organska hemija; Jakšić Dojčin, profesor Više pedagoške škole za vanrednog profesora za predmet Anorganska hemija; Bajraktarević Mahmut, profesor Više pedagoške škole za predavača za predmet Eksperimentalna fizika; Šnajder Vera, profesor Više pedagoške škole za vanrednog profesora za predmet Viša matematika i Rajčević Šefkija, direktor Gimnazije za predavača za predmet Matematika.⁵⁹⁷

Zemaljski muzej u Sarajevu obnovlja rad 1945. godine. Već sljedeće godine muzej ima sedam kustosa: jedan u Mineraloško-paleontološkom odsjeku, jedan u Botaničkom odsjeku sa botaničkom baštom, dva u Zoološkom odsjeku za beskičmenjake i za kičmenjake, jedan u Arheološkom odjeljenju, jedan u Arhivskom odjeljenju i jedan u Etnografskom odjeljenju.⁵⁹⁸

U Zemaljskom muzeju rade: Bisić Ružica, asistent, praistorijska zbirka; Sergejevski Dimitrije, naučni saradnik i šef Arheološkog odjeljenja, 1950. godine honorarni vanredni profesor Filozofskog fakulteta za predmet Arheologija; Čremošnik Irma, vodi srednjovjekovnu zbirku; Miletić Nada, asistent u srednjovjekovnoj zbirci; Popović Cvetko, profesor, šef Etnografskog odjeljenja; Marković Zorica, asistent Etnografskog odjeljenja; Handžić Razija, kustos za folklor narodnih pjesama i priča; Uhljak Rade, Filozofski fakultet završio u Beogradu, naučni saradnik Zemaljskog muzeja, vodi odjeljenje za proučavanje ciganskog jezika.⁵⁹⁹ Direktori

⁵⁹⁷ *Isto*, k. 22, dok.153/50.

⁵⁹⁸ ABH, Sarajevo, MP NR BiH, k. 26, dok. 10201/46.

⁵⁹⁹ Minka Memija, Naučni doprinos Rade Uhljaka romologiji u: *Jezik i kultura Roma*, Srajevo, 1989., 331-336. Od 1937. do 1957. objavio je u engleskom časopisu *Journal Gipsy Lore Society* 16 priloga odabranih tekstova sa analizama.

Zemaljskog muzeja su Vego Marko i Gligić Vojin, završio biološku grupu na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Kustosi su i Plavšić dr Svetislav, Filozofski fakultet završio u Beču, doktorirao u Beču; Soklić dr Ivan, Slovenac, završio Filozofski fakultet, doktorirao; Karanović Milan; Korošec dr Josip i Korošec Paula. Buturović Adem je asistent Zemaljskog muzeja.

Od kadra Etnografskog muzeja Bosanske Krajine u Banja Luci poznata su nam imena Nikolić Božidara, v. d. direktora muzeja i Kalameta Ante, studenta etnografije, kustosa.

O djelatnosti Zavoda za industrijska istraživanja ima veoma malo podataka. U jednom dokumentu pominje se Utikalo dr (ime nepoznato), koji je na čelu ovog Zavoda. Za Sabljak Raula znamo da je naučni radnik i da radi na izradi projekta visoke brane.

**STALNI NASTAVNICI, POMOĆNO NASTAVNO OSOBLJE I HONORARNI NASTAVNICI I
POMOĆNO NASTAVNO OSOBLJE NA SARAJEVSKOM UNIVERZITETU U LJETNOM
SEMESTRU 1957/58 ŠKOLSKE GODINE⁶⁰⁰**

Tabela 11a

FAKULTETI	Broj nastavnika				Broj pomoćnog nastavnog osoblja				Honorarni nastavnici i pomoćno nastavno osoblje																	
									Redovni profesori						Vanredni profesori						Docenti					
									sa istog fak.	sa dr. fak.	sa dr. ustan.	van Republ.	iz inostranst.	SVEGA	sa istog fak.	sa dr. fak.	sa dr. ustan.	van Republ.	iz inostranst.	SVEGA	sa istog fak.	sa dr. fak.	sa dr. ustan.	van Republ.	iz inostranst.	SVEGA
Medicinski	8	14	13	-	35	92	17	109	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	2	1	-	-	1	2
Pravni	7	6	5	-	18	8	-	8	4	2	-	-	-	6	1	3	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Pojlop. šumar.	8	20	14	1	43	42	1	43	2	3	-	-	-	5	4	-	1	1	-	6	-	-	-	-	-	1
Tehnčki	5	17	11	-	33	20	3	23	1	1	-	2	-	4	3	1	-	1	-	5	1	1	2	-	-	4
Veterinarski	5	10	10	-	25	24	3	27	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	2	1	1	-	4
Filozofski	7	14	17	3	41	36	6	42	3	3	-	1	-	7	6	3	1	-	-	10	3	3	1	-	-	7
Ekonomski	1	6	6	5	18	6	-	6	1	1	-	-	-	2	-	1	1	1	-	3	2	2	1	1	-	6
UKUPNO	41	87	76	9	213	228	30	258	12	11	-	3	-	26	14	10	3	3	1	31	7	9	5	3	-	24

⁶⁰⁰ ABH, Sarajevo, Savjet za kulturu i nauku NR BiH, k. 5, dok. 46/59.

**STALNI NASTAVNICI, POMOĆNO NASTAVNO OSOBLJE I HONORARNI NASTAVNICI
I POMOĆNO NASTAVNO OSOBLJE NA SARAJEVSKOM UNIVERZITETU U LJETNOM
SEMESTRU 1957/58 ŠKOLSKE GODINE**

Tabela 11b

FAKULTETI	Predavači					Asistenti					Lektori					Ukupno					Predvojnicka obuka			
	sa istog fak.	sa drug. fak.	sa drug. ust.	van Republ.	iz inostrans.	SVEGA	sa istog fak.	sa drug. fak.	sa drug. ust.	van Republ.	iz inostrans.	SVEGA	sa istog fak.	sa drug. fak.	sa drug. ust.	van Republ.	iz inostrans.	SVEGA						
Medicinski	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	3	-	1	1	6	3				
Pravni	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	3				
Poljopr. šumar	-	-	-	-	-	-	6	5	-	-	-	-	-	12	9	1	1	-	23	2				
Tehnički	-	-	-	-	-	-	4	2	11	-	-	-	-	9	5	13	3	-	30	2				
Veterinarski	-	-	3	-	-	3	-	3	-	-	-	-	-	1	6	4	1	-	12	3				
Filozofski	1	1	3	-	-	5	6	9	3	-	-	18	1	-	-	4	5	20	19	8	1	4	52	6
Ekonomski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	4	3	2	-	12	3
UKUPNO	1	1	6	-	-	8	16	20	14	-	-	50	1	-	1	4	6	51	51	29	9	5	145	22

**KRETANJE NASTAVNOG I POMOĆNOG NASTAVNOG OSOBLJA (STALNOG
I HONORARNOG) UNIVERZITETA U SARAJEVU U ŠK.GOD. 1952/53-1957/58**

Tabela 12

Nastavno i pomoćno nastavno osoblje	Nastavnici						Pomoćno nastavno osoblje			UKUPNO	
	Profesori		Docenti	Predavači	SVEGA		Asistenti	Ostali	SVEGA		
	Redoviti	Vanredni			Redoviti	Ostali					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 (6+9)	11	12 (10+11)
1952/53	21	74	57	15	167	119	16	135	302	72	374
1953/54	22	78	62	13	175	154	21	175	350	100	450
1954/55	26	88	66	10	190	159	15	174	364	109	473
1955/56	24	89	68	10	191	169	11	180	371	159	530
1956/57	33	91	83	7	214	184	27	211	425	118	543
1957/58	41	87	76	9	213	228	30	258	471	145	611

**ODNOS NASTAVNIKA, ASISTENATA I HONORARNIH NASTAVNIKA
PREMA BROJU STUDENATA U ŠKOLSKOJ 1957/58 GODINI**

Tabela 13

FAKULTET	Broj studenata	Broj nastavnika	Odnos prema broju studenata	Broj asistenata	Odnos prema broju studenata	Broj honorarnih nastavnika	Odnos prema broju studenata	Broj predmeta	Odnos prema nastavnicima	Odnos prema asistentima
Medicinski	617	35	1:17,5	109	1:5,7	9	1:58,5	38	1:0,9	1:2,8
Pravni	823	18	1:45,7	8	1:100	13	1:63,1	30	1:0,6	1:0,3
Polj. šumar.	414	43	1:9,6	43	1:9,6	25	1:16,5	66	1:0,7	1:0,7
Tehnički	534	33	1:16,2	23	1:23,2	32	1:16,7	59	1:0,6	1:0,4
Veterinarski	1121	41	1:27,3	42	1:26,7	58	1:19,3	87	1:0,5	1:0,5
Filozofski	234	25	1:9,4	27	1:8,6	15	1:15,6	32	1:0,8	1:0,8
Ekonomski	680	18	1:37,7	6	1:113	15	1:45,3	36	1:0,5	1:0,2
UKUPNO :	4423	213	1:20,8	258	1:17	167	1:26,5	348	1:0,6	1:0,7

DOKTORATI NAUKA
(U TOKU ŠKOLSKE 1956/57 GODINE)

Tabela 14a

FAKULTET	Doktoriralo u toku školske 1956/57 godine
MEDICINSKI	-
PRAVNI	1
POLJOPRIVREDNO – ŠUMARSKI	1
TEHNIČKI	-
VETERINARSKI	2
FILOZOFSKI	1
EKONOMSKI	-
UKUPNO :	5

DOKTORATI NAUKA
(U TOKU ŠKOLSKE 1957/58 GODINE)

Tabela 14b

FAKULTET	Doktoriralo u toku školske 1957/58 godine
MEDICINSKI	2
PRAVNI	1
POLJOPRIVREDNO – ŠUMARSKI	1
TEHNIČKI	-
VETERINARSKI	5
FILOZOFSKI	3
EKONOMSKI	-
UKUPNO :	12

**REPUBLIČKA PRIPADNOST STUDENATA SARAJEVSKOG UNIVERZITETA
U LJETNOM SEMESTRU ŠKOLSKE 1957/58 GODINE**

Tabela 15

FAKULTET	Vrsta studiranja	Narodna Republika																Strani državljani			Sa stalnim boravkom u Sarajevu					
		BiH			Srbija		Hrvatska		Slovenija		Crna Gora		Makedonija		Ukupno			m	ž	s						
		m	ž	s	m	ž	s	m	ž	s	m	ž	s	m	ž	s	m	ž	s							
Većernjski	Redl.	80	2	82	76	1	77	36	-	36	6	-	6	7	-	7	26	-	26	231	3	234	-	-	-	29
	Vannr.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Filozofski	Svega	80	2	82	76	1	77	36	-	36	6	-	6	7	-	7	26	-	26	231	3	234	-	-	-	29
	Redl.	289	428	717	33	53	86	24	27	51	1	1	2	60	16	76	2	4	6	409	529	938	-	-	-	182
Ekonomski	Svega	366	477	843	46	62	108	37	38	75	1	2	3	69	17	86	2	4	6	521	600	1121	-	-	-	229
	Redl.	268	75	343	19	2	21	36	8	44	-	-	-	26	2	28	-	-	-	349	87	436	-	-	-	128
UKUPNO:	Svega	162	46	208	10	2	12	14	5	19	-	-	3	3	3	2	2	-	2	191	53	244	-	-	-	130
	Redl.	430	121	551	29	4	33	50	13	63	-	-	-	29	2	31	2	-	2	540	140	680	-	-	-	258
UKUPNO:	Svega	1824	846	2670	326	97	423	193	52	245	9	1	10	266	26	292	37	4	41	2655	1026	3681	3	1	4	1056
	Vannr.	475	138	613	34	13	47	37	17	54	-	1	1	20	1	21	2	-	2	568	170	738	-	-	-	354
	Svega	2299	984	3283	360	110	470	230	69	299	9	2	11	286	27	313	39	4	43	3223	1196	4419	3	1	4	1410

APSOLVIRANI I DIPLOMIRANI STUDENTI U TOKU ŠKOLSKE 1957/58 GODINE

Tabela 16

FAKULTET		Apsolviralo u 1957/58 školskoj godini	Ukupan broj apsolvenata	Diplomiralo u 1957/58 školskoj godini	Ukupan broj diplomiranih do 30.11.1958 god.
Medicinski		49	144	77	361
Pravni		111	212	80	426
Poljoprivredno šumarski	Poljoprivredni odsjek	47	140	31	317
	Šumarski odsjek	13	78	27	90
Tehnički	Arhitektonski odsjek	15	32	27	61
	Građevinski odsjek	36	68	26	63
Veterinarski		47	93	27	58
Filozofski		94	356	127	350
Ekonomski		48	104	21	51
UKUPNO		460	1227	443	1777

Tabela 17

R/b	INSTITUCIJA USTANOVA	GODINA	STRUKTURA I BROJ ZAPOSLENIH ⁶⁰¹				UKUPNO ZAPOSLENIH
			NAUČNI RADNICI	STRUČNI SARADNICI	ASISTENTI	OSTALO VISOKOSTRUČNO OSOBLJE	
1.	2.	3.	4a.	4b.	4c.	4d.	5.
1.	INSTITUT ZA RIBARSTVO SARAJEVO	1953			2		4
		1954			3		6
		1955			4		7
		1956			2		8
2.	DUHANSKI INSTITUT MOSTAR	1953		3	2		15
		1954		5	3		18
		1955		5	5		22
		1956		5	5		22
3.	ORIJENTALNI INSTITUT SARAJEVO	1953	5	2	2		12
		1954	4	2	1		11
		1955	4	2	1		11
		1956	4	4			11
4.	ZEMALJSKI MUZEJI SARAJEVO	1953	5	9		8	43
		1954	4	10		7	40
		1955	5	13		6	45
		1956	5	14		5	45
5.	BIOLOŠKI INSTITUT SARAJEVO	1953	1	2	1		29
		1954	1	3			30
		1955	1	3	1		30
		1956	1	3			27
6.	POLJOPRIVREDNI ZAVOD MOSTAR	1953			2		21
		1954			2		21
		1955			2		21
		1956			4		28
7.	INSTITUT ZA PROUČAVANJE FOLKLORA SARAJEVO	1953	1		1		7
		1954	1		1		7
		1955	1		3		10
		1956	1		3		13

601 ABH, Sarajevo, Savjet za kulturu NR BiH, k. 2, dok. 855/56.

1.	2.	3.	4a.	4b.	4c.	4d.	5.
8.	INSTITUT ZA RUDARSTVO NR BiH	1953 1954 1955 1956		6 7 6 4		6 6 6 6	19 19 18 17
9.	ZAVOD ZA GEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA SARAJEVO	1953 1954	1				46 160
10.	ZAVOD ZA GEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA I ISPITIVANJA GRAĐEVINSKIH MATERIJALA SARAJEVO	1955 1956					146 135
11.	VETERINARSKI ZAVOD BANJA LUKA	1953 1954 1955 1956	1 1 1 1				15 15 17 19
12.	VETERINARSKI ZAVOD SARAJEVO	1953 1954 1955 1956	3 2 1 1	1 1 2 2			83 52 56 51
13.	KOKSARA "BORIS KIDRIČ" TEHNOLOŠKO-EKONOMSKI BIRO - TUZLA	1953 1954 1955 1956	3 3 6 6				
14.	CENTRALNI HIGIJENSKI ZAVOD NR BiH SARAJEVO	1953 1954 1955 1956	2 2 2 1	19 20 25 36			
15.	REPUBLIČKI ZAVOD ZA FIZIČKU KULTURU SARAJEVO	1953 1954 1955 1956		1 2 2 2			